Sũmule p̃ hyspani

25-5e N. 78.

78 I 22
112

...ntus fuit precio [redacted] ... enmaragora y por quanto no es bue...

pro solutione primi argumenti

... ugnesisle ...

Textus ſummularum magiſtri Petri Hyſpani.

44 - 5

...

m dicor nomine petri ...

in dici illum nomen petri ... mi e pedro

vel in diti e nomine petri

nullam in ... os meu ... in dici

Petri Hyſpani ... este libro ... de ... 6

... dale

oy ... in hoc mundo ...

perfecit ... todo ... oy en este mundo ...

conflare argenteam ... est lo que

fatere et monasen ... es deziz ...

... de plata.

pecunia conflata est ... signata est la

moneda esto señalada.

totum

hoc ... et conflatum ... est

todo esto que esta sacado y ... es

menester.

... con

...

conflare est ...

... alguna ...

Amori Valez ψ

M

Serenib

A Aac libro es dem gallico
el de pascual tello

d
d
a Ano de mal

d

Dyaletica eſt ars artiuꝫ ſciẽtia ſciẽ
tiarum ad omniū methodoꝝ principia viam
habens. Sola eñ dyaletica ꝓbabiliter diſpu
tat de pricipijs oim aliaꝝ ſciẽtiaꝝ. Et ĩo in ac
qſitõe oim aliaꝝ ſciẽtiaꝝ dyaletica dicit ee prior. Dicit
eñ dyaletica a dya qđ eſt duo ⁊ logos qđ eſt ſermo vł le
xis qđ eſt ratio. quaſi duoꝝ ſermo vel ratio ſcꝫ opponen
tis ⁊ reſpõdentis in diſputando. Sed qꝛ diſputatio non
poteſt haberi niſi mediãte ſmone: nec ſermo niſi mediãte
voce: nec vox niſi mediãte ſono. Ideo a ſono tanꝗ̃ a cõ
muniori incboandū eſt. Sonus eſt qcquid ab auditu ꝓ
prie ⁊ per ſe pcipit. Dico autẽ ꝓprie: qꝛ licet hõ vel cãpa
na audiat: hoc nõ eſt niſi per ſonū ſuū. Sonoꝝ alius vox
alius non vox. Sonus vox eſt idem ꝙ ipſa vox. Vñ vox
eſt ſonus ab ore aialis ꝓlatus: naturalibꝰ inſtrumẽtis for
matus. Naturalia inſtrumenta quibꝰ vox formať ſunt no
uem. ſcꝫ guttur. lingua. palatū. qttuor dentes. ⁊ duo labia
vñ verſus. Inſtrumenta nouẽ ſunt: guttur lingua palatū.
Quattuor ⁊ dentes ⁊ duo labra ſimul. Sonus non vox
eſt qui generať ex colliſione duoꝝ corpoꝝ iaiatoꝝ. vt fra
gor arboꝝ ſtrepitus pedū. Vocū alia ſignificatiua: alia nõ
ſignificatiua. Vox ſignificatiua eſt illa que auditui noſtro
aliqd repreſentat. vt homo homiem. Vox non ſignificati
ua eſt illa que auditui noſtro nihil repreſentat. vt buf baf.
Vocū ſignificatiuaꝝ: alia ſignificat naturaliť: alia ad pla
citū. Vox ſignificatiua naturaliter eſt illa que apud oẽs
idem rẽpſentat. vt gemitꝰ infirmoꝝ: latratus canū. Vox ſi
gnificatiua ad placitū eſt illa que ad voluntatẽ primi inſti
tuentis aliqd ſignificat. vt homo hoiem: equus equū. Vo
cum ſignificatiuaꝝ ad placitū: alia cõplexa: alia inccõplexa.

UNIVERSIDAD Y PROVA BIBLIOTECA DE ZARAGOZA
Nº 21.092
L

Complexa vt oratio. Incōplexa. vt nomē vel verbum.

NOmen eſt vox ſignificatiua ad placitū ſine tēpore cuiꝰ nulla pars ſeparata aliquid ſignificat finita ⁊ recta. Vox in iſta diffinitione ponitur loco generis. Significatiua poniť ad differentiā vocis nō ſignificatiue. Ad placitū poniť ad differentiā vocis ſignificātis naturaliter. Sine tēpore poniť ad differentiā verbi qđ ſignificat cū tēpore. Cuius nulla pars ſeꝑata ſignificat aliquid: poniť ad differentiā orationis: cuius partes ſeꝑate aliqd ſignificāt. Finita poniť ad differentiā nois infiniti: qđ non eſt nomē ſecundū logicū ſed nomē infinitū. vt nō homo nō equus. Recta poniť ad differentiā noim obliquoꝝ. vt cathonis cathoni que non ſunt noia ſecundū logicū ſed noia obliqua vel caſus nominū. vn̄ ſolus rectus ſecundū logicū dicitur eſſe nomen.

VErbū eſt vox ſignificatiua ad placitum cū tēpore cuius nulla pars ſeꝑata aliquid ſignificat finita ⁊ recta. Cuꝫ tēpore poniť ad differentiā nois quod ſignificat ſine tēpore. Finita ponitur ad differentiā verbi infiniti. vt non currit nō laborat: que non ſunt verba ſecūdū dyaleticū ſed verba infinita. Recta poniť ad differentiā verboꝝ obliquoꝝ. vt currebā cucurri cucurrit currebat: que nō ſunt verba ſecūdū dyaleticū ſed verba obliqua. vn̄ ſolū verbū p̄ſentis tēporis indicatiui modi ſecūdū dyaleticū diciť eſſe verbū. Reliqua vero verba eiuſdē modi ⁊ alioꝝ modoꝝ dicūtur verba obliq̄. Alie vero ꝑticule ponūtur hic eadē ratione qua ponebātur in diffinitōe nois. Et ſciēdū eſt ꝙ dyaleticus ponit tm̄ duas ꝑtes orationis ſcꝫ nomē ⁊ verbū. Alias autē appel-

lat ſincategoreumaticas id eſt cum alijs ſignificatiuas.

O Ratio eſt vox ſigificatiua ad placitum cui⁹ ptes ſepate aliquid ſignificāt. Cui⁹ partes ſepate aliqd ſignificāt. hoc totū ponit ad differentiā nois ⁊ verbi quoꝝ partes ſepate nihil ſignificant. Alie vero pticule ponūtur hic eadē ratione qua in diffinitiōe nois ⁊ vbi ponebātur. Orationū alia pfecta alia impfecta. Perfecta eſt illa q̄ pfectū ſenſuꝫ generat in aīo auditoris. vt hō currit. Impfecta eſt illa q̄ impfectū ſēſum generat in aīo auditoris. vt hō albus. Orōnū pfectaꝝ: alia indicatiua vt homo currit. alia impatiua: vt petre fac ignē. alia optatiua. vt vtinā eſſem bonus clericus. alia cōiunctiua. vt ſi veneris ad me dabo tibi equū. alia depcatiua. vt miſerere mei deus. Harum autē orationum ſola indicatiua dicitur eſſe propoſitio.

P Ropoſitio eſt oratio verū vel falſum ſignificās indicando vt homo currit. Propoſitionū aūt alia cathegorica alia ypothetica. Cathegorica eſt illa que habꝫ ſubiectū ⁊ pdicatū ⁊ copulam tanq̄ pncipales ptes ſui vt hō currit. In hac eñ ppoſitione hō eſt ſubiectū: currit vero pdicatū. ⁊ qđ cōiungit vnū cuꝫ altero eſt copula: vt patꝫ reſoluēdo hō currit id eſt hō eſt currēs. hō eſt ſubiectū currēs pdicatū: ⁊ illud vbū eſt copulat vnū cū altero. Et dicit cathegorica a cathegorizo zas. qđ idē eſt ſicut pdico cas. vñ cathegorica id eſt pdicatiua. Subiectū eſt illud de q̄ aliđ dicit ſcꝫ pdicatū. Predicatū eſt qđ dicit de alio ſcꝫ de ſubiecto. Propoſitionū cathegoricaꝝ: alia vniūſalis. alia pticularis alia indefinita. ⁊ alia ſingłaris. Propoſitio vniūſalis eſt illa in

qua ſubicitur terminus cōis ſigno vniuerſali determinatus.vt ois homo currit.Terminꝰ cōis eſt q eſt aptꝰ natꝰ p̄dicari de pl'ibꝰ.vt hō de ſorte ⁊ de platone.Signa vl'ia ſunt hec.ois nullꝰ quilibet neuter ⁊ ſil'ia. Propoſitio particularis ē illa i qua ſubicit terminꝰ cōis ſigno ptic'lari determiatꝰ.vt qdā hō currit.Signa pticularia ſunt hec qdā alter aliqs ⁊ ſil'ia.Propoſitio indefinita eſt illa in qua ſubicit terminꝰ cōis ſine ſigno.vt hō currit. Propō ſingl'aris eſt illa in qua ſubicit terminꝰ diſcretꝰ vel terminꝰ cōis cū ꝓnoīe demōſtratiuo.vt ſortes currit vel ille hō currit. Terminꝰ ſingl'aris vel diſcretꝰ eſt q aptꝰ natꝰ eſt p̄dicari de vno ſolo.vt ſortes de ſeipō.Itē ꝓpōnū cathegoricaꝝ alia eſt affirmatiua alia negatiua.Affirmatiua eſt illa in q p̄dicatū affirmat de ſubiecto.vt hō currit.Negatiua ē illa in qua p̄dicatū negat de ſubiecto.vt hō non currit.

Diuiſa propoſitione tripliciter ſciendū eſt ꝙ triplex eſt q̄ſitiuū p qd q̄rimꝰ de ipā ꝓpoſitōe.ſcꝫ que q̄lis ⁊ quāta. Que q̄rit de ſubſtātia ꝓpoſitōis.ideo ad queſtionē fcām p que: rn̄dendūꝫ eſt cathegorica vl' ypothetica.Qualis q̄rit de qualitate ꝓpoſitōis.ideo ad q̄ſtōnē fcām p q̄lis: rn̄dendū eſt affirmatiua vl' negatiua.Quāta q̄rit de quātitate.ideo ad īterrogationē fcām p quāta: rn̄dendū eſt vl'is vel pticularis vel indefinita vl' ſingl'aris.vn̄ verſus.Que ca.vl' yp.q̄lis ne vl' af.v q̄nta par i ſing.Itē ꝓpoſitionū cathegoricaꝝ quedā pticipāt vtroqꝫ termīo. vt hō eſt aīal hō non eſt aīal. alie pticipātꝰ vno tm̄.vt hō currit hō diſputat.Itē ꝓpōnū participantiū vtroqꝫ termīo: alie pticipāt ſcd̄m eūdē ordinē.vt hō currit hō non currit: alie vero ordine ɔ̄uerſo.vt hō ē aīal: aīal eſt hō.Itē ꝓpōnū vtroqꝫ termīo pticipātiū ſcd̄

dum eundem oꝛdinē. alie ſunt contrarie: alie ſubcōtrarie. alie cōtradictoꝛie: alie ſubalterne. Contrarie ſunt vl'is affirmatiua ⁊ vl'is negatiua eiuſdē ſubiecti ⁊ eiuſdem p̄dicati. vt oīs hō currit null⁹ hō currit. Subcōtrarie ſunt ꝑticularis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua eiuſdē ſubiecti ⁊ eiuſdē p̄dicati. vt qdā hō currit qdā hō non currit. Cōtradictoꝛie ſunt vl'is affirmatiua ⁊ ꝑticl'aris negatiua: vl' vl'is negatiua ⁊ ꝑticularis affirmatiua eiuſdē ſubiecti ⁊ eiuſdē p̄dicati. vt oīs hō currit qdā hō nō currit. null⁹ hō currit qdam hō currit. Subalterne ſūt vl'is affirmatiua ⁊ ꝑticl'aris affirmatiua. vl' vl'is negatiua ⁊ ꝑticl'aris negatiua eiuſdem ſubiecti ⁊ eiuſdem pꝛedicati. vt omnis homo currit quidam homo currit: nullus homo currit quidam homo non currit. ⁊ hoc totuꝫ patet in figura ſequenti.

PRopoſitionũ triplex eſt materia
ſcꝫ naturalis cõtingens ⁊ remota. Naturalis ē
illa in qua p̄dicatuꝫ eſt de eſſentia ſubiecti vel
ꝓpriũ eius vt hõ eſt aĩal vel hõ eſt riſibilis. Cõtingēs eſt
illa in qua p̄dicatũ põt adeſſe vł abeſſe ſubiecto p̄ter ſub
iecti corruptionē vt hõ eſt albus homo non eſt albus. Re
mota eſt illa in qua p̄dicatũ nõ põt cõuenire ſubiecto. vt
hõ eſt aſinꝰ. Lex ſiue natura cõtrariaꝝ talis eſt: ꝙ ſi vna
eſt vera reliqua eſt falſa ⁊ nón ecõuerſo. Poſſunt em̄ am
be ſimul eſſe falſe in cõtingēti materia. vt oĩs hõ eſt albus
nullus hõ eſt albus. In naturali v̓o materia ⁊ remota ſꝫ
vna eſt vera ⁊ reliqua falſa. vt oĩs hõ eſt aĩal nullꝰ hõ eſt
aĩal. oĩs hõ eſt aſinꝰ nullꝰ hõ eſt aſinꝰ. Lex ſiue natura ſub
cõtrariaꝝ talis eſt ꝙ ſi vna eſt falſa reliqua eſt vera ⁊ non
ecõtra. Poſſunt em̄ ambe ſimul eſſe vere in cõtingenti ma
teria. vt quidã hõ eſt albus quidã hõ nõ eſt albus. Vñ lex
ſubcõtrariaꝝ cõtrario modo ſe habet legi cõtrariaꝝ. Lex
ſiue natura cõtradictoriaꝝ talis eſt ꝙ ſi vna ē vera reliq̃
eſt falſa ⁊ non ecõuerſo. In nulla em̄ materia poſſunt ſi-
mul eſſe vere aut ſimł falſe. vt oĩs hõ eſt aĩal quidã hõ nõ
eſt aĩal. Lex ſiue natura ſubalternaꝝ talis eſt: ꝙ ſi vniũſa
lis eſt vera ꝑticularis erit vera ⁊ non ecõuerſo. poteſt em̄
ꝑticłaris eſſe vera ſua vłi exñte falſa. vt oĩs hõ eſt albus
ſed ſi ꝑticłaris ſit falſa vłis eiꝰ erit falſa ⁊ nõ ecõuerſo.

ITem ꝓpoſitionũ cathegoricarũ
vtroqꝫ termino ꝑticipantiũ ordine ecõuerſo tri
plex eſt cõuerſio. ſcꝫ ſimplex ꝑ accidēs ⁊ ꝑ cõtra
poſitionē. Conuerſio ſimplex eſt quãdo fit de ſubiecto p̄
dicatũ ⁊ de p̄dicato ſubiectũ manēte eadē q̄litate ⁊ quã-

titate. ⁊ hoc mō cõuertit vl'is negatiua in ſeipſam ⁊ ꝑticu
laris affirmatiua in ſeipſam vt nullus homo eſt lapis. nul
lus lapis eſt homo: quidā hō eſt aīal qðdā aīal eſt homo
Conuerſio ꝑ accidēs eſt facere de ſubiecto ꝑ̄dicatū ⁊ de
ꝑ̄dicato ſubiectū manēte eadē qualitate ſed mutata quā
titate. ⁊ hoc modo cõuertit vl'is affirmatiua in ꝑticularē
affirmatiuā: ⁊ vl'is negatiua in ꝑticularē negatiuā. vt oīs
homo eſt aīal ergo quoddā aīal eſt homo. Nullus homo
eſt lapis/ergo quidā lapis non eſt homo. Conuerſio ꝑ cō
trapoſitionē eſt facere de ſubiecto ꝑ̄dicatū ⁊ de ꝑ̄dicato
ſubiectū manēte eadē q̄litate ⁊ quātitate ſed mutatis ter-
minis finitis in termīos infinitos. Et hoc modo cõuertit
vl'is affirmatiua in vniuerſalē affirmatiuā. ⁊ ꝑticularis ne
gatiua in ſeipſam. vt oīs homo eſt aīal ergo om̄e nō aīal
eſt non hō. Quidā hō non eſt lapis ergo qdā nō lapis nō
eſt non hō. vñ verſus. Simpliciter feci cõuertit eua ꝑ acci
Aſto ꝑ contra: ſic fit cõuerſio tota. Aſſerit a negat e ſunt
vniuerſaliter ambe. Aſſerit i negat o ſunt ꝑticulariter am
bo. Et ſciendū eſt ꝙ ſignū poſitū in ſubiecto ꝓpoſitionis
que debet conuerti debet poni ſupra totū ꝑ̄dicatū: ⁊ to-
tuꝫ reduci ad ſubiectū in cõuertēte. Preterea eadē eſt cō
uerſio ꝓpoſitionis ꝑticularis indefinite ⁊ ſingularis.

Sequitur de ꝓpoſitione ypothe
tica. Propoſitio ypothetica eſt illa que habet
duas cathegoricas ꝓpoſitōes tanꝗ̄ ꝑ̄ncipales
ꝑtes ſui. vt ſi homo currit homo mouet. Et dicit ypothe
tica ab ypos qð eſt ſub ⁊ theſis qð eſt poſitio quaſi ſub po
ſitio ſiue ſuppoſitiua locutio. q: vna pars eius ſupponit
alteri. Propoſitionū ypotheticaꝝ: alia conditionalis: alia
copulatiua: alia diſiunctiua. Conditionalis eſt illa in qua

coniunguntur due cathegoꝛice per hanc cõiunctionez ſi.
vt ſi ſoꝛtes currit ſoꝛtes mouet᷑. Et illa cathegoꝛica cui i-
mediate ꝑponitur illa ꝯiũctio ſi dicitur añs: reliq̃ vero ꝯſe
quens. Copulatiua eſt illa in qua ꝯiũgunt᷑ due cathegori
ce ꝑ hanc ꝯiunctionẽ et: vt ſoꝛtes currit ⁊ plato diſputat.
Diſiũctiua eſt illa in qua ꝯiũgũtur due cathegoꝛice ꝑ hãc
ꝯiũctionẽ vel. vt ſoꝛtes currit vel plato diſputat. Ad veri
tatez ꝯditionalis exigit᷑ ꝙ añs nõ poſſit eſſe verũ ſine cõſe
quẽte. vt ſi hõ eſt: aĩal eſt. Unde omis ꝯditionalis vera eſt
neceſſaria: ⁊ oĩs falſa eſt impoſſibilis. Ad falſitatẽ eius ſuf
ficit ꝙ antecedẽs poſſit eſſe verũ cõſequẽte exñte falſo. vt
ſi hõ eſt: album eſt. Ad veritatẽ copulatiue exigit᷑ vtranqꝫ
ꝑtem eſſe verã. vt homo eſt aĩal: ⁊ deꝰ eſt. Ad falſitatẽ eiꝰ
ſufficit alterã ꝑtem eſſe falſam. vt homo eſt aĩal: ⁊ equus
eſt lapis. Ad veritatẽ diſiũctiue ſufficit alterã ꝑtem eſſe ve
ram: vt homo eſt aĩal: vel equus eſt lapis. tamẽ ꝑmittit᷑ ꝙ
vtraqꝫ ſit vera: ſed non ita ꝓpꝛie. vt hõ eſt aĩal vel equus
eſt hinnibilis. Ad falſitatẽ eius exigitur vtranqꝫ partem
eſſe falſam. vt homo eſt aſinus: vel equus eſt lapis.

Sequitur de equipollentiis de qui
bus dantur tales regule. Pꝛima eſt ꝙ ſi alicui
ſigno vniuerſali vel ꝑticulari ꝑponat᷑ negatio eq
pollet ſuo cõtradictoꝛio. vt iſte eq̇pollẽt. Non oĩs homo
currit ⁊ quidã homo non currit. Secũda regula eſt ꝙ ſi
alicui ſigno vniũſali poſtponat᷑ negatio eq̇pollet ſuo ꝯrio
vt iſte due eq̇pollẽt. oĩs homo nõ currit: nullus hõ currit
Tertia regula eſt ꝙ ſi alicui ſigno vl'i vl' ꝑticulari ꝑpona
tur ⁊ poſtponat᷑ negatio eq̇pollet ſuo ſubalterno. vt iſte
due eq̇pollẽt non oĩs homo non currit q̇dã homo currit

9

vel non nullus homo nõ currit/qdã homo non currit. ⁊ dicte regule in his verſibus continentur. Unde verſus. Pre cõtra dic poſt cõtra p̄ poſt que ſubalter. Non ois q dam non ois non quaſi null⁹. Non nullus quidã. ſed nullus non valet ois. Non aliqs nullus: non quidã non valet ois. Non alter neuter. neuter non p̄ſtat vterqȝ. Exiſtis regulis infert̄ regula que talis eſt. ſi duo ſigna vniuerſalia negatiua ponant̄ in eadẽ locutione. ita q̄ vnũ ſit in ſubiecto ⁊ reliquũ in p̄dicato: p̄mũ eqpollet ſuo cõtradictorio vt nihil eſt nihil equipollet huic quodlibet eſt aliqd. quia per ſecundam regulã nihil non eſt ⁊ qƀlibet equipollent ſicut ois non ⁊ nullus. ⁊ per primã regulã non nihil ⁊ aliquid equipollent: ſicut non nullus ⁊ quidã. ⁊ ſic due prime ſunt equipollentes.

Modus eſt adiacens rei determiatio. ⁊ habet fieri p adiectiuũ. ſed duplex eſt adiectiuũ. Quoddã eſt adiectiuuȝ nois. vt albus niger ⁊ ſimilia. Aliud eſt adiectiuũ verbi vt aduerbia. Secundum eñ priſcianum aduerbium eſt vi verbi adiectiuũ Et ideo duplex eſt modus. vnus nomialis qui fit per adiectiuum nominis. Alius aduerbialis qui fit per aduerbium. vt homo currit velociter. Item aduerbioꝝ quedã determinant verbum gratia compoſitionis. vt iſta ſex neceſſario contigenter poſſibiliter impoſſibiliter vero ⁊ falſo. Alia determinant verbum gratia rei verbi. vt fortiter agit velociter currit. Alia determinant gratia temporis vt hodie cras ⁊ alia aduerbia tẽporalia. alia aduerbia determinant ratione modi. vt aduerbia optandi ortandi. ⁊ ſic ſumitur multipliciter modus per aduerbia.

Sed omiſſis omnibus alijs ſolum nūc de illis dicendum
eſt qui cōpoſitionē determināt vt ſunt neceſſario cōtingē
ter ⁊c. Cum enī dicitur homo neceſſario ſedet ſignificat
ꝙ cōpoſitio ſeſſionis cū hoīe ſit neceſſaria. Sed cuȝ dicit
homo bene currit vel velociter ſignificat ꝙ curſus hois
ſit velox vel bonus. ⁊ in iſta determinat res verbi. in ꝑma
vero cōpoſitio. Vñ ſolū illi modi qui cōpoſitionē deter-
miant faciūt ꝓpoſitionē modalē. ideo de talibus ſolūmō
hic intendimus. Et ſumunt quādoqȝ ꝑdicti modi noīa-
liter. vt poſſibile impoſſibile cōtingens neceſſariū veruȝ ⁊
falſum. quādoqȝ aduerbialiter. vt poſſibiliter impoſſibili-
ter neceſſario contingenter vero ⁊ falſo.

PRopoſitio modalis eſt illa que
determinat aliquo iſtoꝝ ſex modoꝝ poſſibile
impoſſibile cōtingens neceſſariū verū ⁊ falſuȝ
vt ſortē currere eſt poſſibile: ⁊ ſic de alijs. Et in iſtis mo-
dalibus verbū debet ſubici: modus autē ꝑdicari. Omēs
autē alie ꝓpoſitiones que non determiant ꝑ illos ſex mo
dos dicūtur de ineſſe. Sed adhuc ille ꝓpoſitōes que mo
dificantur his modis: vero ⁊ falſo ad ꝑſens relinquūtur.
quia in illis eodem modo ſumuntur oppoſitio ⁊ cōuenie
tia: ſicut in illis de ineſſe. In illis autem de his quattuor
modis poſſibile impoſſibile contingens ⁊ neceſſariū. alio
modo ſumitur oppoſitio equipollentie vel cōuenientie vt
poſtea patebit. Sciendū aūt ꝙ quilibȝ iſtoꝝ quattuor mo
dorum quattuor facit ꝓpoſitiones modales: ideo cū mo
di ſint quattuor quater q̄ttuor erūt ꝓpoſitiōes ⁊ ſic erūt
ſexdeci. vbigr̄a. Iſte modꝰ poſſibile ſi ſumat ſine negatōe
facit vnā ꝓpoſitōeȝ modalē. vt ſortē currere eſt poſſibile.

Si autē ſumatur cum negatione lata ad verbum facit ſecundā.vt ſortē non currere eſt poſſibile.Si vero cū negatione poſita ad modū facit tertiā.vt ſortē currere non eſt poſſibile.Si cū negatōe poſita ad verbū ⁊ ad modū facit aliā.vt ſortē nō currere nō eſt poſſibile. Et hoc mō ſcđm vnūquodq; alioꝝ modoꝝ ſumūtur q̄ttuor ꝓpōes modales.

Harum autem propoſitionum modaliū eqpollentie quattuor regulis cognoſcūtur.quaꝝ pma eſt.cuicūq; dicto affirmato attribuit' poſſibile eidē attribuit' cōtingens ⁊ ab eodē dicto remouet' impoſſibile ⁊ ab eius cōtradictorio oppoſito remouetur neceſſe.vt ſortē currere eſt poſſibile:ſortē currere eſt cōtingens:ſortē currere non eſt poſſibile: ſortē non currere non eſt neceſſe.Secūda regula eſt cuicūq; dicto negato attribuitur poſſibile eidem attribuit' contingens ⁊ ab eodem remouetur impoſſibile ⁊ ab eius dicto contradictorio oppoſito remouet' neceſſe:vt ſortē non currere eſt poſſibile.ſortez non currere eſt cōtingens:ſortē non currere non eſt impoſſibile:ſortē currere nō eſt neceſſe. Tertia regl'a eſt a quocūq; dicto affirmato remouet' poſſibile ab eodem dicto remouet' cōtingens ⁊ eidem attribuitur impoſſibile ⁊ eius cōtradictorio oppoſito attribuit' neceſſe.vt ſortē currere non eſt poſſibile .ſortem currere non eſt cōtingens.ſortem currere eſt impoſſibile.ſortez nō currere eſt neceſſe.Quarta regula eſt a quocūq; dicto negato remouet' poſſibile ab eodez remouet' cōtingens ⁊ eidē attribuit' impoſſibile ⁊ eius cōtradictorio oppoſito attribuit' neceſſe.vt ſortē non currere non eſt poſſibile ſortem non currere nōn eſt cōtingens ſortem non currere eſt impoſſibile ſortem currere eſt neceſſe. Iſtaꝝ autē regularuz

exempla diſponuntur in quattuor lineis ſiue ordinibus figure ſequentis que poſſunt per hos verſus denotari.

Primus amabimus edentuliqȝ ſecundus.
Tertius yliacepur: purea reliquus.
Deſtruit u.totum.ſed a confirmat vtrunqȝ.
Deſtruit e.dictum:deſtruit i.qȝ modum.
Omne neceſſariat impoſſibile quaſi nullus.
Poſſibile quidam quidam non poſſibile quidam non.
E dictum negat i.qȝ modum:nihil a.ſed u.totum.

& hec patēt in figura ſequēti. Oīs autē ꝓpōes que ſunt in ꝑma linea eqpollēt ꝑ ꝑmā regulā & cōuertunt inter ſe. que vero in ſecūda ꝑ ſecūdā.que in tertia ꝑ tertiā.& que in quarta ꝑ quartā. Itē eqpollētievel cōſequētie modaliū poſſunt haberi ꝑ hāc regulā. Oēs ꝓpōes de poſſibili & impoſſibili eqpollēt verbo ſimiliter ſe habēte & mō diſſimi liter. Et oēs de īpoſſibili & neceſſario eqpollēt verbo diſ ſimiliter ſe hñte & mō diſſimilit.ſed oēs ꝓpōes de poſſibi li & neceſſario eqpollēt verbo & mō diſſimiliter ſe habēti bus. Et intelligit mod⁹ ſimiliter aut diſſimilit ſe hēre quā tuȝ ad affirmationē & negationē vt dicat ſe hēre ſimiliter cū affirmat in vtraqȝvel in vtraqȝ negat.diſſimiliter autē quādo affirmat in vna & negat in alia.& eodē mō intelli gendū eſt de verbo ſicut dictū eſt de mō. Et ſciēdū eſt ꝙ in ꝑdicta regula non facim⁹ mētionē de cōtingenti eo ꝙ cōtingens cōuertit cū poſſibili. Unde idē eſt iudiciū de ꝓ poſitionib⁹ vtriuſqȝ.exēpla aūt querant in figura diſpoſi ta ꝑ quattuor ordines qꝛ iſta regula generalis eſt ad oēs Itē ꝓpoſitionū modaliū alie ſunt cōtrarie:alie ſubcōtrarie alie cōtradictorie:alie ſubalterne.vnde quart⁹ ordo & ter tius cōtrariant ſiue ꝓpoſitōes poſite in tertia & quarta li

neis. Primus oꝛdo ⁊ ſecũdus ſubcõtrariãt. Prim⁹ oꝛdo ⁊ tertius contradicunt ⁊ ſimiliter ſecũdus ⁊ quartus. ſed pꝛim⁹ oꝛdo ſubalternat̃ quarto ⁊ ſimiliter ſecũdus tertio.

¶ Unde verſus.

Tertius eſt quarto ſemper contrarius oꝛdo.
Sit tibi linea ſubcontraria pꝛima ſecunde.
Tertius eſt pꝛimo contradictoꝛius oꝛdo.
Pugnat cum quarto contradicendo ſecundus.
Pꝛima ſubeſt quarte vice particularis habens ſe.
Hanc habet ad ſeriem ſe lege ſecunda ſequentem.
Pꝛimus amabimus edentuliqꝫ ſecundus.
Tertius yliace purpurea reliquus.

PRedicabile quandoqʒ ſumitur
ꝓprie quãdoqʒ cõiter. Et ſic dicit̃ p̄dicabile qḋ
de pluribus vniuoce predicat̃ vt homo de ſor-
te ⁊ de platone ⁊ ſic de alijs. Quãdoqʒ ſumit̃ cõiter ⁊ ſic
dicitur predicabile quod de vno ſolo ſiue de pluribꝰ p̄di
catur vniuoce: vel equiuoce vt homo de ſorte vel de pla
tone. Unde p̄dicabile ꝓprie ſumptũ ⁊ vniuerſale idem
ſunt ſecundũ rem. tamen differũt ſecundũ rationẽ. qꝛ vni
uerſale diffinit̃ per eſſe in: p̄dicabile vero per dici de. Eſt
autẽ p̄dicabile quod aptũ natuʒ eſt dici de pluribus. Uni
uerſale autẽ quod aptũ natũ eſt eſſe in pluribus. Predica
bile autẽ ꝓprie ſumptũ ſiue vniũſale diuidit̃ p gen⁹ ſpeciẽ
differentiã ꝓpriũ ⁊ accidẽs ⁊ ſolũ de his hic intendimus.

GEnus dicitur tripliciter primo
modo dicit̃ gen⁹ vt eſt collectio multoꝝ quodã
modo ſe habẽtiuʒ adinuicẽ ⁊ ad vnũ principiũ
vt collectio eoꝝ qui ſunt de eadẽ pentela ⁊ deſcẽdũt ab
vno auo. vt romani a romulo. Secũdo mõ dicit̃ gen⁹ pri
cipiũ vniuſcuiuſqʒ gñatõis. vt pater vel patria. Tertio mõ
dicitur gen⁹ cui ſupponit̃ ſpecies ⁊ hoc vltimo mõ ſumit̃
hic ⁊ diffinitur ſic. Genus eſt qḋ predicatur de pluribus
differentibus ſpecie in eo qḋ quid. vt animal predicatur
de homine ⁊ de equo qui ſpecie differunt.

AD cognoſcendum hoc membrum
de differentibꝰ ſpecie oportet ſcire quot modis
dicit̃ differẽs. vñ tot modis dicit̃ differẽs quot
modis dicit̃ idem. Idem autẽ dicit̃ tripliciter ſcʒ idem ge
nere idem ſpecie idem numero. Eadem genere ſunt que
cunqʒ ſub eodem genere cõtinent̃ vt homo ⁊ aſinus ſub

aīali eadem ſpecie ſunt queciq; ſub eadem ſpecie cōtinētur. vt ſortes ꝛ plato ſub hoīe. Idem nūero dicit̄ quadrupliciter. ſcʒ ideʒ in ſe idē diffinitiōe idē ꝓprio ꝛ idē accidēte. Eadē noīe ſūt quoꝝ res eſt vna noīa vero pl'a vt marcus tulius. eadē diffinitione ſunt quoꝝ vnū eſt diffinitio alteri⁹ vt aīal rationale moꝛtale eſt diffinitio hoīs. Eadē ꝓpꝛio ſunt quoꝝ vnū eſt ꝓpꝛiū alterius vt hō et riſibile eadē accidēte ſunt quoꝝ vnū eſt accidēs alteri⁹. vt ſoꝛtes ꝛ albedo que eſt in ipſo. Similit̄ differēs dicit̄ tripliciter ſcʒ genere ſpē ꝛ nūero. Differētia genere ſunt que ſub diuerſis generibus ꝯtinent̄. vt hō ſub aīali: arboꝛ ſub plāta dr̄a ſpē ſunt q̄cūq; ſub diuerſis ſpecieb⁹ cōtinent̄. vt hō ꝛ aſin⁹ ſub aīali. Differētia numero ſunt que faciūt diuerſum nūerū. vt ſoꝛtes ꝛ plato. Illud vero dicit̄ p̄dicari in quid qđ cōueniēter reſpōdet̄ ad interrogationē factā per quid: vt ſi querat̄ quid eſt hō cōueniēter reſpōdet̄ aīal et ideo aīal p̄dicat̄ in qd de hoīe. Aliter autē diffinit̄ ſic genus. genus eſt cui ſupponit̄ ſpēs. Iteʒ gen⁹ diuidit̄ in genus generaliſſimū ꝛ gen⁹ ſubalternū. Gen⁹ generaliſſimū eſt ſupꝛa quod non eſt aliud gen⁹ ſupueniēs. vel gen⁹ generaliſſimū eſt qđ cū ſit gen⁹ non poteſt eſſe ſpēs. Et diuiditur in decem generaliſſima que ſunt decē p̄dicamēta. ſcʒ ſubſtātia. q̄ͣtitas. qualitas. relatio. actio. paſſio. ſitus. habit⁹. vbi ꝛ quādo. Hec autē decē dicunt̄ genera generaliſſima. q2 nullū genus habēt ſupꝛa ſe. Et licʒ ens ſit ſupꝛa ipſa tamē non dicit̄ de ipſis vniuoce ſed equoce. ideo non eſt genus. De his autē nihil ad preſens dicetur. ſed in p̄dicamentis. Genus ſubalternū eſt qđ cum ſit genus bene poteſt eſſe ſpecies. vt animal eſt genus hoīs ꝛ eq̄ ꝛ eſt ſpecies coꝛporis animati.

Species est quod predicatur de pluribus differentib⁹ nūero in eo quod qd. In hac eñ diffinitōe hoc verbū ꝑdicatur dicit aptitudinē ⁊ non actū. Similiter ⁊ in aliȷs hō ꝑdicat̄ de ſorte ⁊ platone ⁊ de aliȷs ꝑticularib⁹ hoibus que differūt nūero vt prius patuit. diffinit̄ etiā ſic ſpēs. Spēs eſt que ponitur ſub aſſignato genere ⁊ de qua gen⁹ in eo qȯ qd ꝑdicat̄. Et diuidit̄ in ſpeciē ſpecialiſſimā ⁊ ſubalternā. Species ſpecialiſſima eſt que cū ſit ſpēs nō poteſt eſſe gen⁹. vt homo equus ⁊ ſimilia. vel eſt illa ſub qua non eſt inferior ſpecies ſub ſe. Species ſubalterna eſt que cum ſit ſpecies bene poteſt eſſe genus. Unde quecunqȝ ſunt inter genus generaliſſimum ⁊ ſpeciem ſpecialiſſimam poſſunt eſſe genera ⁊ ſpecies ad aliud tamen ⁊ ad aliud ſumpta. Sunt enim genera reſpectu inferiorum. Species vero reſpectu ſuperiorum ſicut patet in arbore. vt hoc autem ſit magis planum ſumatur exemplum in vnoquoqȝ predicamento vt ſubſtantia eſt genus primum ⁊ ſub hoc ponitur corpus ⁊ ſub corpore ponitur corpus animatum. ſub corpore animato animal. ⁊ ſub animali animal rationale. ⁊ ſub rationali homo. ⁊ ſub homine ſunt indiuidua. vt ſortes ⁊ plato. Indiuiduum eſt quod de vno ſolo predicatur vt ſortes de ſeipſo. ⁊ hec patent in arbore porphiriȷ.

Iſta tibi plana dat arbor porphiriana.

Differẽtia dicitur tripliciter. Cõiter ꝓpꝛie ꝛ magis ꝓpꝛie. Cõis differentia eſt qua vnũ differt ab altero ſeꝑabili accidente vt ſoꝛtes ſedens differt a platone currente. Pꝛopꝛia differentia eſt qua vnũ differt ab altero inſeparabili accidente. vt ſoꝛtes cimus differt a platone aquillo. differẽtia magis ꝓpꝛia eſt qua vnũ differt ab altero ſpecifica differẽtia vt hõ ꝑ rationale differt ab equo ꝛ aſino. Et diffinit̃ ſic differẽtia eſt qđ ꝑdicat̃ de pluribꝰ differẽtibꝰ ſpecie in eo qđ quale vt rationale ꝑdicat̃ de hoĩe ꝛ de his que differunt ſpecie. Sumꝰ enĩ rationales nos ꝛ dĳ vt vult poꝛphirius ſed moꝛtale additũ nobis ſeꝑat nos ab illis. Illud aũt dicit̃ ꝑdicari in quale qđ cõueniẽter reſpõdet̃ ad interrogationẽ factã ꝑ quale vt cũ querit̃ qualis eſt homo cõueniẽter reſpondet̃ rationalis. Et ideo rationale ꝑdicat̃ de hoĩe in quale. Aliter ſic diffinit̃ differentia eſt qua abundat ſpecies a genere vt hõ abũdat ab aĩali his differẽtĳs rationale moꝛtale. Et ſciendũ eſt ꝙ eadẽ eſt differentia diuiſiua ꝛ cõſtitutiua. ſcꝫ diuiſiua generis ꝛ cõſtitutiua ſpeciei. vt rationale diuidit aĩal cuꝫ differentia ſibi oppoſita. Dicimus enĩ animalium aliud rationale aliud irrationale: ꝛ iſte due differentie conſtituũt diuerſas ſpecies ſub animali. Omnis enĩ differentia adueniens generi conſtituit ſpeciem. ꝛ ideo conſtitutiua vel diuiſiua nominatur moꝛtale enĩ additum ſuper hoc genus animal conſtituit ſpeciem. Et ideo dicit boetius ꝙ ſola ſpecies diffinitur Diffinitio enĩ conſiſtit ex genere ꝛ differentia ſed ſola ſpecies habet genus ꝛ differentias. ꝛ oĩe illud quod habet genus ꝛ differentias diffinitur.

PRopriū dicitur quadrupliciter. Uno modo dicit̄ ꝓpriū qđ cōuenit ſoli ſed nō omni. vt eſſe grāmaticū. Secūdo modo dicit̄ ꝓpriū qđ cōuenit omī ſed nō ſoli: vt eſſe bipedē. Tertio modo dicit̄ ꝓpriū qđ cōuenit oī ⁊ ſoli ſed nō ſemꝑ. vt canescere in ſenectute. Quarto modo dicit̄ ꝓpriū qđ cōuenit omni ⁊ ſoli ⁊ ſemp. vt riſibile ineſt hoī omi ⁊ ſoli ſpeciei ⁊ ſemp. Homo eñ dicit̄ hō riſibilis eo ꝙ ſemp actu rideat ſed qꝛ aptus natus eſt ad ridēdū ⁊ ꝓpriuȝ hoc mō ſumptū eſt vnū de quiq̄ȝ ꝑdicabilib⁹. Et diffinit̄ ſic ab ariſtotele. ꝓpriuȝ eſt qđ cōuenit oī ⁊ ſoli ⁊ ſemꝑ ⁊ cōuerſim ꝑdicat̄ de re ⁊ nō indicat qd eſt eſſe rei. vt riſibile ineſt hōi Homo indicat qd eſt eſſe rei ponit̄ in diffinitione ꝓpriȷ̄ ad differentiā diffinitōis que cōuerſim ꝑdicat̄ de re ⁊ indicat qd eſt eſſe rei. ſubſtātia aīata ſenſibilis cōuertit̄ cuȝ aīali ⁊ indicat eſſe eius. qꝛ oīs diffinitio datur ꝑ ſubſtātialia. Omē eñ ſupius eſt de eſſentia ſui inferioris. Diffinitio eñ diffinit̄ ſic ab ariſtotele. Diffinitio eſt orō qd eſt eē rei ſignificans. ꝓprium autē non indicat quid eſt eſſe rei.

ACcidēs eſt quod adeſt vel abeſt preter ſubiecti corruptōeȝ. vt albū nigrū. hec ei poſſunt adeſſe et abeſſe ꝑter ſubiecti corruptionē. aliter diffinit̄ ſic. Accidēs eſt qđ nec eſt gen⁹ nec ſpēs nec differētia nec ꝓpriū ineſt autē rei. vel ſic. Accidēs eſt quod cōtigit eidem ineſſe ⁊ non ineſſe. vt albū nigrū ſedere. Et de his duab⁹ diffinitiōib⁹ vltimis dicit ariſtoteles ꝙ ſecūda melior eſt q̄ȝ prima qꝛ ad cognoſcendū primam oportet ſcire quid ſcit genus quid ſpecies quid differenta qui ꝓprium. Secūda autē ꝑ ſe finita eſt ad cognoſcē

dum quid per eam dicitur. Accidentium aliud ſeparabile
aliud inſeꝑabile. Seꝑabile eſt illud qđ poteſt ſeꝑari a ſub
iecto. vt albū nigrū ſedere ⁊ hmōi. Inſeꝑabile eſt qđ non
poteſt ſeꝑari a ſubiecto. vt nigredo in coruo ⁊ albedo in
cigno. Non tamen eſt cōtra diffinitōez qua dicit ꝙ acci-
dens eſt qđ adeſt ⁊ abeſt ꝑter ſubiecti corruptionē qꝛ vt
vult porphirius coru⁹ poteſt intelligi albus ⁊ ethiops ni-
tēs candore ꝑter ſubiecti corruptionē. Accidentiū aliđ cō
mune aliud ꝓprium. Cōmune vt album nigrum. propri-
um. vt albedo ſortis ſimitas platonis.

C Ommune eſt aūt oībus quinqꝫ
predicabilib⁹ de plurib⁹ p̄dicari. differūt autē
genus ⁊ ſpecies qm̄ genus de plurib⁹ p̄dicat
ꝗ̄ ſpēs ⁊ ꝗ̄ alia p̄dicabilia ⁊ ꝑ hoc differt ab aliis. Diffe
rentia autē differt a genere qm̄ genus predicatur in quid
differentia vero in quale. Item differentia differt a ſpecie
eo ꝙ predicat de pluribus ſpeciebus. ſpecies vero non
Similiter differentia differt ab accidente qꝛ accidentia ſu
ſcipiūt magis ⁊ minus intenſionē ⁊ remiſſionē. differētia
vero nō ſuſcipit magis neqꝫ minus. Differt autē ſpecies
a genere qꝛ genus cōtinet ſpecies ⁊ non cōtinet ab eis.
Spēs autē differt a differentia qꝛ de plurib⁹ differentiis
bene cōſtituit vna ſpecies vt iſte differētie. rationale mor
tale cōiūgunt ad cōſtitutōem hui⁹ ſpeciei hō. Species ve
ro non cōiungit ſpeciei vt gignat aliā ſpeciē. Quedaꝫ eīm
particularis equa cuidaꝫ ꝑticulari aſino ꝑmiſcetur ad mu
li generationē ſed non equa ⁊ aſin⁹ in cōi. Species autē
differt a proprio quia ſpecies natura prior eſt ꝓprio: pro
prium vero poſterius eſt ſpecie. Preterea quoꝝ termini

⁊ diffinitiones ſunt differentes ipſa ſunt differentia. ergo ſpecies ⁊ proprium ſunt differentia. Species autem differt ab accidente quia ſpecies predicatur in quid: accidẽs vero in quale vel quomodo ſe habet. Species etiam natura prior eſt accidente. Om̄e em̄ accidẽs natura poſterius eſt ſuo ſubiecto. Proprium autem differt ab accidente. quia proprium de vna ſola ſpecie predicatur cuius eſt ꝓprium. accidens vero de pluribus ſpeciebus. ⁊ accidens primo ineſt indiuiduis ⁊ per poſterius generibus ⁊ ſpeciebus: non em̄ dicitur homo aut animal currit niſi quia ſortes vel plato currat. ꝓprium autez primo conuenit ſpeciei ⁊ per ſpeciem conuenit indiuiduis. Item genus differentia ſpecies proprium equaliter participantur ab omnibus de quibus predicantur. accidens vero non ſed ſuſcipit intenſionem ⁊ remiſſionem. Item genus. differentia. ſpecies. proprium vniuoce predicantur. accidens autem non predicatur vniuoce ſed denominatiue. Predicari autem vniuoce eſt predicari ſecundum vnum nomen ⁊ rationem vnam ſecundum illud nomen ſumptam. vt homo ſecundum vnum nomen predicatur de ſorte ⁊ platone. vt ſortes eſt homo. plato eſt homo. ⁊ ratio eius ſecundum illud nomen eſt vna. vt animal rationale mortale. Et ob hoc ens non pōt eſſe genus. quia licet ſecunduz vnū nomen predicetur de pluribus non tamen ſecunduz vnā rationem: Ratio em̄ entis ſecunduz quod dicitur de ſubſtantia: eſt ens per ſe. ſecundum autem quod dicitur de aliis nouem predicamentis eſt ens in alio. ⁊ ſic predicatur ſecundum diuerſas rationes. ⁊ ideo non predicatur vniuoce ſed potius equiuoce aut multipliciter.

Predicari autem equiuoce eſt predicari vno nomine et rationibus diuerſis ſecūdū illud nomē ſumptis.vt canis vno noīe predicat̄ de cane latrabili ſidere celeſti ⁊ piſce marino. Homo autē ſecūdū illud nomē ratio eſt eadē oī-bus ſed alia ⁊ alia. Denoīatiua dicūtur quecūq; ab aliq̄ ſolo caſu ſunt differentia.⁊ ſecundū illud nomē habēt ap pellationē.vt a grāmatica grāmaticus.a fortitudīe fortis Unde grāmatica ⁊ fortis predicantur denominatiue.⁊ er go accidens denominatiue dicitur predicari.

¶ Incipit tertius tractatus.

AD cognoſcendu; predicamenta quedā ſunt neceſſario p̄mittenda ſine quoꝝ co gnitione nequaq̄ poteſt haberi cognitio p̄dica mentoꝝ. Eoꝝ ergo que predicant̄ quedā ſunt vniuoca-quedā equoca.⁊ quedā denoīatiua. Equoca dicūtur quo rum ſolū nomen eſt cōe: ⁊ ratio ſubſtantie ſecundu; illud nomē eſt diuerſa.vt aīal ſignificat aīal viuū ⁊ aīal pictū.⁊ nomen in eis ſolū eſt cōe:et ſecūdū illud nomē ratio ſub-ſtantie eſt diuerſa.dicim⁹ eī de leone picto in pariete. Ec ce terribile aīal:⁊ de leone viuo idem dicimus equoce.⁊ de ſtatib⁹ regū dicim⁹. Iſti ſunt tales reges.⁊ de his qui adhuc regnant dicim⁹. Iſti ſunt tales reges ſumendo no men regis equoce. Uniuoca dicūtur quoꝝ nomē eſt cōe ⁊ ratio ſubſtantie ſecundū illud nomē eſt eadē.vt hoc no men aīal eſt cōe hoī boui ⁊ leoni.⁊ ſimiliter ratio ſubſtan tie ſecūdū illud nomē eſt eadē.vt hō eſt aīal.bos eſt aīal. ⁊ hō eſt ſubſtātia aīata ſenſibilis.⁊ bos eſt ſubſtātia aīata ſenſibilis.⁊ ſic nomē eſt cōe eis: ⁊ ratio ſecūdū illd̄ nomē eſt eadē.nihil em̄ aliud eſt hō ſecūdū q̄ eſt aīal q̄ ſubſtan tia aīata ſenſibilis.⁊ ſimiliter bos. Denoīatiua dicūtur

quecũq; ab aliquo ſolo caſu ſunt differentia ⁊ ſecundũ il-
lud nomẽ habẽt appellationẽ. vt a grãmatica grãmaticus
⁊ a fortitudine fortis. differũt ſolo caſu id eſt ſola caden
tia que eſt a pte rei. ⁊ ſecũdũ illud nomẽ habent appella
tionẽ. Nomen eñ denoīatiuũ debet cõicare cum nomine
vniuoco in principio ⁊ differre in fine. vt a grammatica
grãmaticus. ab albedine albus.

EOrum que dicuntur quedã dicũ
tur cũ cõplexione. vt hõ currit. quedã ſine com
plexione vt hõ vel currit. Sed priuſq̃ alterum
mẽbrũ diuiſionis hui⁹ ſubdiuidat: diſtinguẽdi ſunt modi
eſſendi in. q2 neceſſarij ſunt ad ſequentẽ diuiſionẽ cogno
ſcendã: ⁊ ad ea que poſtea dicent. Prim⁹ igitur modus
eſſendi in: eſt quãdo aliqd dicit eſſe in alio ſicut pars inte
gralis in ſuo toto. vt digitus in manu ⁊ paries in domo.
Secũdus modus eſſendi in: eſt ſicut totũ integrale in ſuiſ
ptib⁹ ſimul ſumptis. vt dom⁹ in pariete tecto ⁊ fundamẽ-
to. Tertius modus eſt ſicut ſpẽs in ſuo genere. vt hõ in
aīali. vel vnũqdq; inferius in ſuo ſupiori. Quartus mo-
dus eſt ſicut gen⁹ in ſpẽ vt aīal in hoīe. vel ſimiliter qdli
bet ſupius in ſuo inferiori. Quītus modus eſſendi in: dici
tur ſicut forma in materia. ⁊ iſte quītus mod⁹ ſubdiuidit
q2 quedã eſt forma ſubſtãtialis: vt aīa eſt forma ſubſtãtia-
lis hoīs. quedã eſt forma accidentalis. vt albedo hoīs. et
prima harꝫ dicit ꝓprie ieſſe ſicut forma in materia. vt aīa
in corpore. alia autẽ dicit eſſe in alio ſicut accidẽs in ſub
iecto vt albedo in pariete. Sextus modus eſſendi in: eſt ſi-
cut aliqd eſt in ſua cauſa efficiẽte. vt regnũ in regẽte. Sep
timus modus eſſendi in: eſt ſicut aliqd eſt in ſuo fine. vt
virtus in beatitudine. Octau⁹ modus eſſendi in: dicitur

ſicut aliquid eſt in ſuo cõtinente. vt vinũ in vaſe ⁊ locatuꝫ in loco. Hos aũt octo modos eſſendi in: diſtinguit ariſto teles quarto phiſicoꝝ. Boeti⁹ autẽ aſſignat nouẽ qꝛ ſub diuidit quītuꝫ vt dictũ eſt. vñ verſus. Inſunt pars totuꝫ ſpẽs ⁊ caloꝛ igni. Rex in regno. res in fine. locoqꝫ locatũ

EOrum que ſunt quedã dicuntur de ſubiecto. in ſubiecto vero nullo ſunt. vt genera ſpẽs ſubſtãtie ⁊ differentie eaꝝ que oia dicunt̃ ſubſtãtie vniũſales extenſo noie ſubſtãtia. vt hõ aial rationale. Dici de ſubiecto ꝓut hic ſumit̃ eſt ſupius dici de inferioꝛi vt aial dicit̃ de hoiẽ ⁊ hõ de ſorte ⁊ coloꝛ de albedine. Et eſſe in ſubiecto ſumit̃ ſecũdũ qꝙ accidẽs eſt i ſubiecto. Alia vͦo neqꝫ de ſubiecto dicũt̃ neqꝫ i ſubiecto ſunt vt indiuidua ſubſtãtie. Alia dicũtur de ſubiecto ⁊ ſũt in ſubiecto. vt genera ⁊ ſpẽs alioꝝ nouẽ ꝑdicamentoꝝ dicuntur de inferioꝛibus. ⁊ ſunt in ſubiecto ſicut accidẽs in ſubiecto. vt coloꝛ dicit̃ de albedine vt de inferioꝛi: ⁊ eſt i coꝛpoꝛe vt in ſubiecto. Alia vero in ſubiecto ſunt ⁊ de ſubiecto nullo dicũtur. vt hec ſciẽtia eſt in aia vt accidẽs in ſubiecto: ſed non dicit̃ de aliquo inferioꝛi. ⁊ iſte coloꝛ eſt in coꝛpe vt i ſubiecto ⁊ non dicit̃ de ſubiecto. Omis eñ coloꝛ in coꝛpe eſt. Quãdo alterũ de altero ꝑdicat̃ vt de ſubiecto quecũqꝫ de eo qđ ꝑdicat̃ dicũtur oia de ſubiecto dicũtur. vt ſoꝛtes eſt homo homo eſt aial ergo ſoꝛtes eſt aial. Diuerſoꝝ generũ ⁊ non ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpecies ⁊ differẽtie. vt aialis ⁊ ſcientie que ſunt diuerſa genera. differentie eñ aialis ſunt rationale irrationale. diuidit̃ eñ ꝑ has differentias vt aialiũ aliud rationale aliud irrationale. differentie autẽ ſcientie ſunt naturale moꝛtale ⁊ ſermocinale. Diuidit̃ eñ ſciẽtia ꝑ has differẽ-

tias.vt ſcientiarum alia naturalis alia moꝛtalis.alia ſer-
mocinalis.

Eoꝛũ que ſecundũ nullã cõplexio
nem dicunt ſingulũ aut ſignificat ſubſtantiam
aut qualitatẽ aut quãtitatẽ aut ad aliquid aut
agere aut pati aut vbi aut quãdo aut ſituz eſſe aut habe-
re. Eſt eñ ſubſtantia vt exemplariter dicat vt hõ ꝛ equus
Quãtitas vt bicubitũ tricubitũ. ad aliqd vt duplũ triplũ
Qualitas vt albedo nigredo. vbi: vt in loco eſſe. Quãdo
vt heri fuiſſe cras foꝛe. Situs vt iacere ſedere. Habere vt
armatũ eſſe calciatuz eſſe. Agere vt ſecare vrere. Pati vt
ſecari vri. His habitis dicẽdũ eſt de vnoq̃qz p̄dicamẽtoꝝ
et pꝛimo de ſubſtãtia cum ſit pꝛioꝛ alijs p̄dicamentis.

Subſtãtia autẽ diuiditur per pꝛi
mam ꝛ ſecũdã. Pꝛima ſubſtãtia eſt que ꝓpꝛie
pꝛincipaliter ꝛ maxime ſubſtare dicit. vel p̄ma
ſubſtantia eſt que neqz in ſubiecto eſt neqz de ſubiecto di
citur. vt aliquis homo aliquis equus. Secũde ſubſtantie
ſunt ſpecies in quibus ſunt pꝛime ſubſtantię ꝛ haruz ſpe-
cieruz genera vt homo ꝛ aĩal. Eſt eñ aliquis homo in ho
mine que eſt ſpecies: ꝛ homo in animali quod eſt genus
Indiuidua ſubſtantie dicuntur pꝛime ſubſtantie quia pꝛi
mo ſubſtant alijs. Genera vero ꝛ ſpecies eoꝛum dicunt
ſecunde ſubſtantie quia ſecundo ſubſtant alijs. vt aliquis
homo dicitur grammaticus ꝛ currens ꝛ animal ꝛ ſubſtã
tia ergo homo dicit grãmaticus currẽs aĩal ꝛ ſubſtãtie.
Item ea que dicuntur de ſubiecto omnia pꝛedicant no-

mine ⁊ ratione.vt homo pꝛedicatur de ſoꝛte ⁊ de platone
Eoꝛum vero que ſunt in ſubiecto: in pluribus quidē ne-
qꝫ nomē neqꝫ ratio p̄dicat̄ de ſubiecto.vt hec albedo vel
hoc albū. In aliquibꝰ autē nomē nihil ꝓhibet p̄dicari de
ſubiecto.rationē vero p̄dicari de ſubiecto eſt īpoſſibile.
vt albū p̄dicat̄ de ſubiecto.ratio vero albi nūꝙ̄ de ſubie
cto p̄dicat̄. Itē ſecūdaꝝ ſubſtātiaꝝ ſpecies eſt magis ſub
ſtantia ꝙ̄ genus.quia ſpecies eſt pꝛopinquioꝛ pꝛime ſub-
ſtantie ꝙ̄ genus.⁊ etiā qꝛ pluribꝰ ſubſtat. Quibuſcūqꝫ em̄
ſubſtat genus eiſdē ſubſtat ſpēs ⁊ cuꝫ hoc ſpēs ſubſtat ipſi
generi. Sed ſpēs ſpecialiſſime equaliter ſubſtāt.⁊ equalit̄
ſunt ſubſtātie.vt hō equꝰ ⁊ ſimilia. His viſis dicendū eſt
de cōitatibꝰ ⁊ ꝓpꝛietatibꝰ ſubſtantie. Cōe eſt omi ſubſtan
tie in ſubiecto non eſſe.qꝛ eſſe in ſubiecto cōpetit ſolū ac
cidenti. Hoc patet in pꝛimis ſubſtātijs ꝑ diffinitionē p̄me
ſubſtantie. In ſecūdis autē patet inductione ⁊ ſillogiſmo.
Inductione ſic.homo non eſt in ſubiecto equꝰ non eſt in
ſubiecto.neqꝫ aīal.⁊ ſic de ſingulis.ergo nulla ſecūda ſub
ſtantia eſt in ſubiecto. Sillogiſmo ſic. nihil eoꝝ que ſunt
in ſubiecto p̄dicat̄ noīe ⁊ ratione de ſubiecto: ſed oīs ſe-
cunda ſubſtantia p̄dicat̄ noīe ⁊ ratione de ſubiecto.ergo
nulla ſecūda ſubſtantia eſt in ſubiecto. Hoc auteꝫ non eſt
pꝛopꝛium ſubſtantie ſed etiaꝫ differentie competit. ⁊ hoc
intelligitur de differentijs ſubſtātie. Nec eſt inſtantia de
partibus ſubſtantie que ſunt in ſuo toto. ⁊ ideo videntur
eſſe in ſubiecto, q̄a alius eſt modus eſſendi in. vt accidēs
in ſubiecto. Et alius ſicut pars eſt in ſuo toto.vt pꝛius pa
tuit. Item omnibus ſecundis ſubſtantijs ⁊ differentijs ea
ruꝫ cōuenit vniuoce p̄dicari de p̄mis. hec em̄ oīa p̄dicāt̄
de p̄mis ſubſtantijs noīe ⁊ rōne quare vniuoce p̄dicant̄

Item omis prima ſubſtantia ſignificat hoc aliquid id eſt indiuiduū ꝛ vnū nūero. ſed ſecūda ſubſtantia videt̄ ſignifi care hoc aliqd ſub appellationis figura eo ꝙ eſt in prima ſubſtātia. vel etiā de eſſentia eius non tamē ſignificat hoc aliqd ſed potius quale quid. ſiue quid cōe. nō eīm illud qđ ſignificat̄ p ſecundā ſubſtantiā eſt vnū nūero ſicut illud qđ ſignificat̄ p primā ſubſtantiā. Item ſubſtantie nihil eſt cōtrariū: ſed hoc non eſt ꝓpriū ſubſtantie. q2 non cōuenit ſoli ſubſtātie ſed etiā quātitati ꝛ quibuſdā alijs. Item ſub ſtantia non ſuſcipit magis ꝛ minus. Non eīm dico ꝙ vna ſubſtātia nō magis ſubſtat ꝙ̄ alia. Sed dico ꝙ vnaqueq3 ſubſtātia ſecūdū eſſe ſuū non intendit̄ neq3 remittit̄. vt al bum quādoq3 eſt magis albū q̄ ſiq3 minꝰ albū. Sortes ve ro non eſt magis homo vno tēpore ꝙ̄ alio tēpore. nec ma gis homo ꝙ̄ plato. Item ꝓprie ꝓpriū eſt ſubſtātie cu3 ſit vna ꝛ eadem numero ſecundū ſui mutationē eſſe ſuſcep tibile cōtrarioꝝ vt idem hō aliquādo eſt albus aliqñ niger aliquādo calidus aliquādo frigidus aliquādo prauꝰ ali quādo ſtudioſus. Nec eſt inſtātia de oratione quādo lic3 hec eadē oratio ſortes ſedet aliquādo eſt vera aliqñ eſt fal ſa. tamē hoc non eſt ſecūdū ſui mutationē: ſed ſecūdu3 mu tationē rei. vt q2 ſortes ſedet vel currit. ꝛ ideo nota ꝙ ve rum ꝛ falſu3 ſunt in rebus vt in ſubiecto ꝛ ſunt in oratio ne ꝛ in ſigno. Unde equocat̄ modus eſſendi in: cu3 dicit̄ verū ꝛ falſum eſſe in rebus ꝛ in oratione. Similiter equo catur ſuſceptibile: cu3 dicit̄ res eſt ſuſceptibilis veri ꝛ falſi ꝛ oratio eſt ſuſceptibilis veri ꝛ falſi ſicut equiuocat̄ ſuſce ptibile cu3 dicit̄ vrina eſt ſuſceptibilis ſanitatis. ꝛ animal eſt ſuſceptibile ſanitatis. Hec eīm ſuſcipit ſanitatem quia ſignificat eam. Illud vero quia eſt ſubiectū eius. ꝛ ita hoc

propꝛium non conuenit oꝛationi ſed ſoli ſubſtantie.

Quantitatis aliud cõtinuũ aliud diſcretuꝫ. Quantitas cõtinua eſt cuius partes copulanť ad eundẽ terminũ cõeꝫ: vt ꝑtes linee copulanť ad punctũ. Eſt aũt diſcreta q̃ntitas vt nũerus ⁊ oꝛatio. vñ due ſũt ſpẽs eius. Nõ enĩ eſt in nũero aliquis terminus cõis ad quem partes eius copulanť. vt in decẽ quinqꝫ ⁊ quinqꝫ: aut tria ⁊ ſeptẽ ad nullũ ťminũ copulãť: ſed ſẽp diſcreta ſũt. Eſt aũt nũerus multitudo ex vnitatib⁹ aggregata Similiť in oꝛõne ſillabe nõ copulãť ad aliquẽ terminũ cõmuneꝫ ſed vnaqueqꝫ ſeꝑata eſt ab alia. Quãtitatũ cõtinue alia linea alia ſuꝑficies. alia coꝛpus. alia tp̃s. alia locus. vñ quinqꝫ ſũt ſpẽs ei⁹. ꝙ aũt linea ſit q̃ntitas ꝯtinua patet qꝛ ꝑtes eius copulãť ad aliquẽ terminũ cõẽm puta ad punctũ. Et ꝑtes ſuꝑficiei ad lineã. ꝑtes coꝛpoꝛis ad ſuperficiẽ. ꝑtes aũt tp̃is ad nũc vt p̃teritũ ⁊ futurũ ad p̃ns partes aũt loci ad eũdeꝫ terminũ copulanť ad quẽ coꝛp̃is ꝑticule. His viſis dicendũ eſt de cõitatibus quantitatis. Pꝛima cõitas eſt: quãtitati nihil eſt cõtrariũ. vt bicubito tricubito: vel ſuꝑficiei nihil eſt ꝯtrariũ. qꝛ cõtrarietas ꝑmo ineſt qualitatibus non oĩb⁹ ſed qbuſdã. quãtitas autẽ non eſt qualitas. quare ſequiť ꝙ cõtrarietas non eſt in quãtitate. Item quãtitas non ſuſcipit magis neqꝫ min⁹. Non eĩ vna linea eſt magis linea q̃ꝫ alia: nec numerus ternarius eſt magis nũerus q̃ꝫ binarius. ⁊ ſic de aliis. Item ꝓpꝛiũ eſt quantitati ſecundum eam equale vel inequale dici vt vnus nũerus eſt equalis vel inequalis alteri nũero. ⁊ vnũ coꝛpus eſt equale vel inequale alteri. ⁊ vna linea eſt equalis vel inequalis alteri linee.

AD aliquid vero talia dicuntur quecūqʒ hoc ipſūʒ qđ ſunt alioꝝ dicūt vel quolibet aliter ad aliud. vt duplū dimidij duplū ⁊ dimidiū dupli dimidiū. pater filij pater. filius patris fili⁹. ⁊ maius minore maius. ⁊ min⁹ maiore min⁹ vel ſub habitudine alterius caſus. vt ſimilis ſimili ſimilis. vicin⁹ vicino vicinus. Relatiuoꝝ tres ſunt ſpēs. Quedā dicunt ſecūdū equiparantiā vt quecūqʒ eodē noīe dicunt vt ſimilis ſimili ſimilis. ⁊ equalis equali equalis. ⁊ vicin⁹ vicino vicin⁹. Alia ſecundum ſuperpoſitionem dicuntur vt duplū triplum. quia iſta ſupraponūtur alijs ſicut dn̄s ſeruo ſupponitur. Alia vero ſecundū ſuppoſitionē. vt ſeruus dn̄o ſupponitur ⁊ filius patri ⁊ dimidiū duplo duplo dimidium. Poſt hec ſequūtur cōmunitates relationis. Prima eſt ꝙ cōtrarietas eſt relationi. vt virtus eſt cōtraria vicio cū vtrūqʒ eoꝝ ſit ad aliquid. hoc autē non cōuenit omi relationi. duplo em̄ nihil eſt cōtrariū neqʒ triplo. Item relatiua ſuſcipiūt magis ⁊ minus. vt ſimile dicitur magis ⁊ minus ſimile ⁊ ſimiliter inequale. Sed hoc non cōuenit omnibus relatiuis. duplum em̄ non dicitur magis ⁊ minus duplum neqʒ triplum neqʒ pater. Item relatiua dicuntur ad cōuertentiā. vt pater filij pater. filius patris filius. Itē relatiua ſunt ſimul natura. ſimul em̄ ſunt duplū ⁊ dimidiū pater ⁊ filius. Item relatiua poſita ſe ponunt ⁊ perempta ſe perimunt. vt ſi duplum eſt dimidium eſt ⁊ econtra. et ſi duplū non eſt dimidiū non eſt ⁊ econtra. Item alia diffinitio relatiuoꝝ talis eſt. ad aliqđ ſunt qb⁹ hoc ipm̄ eſſe ē ad aliđ quodāmō ſe hēre. ⁊ hec diffinitio ē ꝑpa relatiuoꝝ

Item ꝓp̄riū eſt relatiuoꝝ ꝙ ſi quis diffinite nouerit vnū relatiuoꝝ diffinite noſcet ꝛ reliquū. vt ſi diffinite nouerit quid ſit duplum: diffinite noſcet id cuius eſt duplum. Ne ceſſe eſt em̄ in vtroꝛūqꝫ rationibus vtriſqꝫ vti.

Qualitas eſt ſecundū quā quales eſſe dicimur. vt ſecūdū albedinē dicimur albi ꝛ ſecundū colorē colorati. ꝛ ſecundū iuſticiā iuſti Qualitatis quattuoꝛ ſunt ſpecies. Prima eſt habitus et diſpoſitio. Differt autē habitus a diſpoſitione. q꜡ habit⁹ ꝑmanētioꝛ eſt ꝛ diuturnioꝛ vt ſunt virtutes ꝛ ſciētie: Sci entia em̄ difficilime eſt mobilis niſi forte grandis ꝑmuta- tio fiat. vel ab egritudine vel ab aliquo hmōi circa ſcientē Similiter de virtute. Juſticia em̄ vel caſtitas non cito de facili ꝑmutanẜ. Diſpoſitiones vero dicunẜ que de facili ꝑmutanẜ. vt caloꝛ frigiditas egritudo ſanitas. vñ habitus poſſunt dici diſpoſitōes ꝛ non ecōuerſo. Jlli em̄ qui ha- bitū habēt quodāmodo ſunt diſpoſiti vel melius vł peius ad ea que habēt: diſpoſitōes autē nō ſunt habitus. vñ ha bitus poteſt ſic diffiniri. Habit⁹ eſt qualitas difficilime mo bilis. Secūda ſpēs qualitatis eſt naturalis potentia vel i potentia aliqͩ facile faciendi vel paciēdi. vt ſanatiu⁹ dicitẜ qui habet naturalē potētiā vt nihil ab aliqb⁹ accidentib⁹ egritudinē inferētib⁹ patiaẜ ꝛ egrotatiu⁹ dicitẜ qui habet naturalē impotētiā aliqͩ patiendi. durū autē dicitẜ habe- re naturalem potentiam reſiſtendi ſectioni. ꝛ molle natu- ralem impotentiam quia cito ſecatur. Curſoꝛes ꝛ pugilla toꝛes dicuntur ſimul de iſta ſpecie non q꜡ exerceant act⁹ ſuos ſed quia habent naturalem potentiam hoc faciendi.

Tertia ſpecies qualitatis eſt paſſio ꝛ paſſibilis quali- tas. vt ille qualitates que efficiunt in ſenſibus paſſiones

vt in guſtu dulcedo amaritudo et ſimilia. et etiã ille quali tates ſunt in hac ſpẽ que ab aliqbus paſſionib⁹ generãtur vel facile vel difficile mobilib⁹ et ꝑmanentibus. ſiue enim nigredo ab aliqua paſſione naturali generet̃ ſiue ab egri⸗ tudine vel ab eſtu:qualitas paſſibilis dicit̃. Quarta võ ſpe cies qualitatis eſt forma et circa hoc aliqd ↄſtans figura vt diſpoſitio corpis. vt triangulatio quadrangulatio ro⸗ tunditas curuitas rectitudo.

Qualia vero dicuntur que ſcdm hec denoĩatiue dicunt̃ vel quõlibet aliter ab his vt a grãmatica grãmaticus:a iuſticia iuſt⁹ Vel quecunqȝ dicunt̃ ab aliqua qualitatę nõ denoĩatiue eo ꝙ nomẽ nõ eſt impoſitũ ipſi qualitati vt curſor et pugil lator. Et nota ꝙ curſor et pugillator dicuntur dupliciter. Uno modo dicunt̃ curſor et pugillator ab arte currendi et pugillandi.et ſic ſunt in ꝑma ſpẽ qualitatis q: iſte artes ſunt habitus. Alio mõ. dicit̃ curſor nõ ꝙ hẽat artẽ curren di.ſed q: hẽt naturalẽ potentiã ad actũ currendi et pugil lator nõ ꝙ hẽat artem pugillãdi ȝ q: habet naturalẽ potẽ tiam ad actũ pugnandi. Et iſto mõ dicunt̃ qualia ab iſtis naturalibus potentĳs ȝ nõ denoĩatiue eo ꝙ noĩa nõ ſũt impoſita iſtis naturalibus potentĳs a quibus dicunt̃ qua lia Et ſic curſor ⁊ pugillator ſunt in ſcđa ſpecie qualitatis Alia aũt dicunt̃ qualia nõ denoĩatiue qñ nomẽ eſt impo⸗ ſitum qualitati ſm quã dicit̃ quale ȝ eã nõ ꝑticipat ſm illđ nomẽ. vt ſtudioſus a virtute.et ſic ſunt tres modi ſumendĩ quale a q̃litate. Eſt aũt ↄtrarietas in q̃litate vt albedo ↄtra riatur nigredini:iuſticia iniuſticie.hoc aũt non eſt propriũ qualitati quia nõ conuenit omni qualitati. figura enĩ non habet aliquod cõtrarium neqȝ aliquis medius color vt ru

bedo albedo. Et ſciendum q̄ ſi vnum ꝯtrarioꝝ fuerit quale:reliquum erit quale. vt iuſticia eſt q̄litas ergo iniuſticia iuſtū eſt quale ergo iniuſtū. Item qualitas ſuſcipit magis et minus Dicitur enī iuſtus magis et minus iuſtus et albus et grāmaticus.ſed hoc nō eſt ꝓprius qualitati qꝛ quadratum nō ſuſcipit magis neqꝫ minus.neqꝫ circulus neqꝫ quadrāgulatio neqꝫ circulatio. Item propriū eſt qualitati ſm eam ſimile vel diſſimile dici.vt albus albo ſimilis dicitur et iuſtus iuſto.albus autem nigro diſſimilis dicitur.

Actio eſt ſcd̄m quam in id quod ſubicitur agere dicimur. vt ſecans aliquis dicitur agere in eo quod ſecat.vn̄ ſectio eſt actio et ſm ſectionē agit ſecans in eo quod ſecat. Et ꝑcuſſio eſt actio. Proprium actionis eſt ex ſe inferre paſſionem. Recipiūt autem agere et pati cōtrarietatem. Calefacere enī eſt cōtrarium ei qđ eſt frigidum facere.et delectari eſt contrarium ei quod eſt triſtari. Recipiunt agere et pati magis et minus:calefacere enī magis et minus dicitur et calefieri dicit᷑ magis vel min⁹ Et ſimiliter delectari ⁊ triſtari.

Paſſio eſt effectus illatioqꝫ actiōis vt calefieri infertur ex calefacere et efficit᷑. Proprium autem paſſionis eſt primo inferri ex actione. Item paſſio non eſt in agente ſed in patiente. De reliquis vero que prius dicta ſunt modo ſufficiant. Que ſequuntur de alijs quattuor predicamentis non ſunt data a petro hyſpano.

Quando eſt quod ex adiacentia temporis in re temporali derelinquitur vt hodie eſſe/cras fore. Itē duplex eſt quādo.ſ.ſm

plex et compoſitum ſicut duplex eſt tẽpus. Item tres ſunt proprietates quando. Prima eſt ꝙ quando non ſuſcipit magis neq minus. Secũda eſt ꝙ quãdo nihil eſt ꝯtrariũ. Tertia eſt ꝙ quãdo eſt in omni illo quod incipit eſſe in tempore.

v UBi eſt circũſcriptio corporis locati a loci circunſcriptione procedens vt in eccleſia eſſe/in foro eſſe. Et diuiditur vbi quia quoddam eſt vbi ſimplex. et eſt illud quod a ſimplici loco procedit vt eſt locus punctorum. Et quoddam eſt vbi compoſitum et eſt illud quod a loco compoſito procedit. proprietates vbi ſunt due. Prima eſt ꝙ vbi nihil eſt contrarium. Secũda eſt ꝙ vbi non ſuſcipit magis neq minus hoc eſt ꝙ vbi non recipit intenſionem et remiſſionem.

p POſitio eſt quedam partium ſitus et generationis ordinatio vt ſeſſio ſtatio et ſic de alijs. Item tres ſunt ꝓprietates poſitionis. Prima eſt ꝙ poſitio non habet contrarium. Secũda eſt ꝙ poſitio non ſuſcipit magis neq minus. Tertia eſt ꝓprium eſt poſitioni ſubſtantie proxime aſſiſtere.

h HAbitus eſt corporum et eorũ que circa corpus ſunt adiacentia vt tunicatum eſſe loricatum eſſe. Et tres ſunt proprietates eius. Prima eſt ꝙ habitus ſuſcipit magis et minus vt eques eſt armatior pedite. Secũda eſt ꝙ habitus nõ hẽt ꝯtrariũ. Tertia ẽ ꝙ hitus ſemꝑ eſt in pluribꝰ. ſcʒ in hñte ⁊ in hito.

d DIcitur autem alterum alteri opponi q̃druplicitᷓ. Oppoſitoꝝ ei q̃daʒ ſũt relatiua vt patᷓ ⁊ filiꝰ. duplũ ⁊ dimidiũ. Quedã ſũt ꝑuatie oppoſita vt ꝑuatio ⁊ hitus: viſꝰ ⁊ cecitas: auditꝰ ⁊ ſurditas.

Alia ſunt contrarie oppoſita vt album et nigrum. Alia ſũt contradictorie oppoſita vt ſedere non ſedere. Que autẽ ſunt relatiue oppoſita dictũ eſt in capitulo de relatõe Cõtraria ſunt quecunqꝫ ſub eodem genere poſita maxime a ſe inuicem diſtant mutuo ſe expellunt et eidem ſuſceptibili viciſſim inſunt a quo mutuo ſe expellunt niſi alterũ inſit a natura vt albedo in cigno ⁊ nigredo in coruo et ethiopi. Caliditas aũt non eſt in igne vt accidens in ſubiecto imo vt ſubſtãtiale in eo cuius eſt ſubſtãtiale ſicut ſunt quedam que cadũt in diffinitione alicuiꝰ. non ſm̃ p̃dicatõem ſed potius vt principiũ. vt punctꝰ in diffinitõe linee. et vnitas in diffinitõe numeri Et iſte modus eſſendi in cõtinet ſub quarto modo ſm̃ quem vnaqueqꝫ pars diffinitõis eſt in ſuo diffinito et ſic ignis nõ eſt ſubiectũ caliditatis ſed materia ignis eſt ſubiectũ eius. hec enĩ ſuſceptibilis eſt caliditatis et frigiditatis. vñ caliditas eſt in materia ignis vt in ſubiecto. in igne vero nõ vt in ſubiecto ꝫ vt ſubſtãtiale in eo cuius eſt ſubſtãtiale. P̃uatiue oppoſita ſunt que hñt fieri circa idem ſubiectũ ordine irregreſſibili et tẽpore determinato a natura. Ordine irregreſſibili dico qꝛ ab habitu in p̃uationeꝫ deuenire poſſibile eſt. ſed nõ econuerſo. Impoſſibile enĩ eſt a p̃uatione in habitũ regreſſuꝫ fieri vt viſus ⁊ cecitas hñt fieri circa oculũ. A viſu aũt deuenire in cecitatem poſſibile eſt ſed non econuerſo.

PRius dicitur q̃drupliciter. Primo modo et proprie aliquid dicitur prius altero ſm̃ tempus prout aliquis dicitur ſenior ⁊ antiquior altero ſicut homo habẽs triginta annos dicit̃ prior hoĩe habente viginti annos. Scd̃o modo aliquid dicit̃

prius a quo non ↄuertitur ſubſiſtendi ↄſequentia vt vnuꝫ eſt prius duobus Duobus eni exiſtētibus mox ↄſequēs eſt vnum eſſe vt ſi duo ſunt vnum eſt et non econuerſo. Tertio modo dicitur prius ſm ordinem quēdam vt in diſciplinis principia priora ſunt ↄcluſionibus et in grāmatica littere ſunt priores ſyllabis et in oratione ꝓhemiuꝫ eſt prius narratione. Quarto modo prius dicitur quod melius eſt et honorabilius Conſueuerunt eni plurimi homines honorabiliores et magis dilectos apud ſe dicere priores. preter hos quattuor modos iam dictos eſt vnus alter modus prioris: Eorum que conuertunt̄ ſcd̄m eſſendi ↄſequentiā. et alteꝝ eſt quodāmodo cauſa alteri⁹ et hoc modo aliquid dicit̄ prius altero natura vt res eſt cauſa veritatis orōnis de ſe facte: vt hoīem currere ↄ̄uertitur cuꝫ hac orōne hō currit. Et ſi hoīem currere ſit veruꝫ hec eſt vera homo currit et ecōuerſo. Res aūt eſt cauſa veritatis orōnis de ſe facte et non econtra. Ab eo eni ꝙ res eſt vel non eſt orō dicit̄ vera vel falſa. ergo hec res hoīem currere prior eſt hac oratione homo currit.

Simul dicitur tribus modis Primo modo dicitur ſimul quoꝝ generatio eſt in eodem tp̄e et neutrū eſt prius neqꝫ poſterius. ⁊ hec dicunt̄ ſimul tp̄e. Scd̄o modo dicunt̄ ſimul quecūqꝫ cōuertuntur ⁊ neutrū eſt cauſa alterius ſicut quelibet relatiua vt duplum et dimidium. pater et filius et ſic de aliis. Tertio modo dicuntur ſimul que equaliter condiuidunt aliquod genus vt homo equus leo et ſic de aliis que condiuidunt hoc genus aīal. et ſimiliter dr̄e diuidentes aliqd̄ genus dicunt̄ ſimul vt rationale irrationale et ſic de aliis Iſti autem duo vltimi modi dicunt̄ ſimul natura. primus

autem modus dicitur ſimul tempore.

Motus ſex ſunt ſpecies ſcilicet generatio.corruptio.augmentatio.diminutio. alteratio.et ſm locum mutatio.Generatio eſt progreſſio de nõ eſſe ad eſſe. Corruptio eſt ꝓgreſſio ab eſſe ad nõ eſſe.Augmentatio eſt ꝑexiſtentis quãtitatis maioramentũ.Diminutio eſt ꝑexiſtentis quãtitatis minoramẽtum.Alteratio eſt mutatio a cõtraria qualitate in ↄtrariaꝫ qualitatem vel in mediã vt cum aliqͥd permutatur ab albedine in nigredinẽ vel in medios colores. motꝰ ſm locũ eſt mutatio de vno loco in alterũ.motus aũt ſm locuꝫ.vi. ſunt ſpecies ſiue dĩe.ſ.ante retro ſurſum deorſum dextrũ et ſiniſtrũ.Ad omnes aũt has partes fit motus.

Habere dicitur multis modis Primo modo dicitur habere aliquam qualitateꝫ vt diſciplinam aut virtutem.Scđo modo dicit̃ habere quãtitatem vt magnitudinem vt bicubitum tricubitũ Tertio modo dicit̃ habere ea que circa corpus ſunt adiacẽtia vt veſtimentum et tunicam.Aut circa mẽbra vt in manu anulum. Et habitus iſto tertio modo ſumptus eſt vnum de deceꝫ predicamẽtis et diffinitur ſic Habitus eſt corpoꝝ et eoꝝ que circa corpus ſunt adiacentia vt eſt armatio vel caligatio et ſimiliter fingantur nõĩa in alijs ſm adiacentiam illam:hec enĩ dicũtur habere.illa vero haberi.Quarto modo dicitur habere mẽbrum vt manum aut pedem.Quinto modo dicitur habere ſicut cõtinens contentũ vt lagena vinũ aut modius grana tritici.Sexto modo dicitur habere poſſeſſioneꝫ vt domũ aut agrũ.Septimo modo dicit̃ habere vxorem et de hoc modo dicit ariſtoteles ꝙ iſte modus eſt alieniſſimꝰ in eo ꝙ eſt hẽre pro-

pter hoc q vir hñs vxorem etiam hẽtur ab ea. vinculum enim matrimonij indiſſolubiliter ligat vtrũqz. Et dicit q forte alij modi apparebũt in eo qđ eſt hẽre. Sz qui cõſueuerunt dici pene omnes enumerati ſunt.

¶ Incipit quartus tractatus.

PRopoſitio eſt oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo vel alicuius ab aliquo. Terminus eſt in quem reſoluitur ꝑpoſitio vt in ſubiectũ et in predicatũ. Dici de omi eſt qñ nihil eſt ſumere ſub ſubiecto de q̃ nõ dicat̃ ꝑdicatũ. vt oĩs homo currit/h cursus predicat̃ de hoĩe nihil eſt ſumere ſub hoĩe de quo nõ dicat̃ curſus. Dici de nullo eſt qñ nihil eſt ſumere ſub ſubiecto a quo nõ remoueat̃ predicatũ. vt null⁹ homo currit. hic curſus remouet̃ ab omi hoĩe et nihil eſt ſumere ſub homine a quo non remoueatur curſus.

SIllogiſmus eſt oratio in qua quibuſdam poſitis et ꝯceſſis neceſſe eſt aliud accidere per ea que poſita ſunt ⁊ ꝯceſſa. vt oĩe aĩal eſt ſubſtãtia omis homo eſt aĩal. ergo omis homo eſt ſubſtantia. Hoc totũ eſt oratio in qua quibuſdã poſitis ſcilicz duabus ꝑmiſſis neceſſe eſt aliud accidere ſcz ꝯcluſionem. oĩs aũt ſillogiſm⁹ ꝯſtat ex tribus termĩs ⁊ duab⁹ ꝓpoſitionibus quaꝝ ꝓpoſitionũ ꝑma vocat̃ maior: ſcđa mior. Ex trib⁹ aũt termĩs nõ poſſũt fieri due ꝓpoſitões niſi alter illoꝝ termioꝝ ſumat̃ bis. Et tũc ille termin⁹ bis ſumpt⁹ aut ſubijcit̃ in vna et predicat̃ in alia ⁊ ſic eſt ꝑma figura. aut predicatur in vtraqz ⁊ ſic eſt ſecũda figura. aut ſubijcitur vtraqz et ſic eſt tertia figura. Horum autem terminorum alter vocatur medium. alter maior extremitas. alter

36.

vero minor extremitas. Medium eſt terminus bis ſum-
ptus ante cõcluſionem. Maior extremitas eſt terminus
ſumptus in maiori propoſitione cum medio. minor extre-
mitas eſt terminus ſumptus in minori propoſitione cum
medio.

Ad ſillogiſmuz autem exigitur mo
dus et figura. figura eſt ordinatio triũ termino-
rum ſm ſubiectionem et predicationez. Hec aũt
ordinatio fit tribus modis vt dictum eſt prius. et ſm hoc
tres ſunt figure. Prima figura eſt quãdo medium ſubicit
in vna propoſitione et predicatur in alia vt omne aĩal eſt
ſubſtantia. omis homo eſt aĩal. ergo omis homo eſt ſub-
ſtantia. Scđa figura eſt quãdo mediũ predicatur in vtra-
qʒ. vt omis homo eſt aĩal nullus lapis eſt aĩal. ergo nullꝰ
lapis eſt homo. Tertia figura eſt quãdo medium ſubicit
in vtraqʒ. vt omis homo eſt aĩal omis homo eſt ſubſtan-
tia. ergo quedam ſubſtantia eſt aĩal. Unde verſus Sub
pre prima. Scđa pre bis. Tertia bis ſub. Modus eſt or-
dinatio duarum propoſitionũ in debita qualitate et quã
titate. Debita q̃litas eſt ꝙ ſi vna ſit negatiua reliqua erit
affirmatiua. Debita quãtitas eſt ꝙ ſi vna eſt particularis
reliqua erit vniuerſalis. vnde tales dantur regule vniuer
ſales ad quãlibʒ figuram Ex puris particularibus indefi
nitis et ſingularibus nihil ſequitur. vnde oportet alteram
premiſſaruʒ eſſe vniuerſalem. Item ex puris negatiuis ni
hil ſequitur. vnde oportet alteram premiſſarum eſſe affir-
matiuam. Item ſi aliqua premiſſaꝝ fuerit particularis cõ
cluſio erit ꝑticularis et nõ ecõtra. Item ſi aliq̃ premiſſarũ
fuerit negatiua concluſio erit negatiua. Item mediũ nun
q̃ꝫ debet poni in concluſione.

PRima figura nouem habet modos. Primi quattuor modi cōcludunt directe. Reliqui vero quinqȝ concludūt indirecte. Directe ꝯcludere eſt maiorem extremitatē predicari de minori in cōcluſione. Indirecte cōcludere eſt minorē extremitatem predicari de maiore in cōcluſione. Nota duas regulas quarum prima tantum cōuenit prime figure quo ad quattuor primos modos. et ſecunde quo ad omnes. Scda etiam cōuenit tantū prime figure quo ad eius quattuor primos modos. et tertie figure quo ad omnes. Prima regula talis eſt. minore exiſtente negatiua nihil ſeqtur ſcda regula eſt maiore exiſtente pticulari nihil ſequitur. Barbara. Primus modus conſtat ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis vniuerſalē affirmatiuā directe cōcludētibus. vt omne aīal eſt ſubſtantia omīs homo eſt aīal. ergo omīs homo eſt ſubſtātia. Celarent. ſcds modus ꝯſtat ex maiore vniuerſali negatiua et minore vniuerſali affirmatiua vniuerſalē negatiuā directe cōcludentibus. vt nullum aīal eſt lapis omīs homo eſt aīal. ergo nullus homo eſt lapis. Darij. Tertius modus cōſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua et minore particulari affirmatiua particularem affirmatiuam directe cōcludentibus. vt omne aīal eſt ſubſtantia quidā homo eſt aīal. ergo quidam homo eſt ſubſtantia. Ferio. Quartus modus conſtat ex maiore vniuerſali negatiua et minore particulari affirmatiua particularem negatiuā directe cōcludentibus. vt nullum aīal eſt lapis. quidā homo eſt aīal. ergo quidā homo nō eſt lapis Baralipton. Quintus modus ꝯſtat ex duab⁹ vniuerſalibus affirmatiuis pticularē affirmatiuā indirecte ꝯcludentibus. vt oīe aīal eſt ſubſtantia omīs homo eſt aīal. ergo

quedaꝫ ſubſtantia eſt homo.et reducitur ad primū modū prime figure per ↄuerſionem cōcluſionis per accidens. Celantes.ſextus modus ↄſtat ex maiore vniuerſali negatiua et minore vniuerſali affirmatiua vniuerſalē negatiuam indirecte ↄcludentibus.vt nullū aīal eſt lapis omis homo eſt aīal.ergo nullus lapis eſt homo.et reducitur ad ſcd̄m modum prime figure ↄcluſione ↄuerſa ſimpliciter. Dabitis.Septimus modus ↄſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua et minore particulari affirmatiua particularē affirmatiuaꝫ indirecte ↄcludentibus.vt om̄e aīal eſt ſubſtātia quidam homo eſt aīal.ergo quedā ſubſtantia eſt homo. ⁊ reducitur ad tertiū modū prime figure concluſione conuerſa ſimpliciter.Fapeſmo. Octauus modus ↄſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua et minore vniuerſali negatiua particularē negatiuā indirecte concludentibus. vt om̄e animal eſt ſubſtantia nullus lapis eſt animal.ergo quedam ſubſtantia nō eſt lapis.et reducitur ad quartū modū prime figure maiore conuerſa per accidens ⁊ minore ſimpliciter et per tranſpoſitionē premiſſarū. Friſeſomorū Nonus modus conſtat ex maiore particulari affirmatiua et minore vniuerſali negatiua particularē negatiuā indirecte concludentibus.vt quoddā animal eſt ſubſtantia nullus lapis eſt animal.ergo quedam ſubſtantia non eſt lapis. et reducitur iſte modus ad quartum modum prime figure maiore et minore conuerſis ſimpliciter et per tranſpoſitionem premiſſarum.

SEquitur de ſecunda figura cuius tales dantur regule.In ſcd̄a figura maiore exiſtente particulari nihil ſequitur.Jtem in ſcd̄a figura ex puris affirmatiuis nihil ſequitur. Jn ſcd̄a figura

ſemper concluditur negatiue. Scḋa figura quattuor habet modos. Ceſare. primus modus cōſtat ex maiore vniuerſali negatiua et minore vniuerſali affirmatiua vniuerſalem affirmatiuam directe concludentibus. vt nullus lapis eſt animal omīs homo eſt animal. ergo nullus homo eſt lapis. et reducitur iſte modus ad ſecūdum modum prime figure maiore conuerſa ſimpliciter. Cameſtres. Secūdus modus conſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua ⁊ minore vniuerſali negatiua vniuerſalem negatiuā directe cōcludentibus. vt omīs homo eſt aīal nullus lapis eſt aīal. ergo nullus lapis eſt homo. et reducit̄ iſte modus ad ſecūdum modū p̄me figure minore et ꝯcluſione conuerſis ſimpliciter. et per tranſpoſitionem premiſſarum. Feſtino. Tertius modus conſtat ex maiore vniuerſali negatiua et minore particulari affirmatiua particularem negatiuaꝫ directe concludentibus. vt nullus lapis eſt aīal quidam homo eſt aīal. ergo quidam homo nō eſt lapis. et reducitur iſte modus ad quartum modum prime figure maiore conuerſa ſimpliciter. Baroco. Quartus modus. conſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua et minore particulari negatiua particularem negatiuam directe concludentibus. vt omīs homo eſt aīal quidaꝫ lapis non eſt aīal. ergo quidam lapis non eſt homo. et reducitur ad primum modum prime figure per impoſſibile. reducere auteꝫ per impoſſibile eſt ex oppoſito concluſionis cum altera premiſſarum inferre oppoſitum alterius premiſſe. Sumatur enim oppoſitum concluſionis ſcilicet omīs lapis eſt homo cum maiore huius quarti ſcꝫ cum iſta omnis homo eſt animal ſic arguetur. omnis homo eſt animal omīs lapis eſt homo. ergo omnis lapis eſt animal.

Sequitur de tertia figura cuius ta
les dantur regule. In tertia figura minore exi
ſtente negatiua nihil ſequitur. Item in tertia fi
gura concluſio debet eſſe pticularis. Tertia figura ſex ha
bet modos. Darapti. Primus modus cõſtat ex vniuerſa
li affirmatiua maiore et vniuerſali affirmatiua minore par
ticularem affirmatiuam cõcludentibus directe. vt oīs ho
mo eſt ſba. oīs homo eſt aīal. ergo quoddam aīal eſt ſba.
et reducit ad tertiū modū pme figure minore ꝯuerſa per
accidens. Felapton. Scḋus modus ꝯſtat ex vl'i negatia
maiore et vl'i affirmatiua minore pticularem negatiuā di
recte ꝯcludētibus vt nullus homo eſt lapis oīs homo eſt
aīal. ergo quoddam aīal nō eſt lapis. et reducit ad quartū
modū prime figure minore ꝯuerſa per accidēs Diſamis.
Tertius modus cõſtat ex pticulari affirmatiuā maiore et
vniuerſali affirmatiua minore pticularem affirmatiuā di
recte ꝯcludentibus. vt quidā homo eſt ſba omis homo eſt
aīal. ergo quoddā aīal eſt ſba. et reducit ad tertiū modū
prime figure maiore ⁊ minore cõuerſis ſimpliciter ⁊ p trāſ
poſitionē pmiſſarū. Datiſi. Quartus modus ꝯſtat ex vl'i
affirmatiua maiore et pticulari affirmatiua minore pticula
rem affirmatiuam directe concludentibus. vt omnis ho
mo eſt ſubſtantia. quidam homo eſt animal. ergo quoddā
animal eſt ſubſtantia. et reducitur iſte modus ad tertium
modū prime figure minore conuerſa ſimpliciter Bocar
do. Quintus modus conſtat ex maiore particulari nega
tiua et minore vniuerſali affirmatiua particularem negati
uam directe ꝯcludentibus. vt quidam homo nō eſt lapis
omnis homo eſt animal. ergo quoddā aīal non eſt lapis
et reducitur ad primū modū prime figure per impoſſibile

Sumatur eni oppoſitum ↄdictorium ↄcluſionis cū alte‐
ra premiſſaꝝ et inferet̄ oppoſitū alterius pꝛemiſſe. vt om̄e
animal eſt lapis omnis homo eſt animal ergo om̄s homo
eſt lapis. Hec ↄcluſio facta per impoſſibile in pꝛimo mo‐
do pꝛime figure contradicit maioꝛi conuertenti ſcꝫ tertie
figure. Feriſon. Sextus modus conſtat ex maio
re vniuerſali negatiua et minoꝛe ꝑticulari affirmatiua par
ticularem negatiuam directe concludētibus. vt nullus ho
mo eſt lapis. quidam homo eſt animal ergo quoddaꝫ ani
mal non eſt lapis. Et reducit̄ ad quartum modum pꝛime
figure minoꝛe conuerſa ſimpliciter.

Sillogiſmoꝛum concludentiū par
ticularem negatiuā indirecte tales dantur regu
le. Nullus ſillogiſmus concludens particulareꝫ
negatiuam indirecte poteſt eam concludere directe. Et cō
cludēs directe pōt ↄcludere indirecte. Iteꝫ p̄ma figura cō
cludit oīa genera ꝓpoſitionū ſcꝫ vniuerſalē. particularem
affirmatiuā et negatiuā. Scd̄a figura ↄcludit ꝑticularē ne
gatiuā ⁊ vniuerſalē negatiuā. Tertia ↄcludit particulareꝫ
affirmatiuam et negatiuam. Verſus. Barbara celarēt da‐
rij ferio baralipton. Celantes dabitis fapeſmo friſeſo‐
moꝛum. Ceſare cameſtres feſtino baroco darapti. Fela‐
pton diſamis datiſi bocardo feriſon. In his q̄ttuoꝛ verſi
bus pꝛedictis ſunt nouēdecim dictiones nouēdecim mo
dis deſeruientes: ita ꝙ per p̄mam dictionem intelligitur
pꝛimus modus p̄me figure. et per ſcd̄am ſcd̄s modus ⁊c̄.
Vnde pꝛimi duo verſus deſeruiūt omibus modis pꝛime
figure. Tertius vero verſus pꝛeter vltimam eius dictiōeꝫ
deſeruit modis ſcd̄e figure ita ꝙ p̄ma dictio deſuit pꝛio

modo: et ſcđa ſcđo modo et ſic de alijs. Ultima vero di-
ctio tertij verſus cū alijs dictionibus quarti verſus deſer
uit modis tercie figure. Sciēdum q̄ per has vocales ſcilꝫ
a e i ꝛ o intelliguntˀ quattuoꝛ genera ꝓpoſitionū. ita q̄ per
hanc vocalem a intelligitˀ vl'is affirmatiua. et per e vl'is
negatiua. et per i particularis affirmatiua. et per o particu
laris negatiua. Et in qualibꝫ dictione ſunt tres ſyllabe ꝛ a
liud reſiduū eſt ſupfluum niſi m. vt poſtea patebit. Et per
pꝛimam illaꝝ ſyllabaꝝ intelligitur maioꝛ ꝓpoſitio. ꝛ per ſe
cundam minoꝛ. ꝛ per tertiam ꝯcluſio. verbigratia. Pꝛima
dictio ſcꝫ barbara habet tres ſyllabas in quaꝝ qualibꝫ po
nitur a. Et per a. ter poſitum ſignificatur q̄ pꝛimus modꝰ
pꝛime figure cōſtat ex duabus ꝓpoſitionibus vniuerſali-
bus affirmatiuis vniuerſalem affirmatiuam ꝯcludentibus
Et ita intelligitur de alijs dictionibus ſm vocales ibi po-
ſitas. Et ſciendum q̄ quattuoꝛ dictiones pꝛimi verſus in
cipiunt ab his ꝯſonantibus b c d ꝛ f. et omnes alie dictio
nes ſequentes. Et per hoc intelligendū eſt q̄ omnes que
incipiunt per dictionem incboatam per b debent reduci
ad p̄mum modum p̄me figure. Et omnes que incipiunt
per dictioneꝫ incboatam per c ad ſcđm. Et per d ad terti
um. Et per f ad quartum. Item vbicunqꝫ ponitur ſ in illa
dictione ſignificatur q̄ pꝛopoſitio intellecta per vocaleꝫ
imediate pꝛecedentem debet conuerti ſimpliciter. Et pꝛo-
poſitio intellecta per vocalem imediate pꝛecedentem iſtā
litteram p debet ꝯuerti per accidēs. Et vbicunqꝫ ponitur
m ibi dꝫ fieri tranſpoſitio in pꝛemiſſis. Eſt enī tranſpoſi-
tio in pꝛemiſſis facere de maioꝛe minoꝛem et econuerſo.
Et vbicunqꝫ ponitur c ſignificatur q̄ modus intellectus
per illam dictionem in qua ponitur debet reduci per im-

poſſibile. Unde verſus. Simplicit᷑ verti vult ſ.p vero per acci.m vult tranſponi: c per impoſſibile duci. Seruat maiorem. variatqz ſcd̄a minorez. Tertia maiorem variat: ſeruatqz minorem.

Sed quia ariſtoteles in prioribus oſtendit ꝯiugationes in quibus nō ſequitur cōcluſio ex premiſſis eſſe inutiles per inuentionez terminoꝝ in quibus non tenet hm̄ōi coniugatio. ideo vtilis eſt inuentio talium terminoꝝ. vbicunqz etiam fiat inutilis coniugatio contra regulas ſilogiſmoꝝ prius aſſignatas. Accipiēdi igitur ſunt duo termini diuerſi ſcz due ſpecies ſub vno genere. differentia vel proprio vel accidente vt homo aſinus animal. vel duo termini quorum alter de altero predicetur ſiue conuertibiliter ſiue non cum extraneo vtriuſqz. vt homo riſibile lapis. vel homo aīal lapis. vel accipiendi ſunt duo termini quoꝝ alter de altero predicetur ſiue conuertibiliter ſiue non cuz ſuperiore ad vtrunqz vt homo riſibile ſubſtantia vel homo aīal ſubſtantia. per hanc eñi regulam diſiūctiuam cuicūqz generi applicetur ſiue ſubſtantie ſiue quātitati ſiue alicui alioꝝ: ſemper inueniuntur termini per quos inutilis coniugatio demonſtrabitur non tenere. et tales terminos appellat ariſtoteles in p̄orib⁹ termīos in q̄bus nō. Et nota ꝙ inueīre termīos in q̄bus nō ē accept⁹ trib⁹ termīs facere ꝯiugatōez in qua p̄miſſe ſūt vere ꝛ ꝯcluſio falſa manēte eadez q̄litate ꝛ q̄ntitate ꝓpoſitionū. verbigr̄a. Hic ē inutil' ꝯiugatio nullus hō eſt aſin⁹/ null⁹ lapis eſt hō. ergo null⁹ lapis eſt aſin⁹ Et iſti ſūt termī in quib⁹ ſic. Cōtra hāc inutilē ꝯiugatōem accipiunt᷑ termī in quib⁹ nō per ſcd̄z mēbrū regl'e. hō riſibile aſinus. ꝛ arguit᷑ ſic. nullus aſinus eſt hō. nullus riſibile

eſt aſinus. ergo nullũ riſibile eſt homo. ecce premiſſe ſunt vere et concluſio eſt falſa ſeruata eadem qualitate et quã titate propoſitionũ in vtraqʒ ꝯiugatione et vtrobiqʒ manente eadem figura.

Incipit quintus tractatus.

Ratio dicitur multis modis. Primo modo ratio idem eſt ꝙ diffinitio vel deſcriptio vt hic. Uniuoca dicunt quoꝝ nomẽ eſt cõe et ratio ſubſtãtie ſm illud nomẽ eſt eadeʒ. Scdo modo eſt quedã virtus anime. Tertio modo idem eſt ꝙ oɂo oſtendens aliquid ſicut ſunt ꝓpoſitiones vel rationes diſputantium. Alio modo idem eſt ꝙ forma materie vt in cultello ferrũ eſt materia. diſpoſitio vero inducta in ferro eſt forma. Alio modo idem eſt ꝙ eſſentia cõmunis predicabilis de pluribus. vt eſſentia generis ſpeciei vel differentie. Alio modo idem eſt ꝙ medium inferens concluſionem. et hoc modo ſumitur ratio in diffinitione argumenti que talis eſt. Argumentum eſt ratio rei dubie faciens fidem. id eſt medium probans concluſionem. Concluſio enim debet confirmari per argumentum. Eſt aũt concluſio argumento vel argumentis probata ꝓpoſitio. Sʒ anteqȝ probetur tunc eſt dubitabilis. et eſt queſtio. Queſtio ſic diffinitur. Queſtio eſt dubitabilis ꝓpoſitio. Medium aũt eſt qḋ habet duo extrema. Argumẽtatio eſt argumẽti per oɂonem explicatio id eſt oɂo explicans argumentum. Differt aũt argumentum a medio et ab argumẽtatione. qꝛ medium dicitur eo ꝙ habet duo extrema. Argumentum autem addit ſupra medium virtutem probandi concluſionem. Unde ad hoc ꝙ ſit argumentum exigitur ꝙ ſit medium et ꝙ habeat virtutem probandi concluſionem.

Argumẽtatio aũt dicit̃ totalis o͂ro cõpoſita ex pꝛemiſſis et ꝯcluſiõe:et in illa manifeſtat̃ v̂tus argumẽti.Aliqñ em̃ tota o͂ro põt inferꝛe vl'ez affirmatiuã aliqñ nõ:niſi ꝑticularem affirmatiuã.aliquãdo vniuerſalẽ negatiuã.aliqñ particularẽ negatiuã.et ſic manifeſtat̃ tota v̂tus argumẽti cũ oſtendit̃ ſupꝛa quã cõcluſiõez põt ipm̃ argumẽtũ et ſupꝛa quã nõ põt.qď quidẽ fit in argumẽtatiõe vt ſupꝛa patuit Argumẽtatiõis quattuoꝛ ſunt ſpẽs. ſcz ſyllogiſmꝰ.inductio.entbimema.et exẽplũ. Diffinitio aũt ſyllogiſmi dicta eſt pꝛius. Inductio ẽ a ſingularibꝰ ſufficiẽter enumeratis ad vniu͛ſale ꝓgreſſio vt ſoꝛtes curꝛit plato curꝛit et ſic de alijs.ergo oĩs homo curꝛit. Entbimema ẽ ſillogiſmus imꝑfectꝰ.i.o͂ro in q̃ nõ oĩbꝰ pꝛemiſſis poſitis infert̃ feſtinata cõcluſio:vt oẽ aĩal curꝛit ergo oĩs hõ curꝛit. In hac em̃ argumẽtatiõe includit̃ h̃ ꝓpoſitio oĩs hõ eſt animal.que ſi poneret̃ ꝑfectus eſſet ſillogiſmꝰ. Ariſtoteles ſic diffinit entbimema. Entbimema ẽ ex ycotibꝰ et ſignis. ycos idẽ ẽ ꝙ ꝓpoſitio ꝓbabilis. Signũ vt hic ſumit̃ idẽ eſt ꝙ demõſtratiua ſeu neceſſaria ꝓpõ vel ꝓbabil' et hoc in inferẽdo Signũ vt hic ſumit̃ dic̃ neceſſitatẽ illatiõis.ycos aũt dicit probabilitatẽ ipſiꝰ ꝓpoſitõis in ſe ſcđm quã ꝓbabilitatez propoſitio dꝫ eẽ vera.vñ licz in entbimemate ẽ tm̃ vna ꝓpoſitio inferens et alia illata:tamẽ ſecũdum ꝙ inferẽs ꝓpoſitio apparet omĩbus eſſe vera vel pluribus ſic dicitur ycos.quia ſic iam eſſet probabilis vt quilibet diligit diligẽtem ſe.ſecũdũ autem ꝙ ipſa infert cõcluſionem de neceſſitate ſic eſt ſignum et ſic eadem ꝓpoſitio ſic eſt ycos et ſignũ ſecũdum aliud et aliud. Si quis obiciat ꝙ entbimema debeat ſic diffiniri. Entbimema ẽ ex ycote ⁊ ſigno cum tantũ ſit vna pꝛopoſitio inferens q̃ eſt ycos et ſignũ

ſecundum diuerſa. Ad hoc ſic dicendū eſt ꝙ licet ſit vna
propoſitio inferens actu. tamē habet in ſe virtutez duarū
propoſitionū q᷑ habet in ſe virtutez propriā et illius que
ſubintelligit᷑. et ſic eſt vna ſcd̄m ſubſtātiā ⁊ due ſcd̄m vir-
tutem. et ideo dicit᷑ in plurali numero ex ycotibꝰ ⁊ ſignis
et nō ex ycote ⁊ ſigno. Sciendū ꝙ omē enthimema debꝫ
reduci ad ſillogiſmū. In enthimemate eñ ſunt tres ter-
mini ſicut in ſillogiſmo et duo illorū ſunt in concluſione
et ſunt maior extremitas et minor extremitas. alius autē
non ponit᷑ in concluſiōe et eſt mediū. Illarū aūt extremi-
tatum altera ſumitur bis et altera ſemel. Ex extremitate
ergo tantuꝫ ſemel ſumpta et ex medio fiat vna propoſitio
ſcd̄m exigentiā modi ⁊ figure: et ſic habetur ſillogiſmus.
verbigrā. In hoc enthimemate omē aīal currit ergo oīs
homo currit: homo et currit ſunt due extremitates: ⁊ ani-
mal eſt mediū ꝫ illa extremitas ſcꝫ homo ſumpta eſt tātū
ſemel. ex ipſa ergo ⁊ medio fiet vna ꝓpoſitio ſcꝫ oīs ho-
mo eſt aīal ⁊ tunc erit ꝑfectꝰ ſillogiſmus ſic: oē aīal currit
oīs hō ē aīal. ergo oīs hō currit. Exēplū ē qn̄ vnū ꝑticula-
re ꝓbat᷑ ꝑ aliō ꝓpt̄ aliqđ ſimile reptū ī ipſis. vt pariſiēſes
pugnare ꝯ rothomagēſes malū ē. ergo turonēſes pugna-
re ꝯtra pictauēſes malū ē. q᷑ vtrobiqꝫ eſt pugnare affines
cōtra affines. q᷑ aūt argumētū ꝑ locū ꝯfirmat᷑ ideo dāda
eſt diffinitio loci prout locꝰ hic ſumit᷑. Locus ē ſedes ar-
gumenti vel id a quo ad ꝓpoſitā queſtionē cōueniēs tra-
hitur argumētū. quid aūt ſit queſtio dictū eſt. Et ſciendūꝫ
ꝙ ꝓpoſitio. queſtio. cōcluſio. et enūciatio ſcd̄m ſubſtātiāꝫ
idem ſunt. Differūt aūt ſcd̄m ratiōes. diuerſas eñ habēt
rōnes ſiue diffinitiōes vt prius patuit. Scd̄m eñ ꝙ du-
bitabilis eſt: eſt queſtio. prout vero iam ꝓbata eſt per ar-

gumentū eſt concluſio.prout ponit̄ pro alio in premiſſis eſt propoſitio.q2 ꝓpoſitio dicit̄ ſcd̄m ꝙ eſt in p̄miſſis ad probandū cōcluſionē.Enūciatio aūt eſt ſcd̄m ꝙ ſignificat eſſe vel nō eſſe:vt ſortes currit ſortes nō currit. Habito de diffinitione loci ſequit̄ diuiſio ipſius loci. Locus aūt diuiditur in locū maximā et in locū differentiaꝫ maxime. Locus maxima ideꝫ eſt ꝙ ipſa maxima. Maxima ē ꝓpoſitio qua nō eſt altera prior neqꝫ notior. vt oīe totū maius ē ſua pte. Itē de q̄cūqꝫ p̄dicat̄ diffinitio et diffinitū et de q̄cūqꝫ p̄dicat̄ ſpēs de eodem p̄dicat̄ genus. Loc⁹ differētia maxime ē illud quo vna maxima differt ab alia. vt iſte maxime de quocūqꝫ predicat̄ ſpēs et genus. et de quocūqꝫ predicat̄ diffinitio et diffinitū:differūt per terminos ex quib⁹ cōponūt̄.Una em̄ cōponit̄ ex genere et ſpē Altera ex diffinitiōe et diffinito.vn̄ iſti termini ſimplices dicūtur dr̄e maxime. Et ſciēdū ꝙ tam locus maxima q̄ꝫ locus differentia maxime dicitur locus.quia vtrūqꝫ confert firmitatem et robur argumento. Unde proportionabiliter ſumitur hic locus ad locum in rebus naturalibus.quia ſicut ille ſeruat res oēs in eſſe: ſic ſimiliter hic locus confirmat argumentum. Item locus differentia maxime diuidit̄ p locū intrinſecū extrinſecū ⁊ mediū.Locus intrinſecus eſt quando ſumitur argumentum ab his que ſunt de ſubſtantia rei vt in diffinitione. vt ſi dicatur animal rationale mortale currit ergo homo currit Loc⁹ extrinſecus eſt quando ſumitur argumentum ab his que omnino ſeparata ſunt a ſubſtantia rei vt ab oppoſitis.vt ſi queratur vtrum ſortes eſt albus et probetur ſortes non eſt niger.ergo ſortes eſt albus. Locus medius eſt quando ſumitur argumentum ab his que partim conue

niunt cum terminis in queſtione poſitis et partim diffe‑
runt ab eis: ſicut vniuoca et denominatiua que dicuntur
cõiugata. vt ſi querat̃ vtrũ iuſticia ſit bona et probetur ſic
iuſtũ eſt bonũ ergo iuſticia eſt bona. Item loc⁹ intrinſec⁹
diuidit̃ per locũ a ſbã ⁊ per locũ a ↄcomitãtib⁹ ſbaꝫ. Lo
cus a ſubſtãtia ẽ qũ ſumit̃ argumẽtũ ab his q̃ ſunt de ſub
ſtantia terminoꝝ in q̃ſtiõe poſitoꝝ. Et ille loc⁹ diuidit̃ ꝑ
locũ a diffinitione a deſcriptione et a nois interp̃tatiõe.
Diffinitio eſt orõ indicans qd eſt eſſe rei per eſſentialia.
Locus a diffinitione eſt habitudo diffinitiõis ad d. ffini
tum. et ↄtinet quattuor argumẽta et quattuor maximas.
Primo ſubiciẽdo diffinitiõeꝫ affirmatiue. vt aĩal rõnale
currit ergo hõ currit. Maxima. Quicqnid p̃dicat̃ de dif
finitiõe ⁊ de diffinito. Scdo p̃dicãdo diffinitiõeꝫ affirma‑
tiue. vt ſortes eſt aĩal rõnale mortale. ergo ſortes ẽ homo
Maxima. De quocũqꝫ p̃dicat̃ diffinitio ⁊ diffinitũ. Ter
cio ſubiciẽdo diffinitiõeꝫ negatiue. vt aĩal rõnale mortale
non currit. ergo homo nõ currit. Maxima. Quicquid re
mouet̃ de diffinitiõe: etiã remouet̃ de diffinito. Quarto
predicãdo diffinitiõeꝫ negatiue. vt lapis nõ ẽ aĩal rõnale
mortale. ergo lapis nõ eſt homo. Maxima. A quocũqꝫ
remouet̃ diffinitio ⁊ diffinitũ. Locus a diffinito eſt habi
tudo ip̃ius ad ſuã diffinitiõeꝫ. et ↄtinet quattuor argumẽ
ta et quattuor maxĩas ſicut loc⁹ a diffinitiõe. Primo ſubi
ciendo diffinitũ affirmatiue. vt homo currit ergo aĩal ra‑
tionale mortale currit. Maxĩa. Quicquid p̃dicat̃ de dif
finito et etiam de diffinitione. Scdo p̃dicãdo diffinitum
affirmatiue vt ſortes eſt hõ. ergo ſortes ẽ aĩal rõnale mor
tale. Maxima. De quocũqꝫ p̃dicat̃ diffinitũ et diffinitio
Tertio ſubiciẽdo diffinitũ negatiue vt hõ nõ currit. ergo

animal rationale moꝛtale nõ currit. Maxima. Quicquid remouetur a diffinito ⁊ etiam a diffinitione. Quarto p̃ dicando diffinitum negatiue vt lapis nõ eſt homo ergo lapis nõ ẽ aial ratõnale moꝛtale. maxima. A quocūqȝ remouetur diffinitū ⁊ etiā diffinitio. Et ſciendum ꝙ locus ſꝑ debet denoīari a termino inferẽte ⁊ nõ ab illato. vt qñ diffinitio ẽ inferens eſt locus a diffinitione. Qñ vo diffinitum eſt inferens eſt locus a diffinito.

Deſcriptio eſt oꝛatio ſignificans eſſe rei ꝑ accidentalia. vt aial riſibile eſt deſcriptio hoīs. vel ſic. Deſcriptio eſt orõ conſtans ex genere et ꝓpꝛio. vt aial riſibile. Locus a deſcriptõne ẽ habitudo deſcriptionis ad deſcriptū. et cõtinet quattuoꝛ argumẽta et quattuoꝛ maximas ſicut locus a diffinitione. et foꝛmāt hic eodẽ modo argumẽta et maxime ſicut ibi: niſi ꝙ ibi ponitur diffinitio ⁊ diffinitū: hic vero deſcriptio ⁊ deſcriptū Interpꝛetatio eſt duplex: quedã enī eſt q̃ nõ conuertitur cum interp̃tato ſuo vt ledens pedem eſt interp̃tatio hui⁹ nomis lapis. Alia eſt q̃ cõuertit̄ cū interp̃tato ſuo vt amatoꝛ ſapientie eſt interp̃tatio hui⁹ noīs phus. ⁊ hoc mõ ſumitur hic. et diffinit̄ ſic. Interp̃tatio ẽ expoſitio vni⁹ noīs minus noti per aliud nomẽ magis notū. vel per integram orõnem. Locus a noīs interp̃tatiõe eſt habitudo interp̃tatiõis ad interp̃tatū. Et cõtinet tot argumenta ⁊ tot maximas ſicut locus a diffinitiõe. Pꝛimo ſubiciendo interp̃tatiõez affirmatiue. vt amatoꝛ ſapientie curꝛit. ergo phus curꝛit. Maxima. Quicquid pꝛedicat̄ de interp̃tatione et de interp̃tato. vel fit a pte pꝛedicati. vt ſoꝛtes eſt amatoꝛ ſapiẽtie ergo eſt phs. Maxima. De quocūqȝ pꝛedicatur interp̃tatio et interpꝛetatū. Negatiue ſic a parte ſubiecti.

vt amator ſapiētie nō currit. ergo phus non currit. Maxima. Quicquid remouetur ab interpretatione et etiam ab interptato. A parte predicati ſic. ſortes nō eſt amator ſapientie ergo non eſt phus. Maxima. A quocūq; remouetur interpretatio et etiam interpretatū. Et eodem modo intelligitur de interpretato ſicut de diffinito.

Sequitur de locis a cōcomitantibꝫ ſubſtantiam. que ſunt quando ſumitur argumentū ab his que conſequuntur terminos in queſtione poſitos. Et diuiditur. q2 aliꝰ ē locus a toto: alius a parte alius a cauſa: alius ab effectu: alius a generatiōe: alius a corruptione. alius ab vſibus: alius a coīter accidētibus. Locꝰ a toto diuidit̄ ſicꝫ ipm totū. Eſt eīm q̄ddā totū vl'e: aliud totū ītegrale. aliud totū ī quātitate. aliud totū ī mō: aliud totū in loco. aliud totū in tpe. Et ſm h̄ multiplex eſt locꝰ a toto. quia alius eſt locus a toto vl'i: alius a toto integrali et ſic de aliis. ⁊ ſimiliter diuiditur locus a tēpore. Totuꝫ vl'e vt hic ſumitur eſt quodlibet ſuperius ſubſtātiale ſumptum ad ſuum inferius in linea predicamētali vt aīal ad hominē: et homo ad ſortez. Pars ſubiectiua dī quodlibꝫ inferius ſub toto vniu̇ſali ſumptū Locus a toto vl'i ſiue a genere eſt habitudo ipſius totius vl'is ad ſuam partem ſubiectiuam ſiue ad ſuā ſpēm. et eſt ſemper deſtructiuus predicando totuꝫ vt lapis non eſt animal ergo lapis non eſt homo. Maxima. A quocūq; remouet̄ genus ſiue totū vniuerſale: ab eodem remouetur ſpecies ſiue pars ſubiectiua. Locus a ſpecie ſiue a parte ſubiectiua eſt habitudo ipſius ad genus ſiue ad ſuū totuꝫ vniu̇ſale. et eſt ſemper conſtructiuus et tenet duo argumenta ⁊ duas maximas. Primo ſubiciendo ſpecieꝫ affirmatiue vt homo cur

rit ergo animal currit. Maxima. Quicquid predicatur de ſpecie ſiue parte ſubiectiua: hoc etiam predicatur de genere ſiue de toto vniuſali. Scdo predicando ſpeciez affirmatiue vt ſortes eſt homo ergo ſortes eſt animal. Maxima. De quocūqz predicatur ſpecies ſiue pars ſubiectiua de eodē p̄dicatur gen⁹ ſiue totū vniuſale. Totū integrale eſt quod eſt cōpoſitū ex partibus habentibus quātitatez et pars eius dicitur pars integralis. Pars integralis eſt q̄ cum alijs partib⁹ conſtituit totum. Locus a toto integrali eſt habitudo totius integralis ad ſuam partez. et eſt cōſtructiuus ſemp. vt domus eſt ergo paries eſt. Maxima. poſito toto integrali ponitur et quelibet eius pars. Locus a parte integrali eſt habitudo ipſius ad ſuū totum. et eſt ſemp deſtructiu⁹. vt paries nō eſt ergo dom⁹ nō eſt. Maxima. Deſtructa parte integrali deſtruitur et ſuum totuz Totū in quātitate ē vl'e ſūptū vl'iter vt ois hō. null⁹ hō. Pars in quātitate ē q̄libet inferi⁹ cōtentū ſub illo toto vl'i vl'iter ſūpto. Loc⁹ a toto i quātitate ē habitudo ipi⁹ ad ſuam partem et eſt cōſtructiuus et deſtructiuus. Conſtructiu⁹ ſic. omnis homo currit ergo ſortes currit. Maxima. Quicquid predicatur de toto in quantitate et etiam de qualibet eius parte. vel ſic. ſi vniuerſalis eſt vera quelibet eius particularis erit vera. Deſtructiue ſic. nullus homo currit ergo ſortes nō currit. Maxima. Quicquid remouetur a toto in quantitate et a qualibet eius parte. Vel ſic. ſi vl'is ē falſa q̄libet ei⁹ p̄ticularis erit falſa. Loc⁹ a p̄tib⁹ in q̄ntitate ē habitudo oim p̄tiū in quātitate ſimul ſūptaꝝ ad ſuū totū. et tenet cōſtructiue et deſtructiue. Cōſtructiue ſic. ſortes currit plato currit et ſic de alijs. ergo ois hō currit. maxīa. Quicq̄d p̄dicatur de p̄tib⁹ in q̄ntitate

ſimul ſumptis et de ſuo toto Deſtructiue ſic. ſortes non currit plato nõ currit ⁊ ſic de alijs: ergo nullus homo cur rit. Maxima. Quicquid remouetur a partibꝰ in quãtita te ſimul ſumptis: et ab eius toto. vel ſi quelibet ſingularis non eſt vera: ſua vniuerſalis nõ erit vera. Totũ in modo eſt vniuerſale ſumptũ ſine determinatiõe. vt homo. Pars in modo eſt vniuerſale ſumptũ cum determinatione non diminuente. vt homo eſt albus. Et eodem modo ſumitur argumentum ſicut in loco a genere ad ſpeciem. Totum in loco eſt dictio cõprehendens omnem locum aduerbia liter. vt vbiqȝ nuſq̄. Pars in loco eſt dictio cõprehen dens aliqueȝ locũ aduerbialiter. vt ibi hic. Locus a toto in loco eſt habitudo ipſius ad ſuam partem. et tenet con ſtructiue et deſtructiue. Conſtructiue ſic. deus eſt vbiqȝ ergo deus eſt hic. Maxima. Cuicunqȝ competit totũ in loco: ⁊ quelibet eius pars. Deſtructiue ſic. Ceſar ē nuſq̄ ergo nõ eſt hic. Maxima. Quicquid remouetur a toto in loco et a qualibet eius parte. Locus a parte in loco ē ha bitudo ipſius ad ſuũ totum. et eſt ſemper deſtructiuus. vt ceſar nõ eſt hic ergo nõ eſt vbiqȝ. Maxima. Cuicũqȝ nõ competit pars in loco nec eius totũ Totum in tempore eſt dictio cõprehendens om̃e tẽpus aduerbialiter. vt ſem per nunq̄. Pars in tempore eſt dictio cõprehendens ali quod tempus aduerbialiter. vt nunc heri cras. exempla autem ſumantur hic ſicut a toto in loco.

Cauſa ē ad cuius eſſe ſequitur aliud ſcdm naturam. Et diuiditur in cauſam materialẽ formalem. efficientem. ⁊ finalem. Cauſa efficiens eſt a qua primo fit modus ad hoc ꝙ fiat aliqd vt domifi-

catoꝛ eſt pꝛius mouens et operans vt fiat domus.et fa
ber vt fiat cultell⁹.Locus a cauſa efficiente eſt habitudo
ipſius cauſe efficientis ad ſuū effectum.⁊ eſt conſtructiu⁹
et deſtructiuus. Cōſtructiue tenet ſic.domificatoꝛ eſt bo
nus ergo dom⁹ eſt bona. Maxima. Si cauſa efficiēs eſt
bona:ipm̄ quod fit bonū eſt. Deſtructiue ſic.domificatoꝛ
nō eſt bon⁹ ergo domus non eſt bona. Maxima. Cuius
cauſa efficiens nō eſt bona ipm̄ qđ fit nō eſt bonū. Et ecō
uerſo tenet locus ab effectu ad cauſam efficientē. Mate
ria eſt ex qua cū aliquo aliquid fit.⁊ eſt duplex.quedā em̄
eſt permanēs:et q̄dam eſt tranſiens. Permanēs vt in cul
tello ferrū. Tranſiens vt in pane farina et aqua. Et diffi
nitur etiā ſic materia.materia eſt q̄ tm̄ ē in potētia. Loc⁹
a cauſa materiali eſt habitudo ipius ad ſuū effectū.⁊ ē cō
ſtructiu⁹ et deſtructiu⁹. Cōſtructiu⁹ ſic.ferrū eſt ergo ar
ma ferrea poſſunt eē. Maxia Poſita cauſa materiali poſ
ſibile eſt ei⁹ effectus poni. Deſtructiue ſic. Ferruꝫ nō eſt
ergo arma ferrea nō poſſunt eē. Maxia. Remota cā mate
riali ꝑmanēte tm̄ remouet et eius effect⁹. Locus ab effe
ctu cauſe materialis tenet ꝯſtructiue ſic.arma ferrea ſunt
ergo ferrū eſt. Maxima. Poſito effectu cauſe materialis
permanētis ponit ei⁹ cauſa. Locus ab effectu cauſe ma
terialis trāſeūtis tenet cōſtructiue.vt vitrum vel panis eſt
ergo filix vel farina fuit.materia em̄ tranſiens nō manet ſꝫ
tranſfert in aliā materiā. Maxima. Poſito effectu mate
rie tranſeūtis neceſſe eſt ipam materiā pꝛefuiſſe. Foꝛma
eſt que dat eſſe rei ⁊ cōſeruat eaꝫ in eſſe. Locus a cauſa
foꝛmali eſt habitudo ipſius cauſe foꝛmalis ad ſuū effectū
et tenet cōſtructiue et deſtructiue. Conſtructiue ſic. Al
bedo eſt ergo album eſt. Maxima. Poſita cauſa foꝛmali

ponitur et eius effectus. Deſtructiue ſic. albedo non eſt ergo album nō eſt. Maxima. Remota cauſa formali remouet et eius effectus. Ecōtra vero eſt de effectu cauſe formalis. Finis eſt gratia cuius aliquid fit. Locus a cā fina'li eſt habitudo ipſius ad ſuum effectum. et eſt cōſtructiuus et deſtructiuus. Conſtructiuus ſic. beatitudo eſt bona ergo virtus eſt bona. Maxima. Cuius finis bonꝰ eſt: ip̄m quoqȝ bonū eſt. Deſtructiue ſic. pena nō eſt bona ergo peccatū nō eſt bonum. Maxima. Cuius cauſa eſt mala ip̄m quoqȝ malum eſt. Econuerſo autem eſt de loco ab effectu cauſe finalis.

Generatio eſt progreſſio a non eſſe ad eſſe. Locus a generatione eſt habitudo ip̄ius generationis ad ſuū generatū. Et eſt ꝯſtructiuus ⁊ deſtructiuus. Conſtructiue tenet ſic. generatio domꝰ eſt bona ergo domus ē bona. Maxia: Cuius generatō eſt bona ip̄m quoqȝ bonū eſt. Deſtructiue ſic. generatio latronū eſt mala ergo latro eſt malus. Maxia. Cuiꝰ generatō mala eſt: ip̄m ꝗqȝ generatū malū eſt. Ecōuerſo aūt eſt de loco a generato. Corruptō ē progreſſio ab eſſe ad non eſſe. Locus a corruptiōe eſt habitudo corruptiōis ad corruptū. Et eſt conſtructiuus et deſtructiuus. Conſtructiue ſic. Corruptio antichriſti eſt bona ergo antichriſtus eſt malus. Maxima. Cuius corruptio bona eſt ip̄m corruptum malum eſt. Deſtructiue ſic. corruptio domꝰ eſt mala ergo domus eſt bona. Maxia. Cuius corruptio mala eſt ip̄m quoqȝ bonū eſt. Et econuerſo eſt de loco a corrupto. Uſus vt h̄ ſumit̄ ē opatio rei ſiue exercitiū ip̄iꝰ vt equitare ē opatio equi ⁊ ſecare ſecuris. Locꝰ ab vſibꝰ eſt habitudo ip̄ius opatiōis ad id cuius eſt operatio ſiue

vſus.et eſt conſtructiuus et deſtructiuus. Conſtructiuus
ſic.eq̄tare ē bonū ergo equꝰ ē bonꝰ. Maxia. Cuiꝰ vſꝰ bo
nꝰ ē ip̄m: q̄q₃ bonū ē. Deſtructiuꝰ ſic.occidere hoīem ma
lū ē ergo occiſor eſt malus. Maxia. Cuius vſus malꝰ eſt:
ip̄m q̊q₃ vſitatū malū eſt. Econtra eſt de loco ab vſitato.
Cōmuniter accidentia ſunt duplicia. Quedam em̄ ſunt q̄
aliq̄ñ ſe cōſequūtur et aliq̄ñ nō: vt comtus ⁊ adulter. ⁊ ab
his nō ſumitur locus dyalecticus: ſ₃ ſophiſticus. Alia ſunt
quorū vnū ſemper ſequit̄ ad aliud vt penitere ſequit̄ ad
deliquiſſe. ⁊ ab his ſumitur locus dyalecticus. Et tenet cō
ſtructiue ⁊ deſtructiue. Conſtructiue ſic iſte penitet: ergo
deliq̄t. Maxia. Si cōmuniter accidētiū poſteriꝰ ineſt et
p̄mū infuit. Deſtructiē ſic. Iſte nō deliq̄t ergo nō penitet
Maxia: Si coīter accidētiū priꝰ nō ineē: ⁊ poſteriꝰ nō ierit.

Sequitur de locis extrinſecis Quid
autē ſit locus extrinſecꝰ dictū eſt prius. Locorum
aūt extrinſecoꝝ alius ē ab oppoſitis. aliꝰ a maiori
alius a minori. alius a ſimili. alius a ꝓportōe. alius a tran
ſumptiōe. aliꝰ ab auctoritate. Item oppoſitoꝝ quattuor
ſunt ſpēs ſc₃ relatio. cōtrarietas. priuatio. ⁊ contradictio.
Relatiē oppoſita ſunt quoꝝ alterū ſine altero nō poteſt
eſſe. Locus a relatiuis eſt habitudo vnius relatiuorum
ad aliud. et eſt conſtructiuus et deſtructiuꝰ. Cōſtructiuꝰ
ſic. pater eſt ergo filius eſt. et filius eſt ergo pater eſt. ma
xima. Poſito vno relatiuoꝝ neceſſario ponit̄ et reliquū
Deſtructiē ſic. Pater non ē ergo filiꝰ nō eſt. et ecōuerſo.
Maxia. Remoto vno relatiuoꝝ remouet̄ ⁊ reliquū. Lo
cus v̊o a relatiē oppoſitis tenet ſolū deſtructiē ſic. ſortes
ē pater platonis ergo non eſt filius eius. Contrarietas
eſt contrariorū oppoſitio vt albi et nigri. Contrariorum

eſt contrariorum oppoſitio vt albi et nigri. Contrarioꝝ quedam ſunt mediata vt albū et nigrū inter que ſunt medij colores. Quedaꝫ vero imediata vt ſanū et egrū circa animal. Locus a cōtrarijs eſt habitudo vnius cōtrarioꝝ ad reliquū ⁊ tenet ꝯſtructiue ⁊ deſtructiue. Cōſtructiue ſic. hoc aial ē ſanū ergo nō ē egrū Maxima. Poſito vno ꝯrioꝝ remouet̄ ⁊ reliquū. Deſtructiue tenet tm̄ in cōtrarijs imediatis cū ꝯſtātia ſubiecti. vt hoc aial nō eſt ſanuꝫ. ergo eſt egrum. Maxima. Remoto vno ꝯtrarioꝝ ponit̄ reliquum ſubiecto manente. que aūt ſunt priuatiue oppoſita dictuꝫ eſt prius. Locus a priuatiue oppoſitis eſt habitudo priuationis ad habitū: vel habit⁹ ad priuationē. et tenet conſtructiue. vt iſte ē videns ergo non eſt cec⁹: vel eſt cecus ergo nō eſt videns. Maxima. Poſito vno priuatiue oppoſitoꝝ circa aliqđ ſubiectū. ab eodē remouet̄ reliquum Deſtructiue nō tenet niſi cū cōſtātia ſubiecti et cū tpe determinato a natura. Catulus em̄ nō dr̄ vidēs neqꝫ cecus ante nonū diem. Et puer nō dr̄ edētulus an̄ tps determinatū a natura. Cōtradictio ē oppoſitio cui⁹ ſcđm ſe non eſt dare mediū. Locus a cōtradictorie oppoſitis ē habitudo vnius cōtradictorie oppoſitorū ad reliquū. vt ſortem ſedere ē verū: ergo ſortē nō ſedere ē falſuꝫ. Maxima. Si vnū cōtradictorioꝝ eſt verū: reliquū erit falſuꝫ. Sūt autē alia oppoſita q̄ dicūtur diſparata q̄ nō ſunt oppoſita ſcđꝫ aliquod genus p̄dicte oppoſitiōis: ſed ſunt diuerſa. vt hō et aſin⁹. ⁊ a talib⁹ ſumit̄ ſic argumentū. ſortes eſt hō ergo nō eſt aſinus. Maxima. De quocūqꝫ dicitur vnū diſparatoruꝫ abſtractiue: ab illo eodem remouetur et reliquum. dicit̄ notanter abſtractiue: quia ſi concretiue ſumerentur tunc nō ſeq̄ret̄. qꝛ nō ſeq̄t̄ hoc eſt albū ergo non eſt quantuꝫ

ſeꝺ bene ſeqtur hoc ē albedo ergo nō eſt quātitas. Maiꝰ
vt hic ſumit eſt qꝺ ſupꝛa ponit alicui in potētia et virtute
Minus eſt qꝺ ei ſupponit. Locus a maioꝛi ē habitudo
ipſius maioꝛis aꝺ minꝰ. et eſt ſemꝑ ꝺeſtructiuꝰ. vt rex nō
poteſt expugnare caſtrū: ergo nec miles. Maxima. Si iꝺ
quoꝺ magis videt ineſſe nō ineſt: nec iꝺ qꝺ minus videt
ineſſe nō inerit. Locus a minoꝛi ē habitudo minoꝛis aꝺ
maiꝰ. et eſt ſꝑ cōſtructiuꝰ. vt miles pōt expugnare caſtrū:
ergo ⁊ rex. Maxia. Si iꝺ qꝺ minꝰ videtineē ineſt: ⁊ iꝺ qꝺ
magis videt ineſſe ierit. Similitudo ē rex ꝺifferētiū eadē
qualitas. Locus a ſimili ē habitudo vniꝰ ſimiliū aꝺ reli-
quū. et tenet ꝯſtructiue ⁊ ꝺeſtructiue. Cōſtructiue ſic: ſic
riſibile ineſt hōi: ita hinibile ineſt equo ſꝫ riſibile ineſt hōi
vt ꝓpꝛiū: ergo hinibile ineſt eq̄ vt ꝓpꝛiū. Maxima. De
ſimilibꝰ idē eſt iudiciū. Deſtructiue ſic. ſicut riſibile ineſt
homini: ita hinibile ineſt equo: ſꝫ riſibile nō ineſt hōi vt ge
nus: ergo nec hinibile ineſt equo vt genꝰ. maxima. De ſi
milibꝰ idē eſt iudiciū. Pꝛopoꝛtio ē rex ꝺifferētiū eadē ha
bitudo. Locus a ꝓpoꝛtiōe eſt habitudo vniꝰ ꝓpoꝛtiona
biliū aꝺ reliquū. vt ſicut ſe habꝫ rectoꝛ nauis aꝺ nauē: ita
ſe habꝫ rectoꝛ ſcolariū aꝺ ſcolas. ſꝫ in naui regēda eligēdꝰ
eſt rectoꝛ nō ſoꝛte ſꝫ arte. ergo in ſcolis regēdis eligēdus
eſt rectoꝛ nō ſoꝛte ſeꝺ arte. maxima. De ꝓpoꝛtionalibus
idē eſt iudiciū. Differt aūt iſte locus a loco a ſimili. qꝛ in
loco a ſimili ſumit ꝯparatio ſm ſimilitudinē inherentie. vt
ſicut riſibile ineſt hoī: ita hinibile ineſt equo. In loco aūt
a ꝓpoꝛtiōe nō attēdit ſimilitudo inherētie. ſeꝺ cōparatio
habitudinis vt ſicut ſe habet rectoꝛ nauis aꝺ nauē: ita
ſe habet rectoꝛ ſcolarium aꝺ ſcolas. Tranſſumptio eſt
ꝺuplex. Queꝺam enim eſt quando ꝺictio vel oꝛatio vnū

ſignificans tranſſumitur ad ſignificandū aliud propter ſi militudinem aliquaꝫ in eis repertaꝫ vt hec dictio ridere tranſſumitꝰ ad ſignificandū florere cum dicitꝰ pratuꝫ ridet Similiter oratio trāſſumitꝰ cū dicitur. littus aratur id eſt opera perditꝰ. ſicut ſolet dici cum quis inuanū laborat. et hec tranſſumptio ꝑtinet ad ſophiſticū. Alia eſt qñ nomē magis notū ſumitur pro nomie minus noto vt ſi debeat probari ꝙ phs nō inuidet et fiat trāſſūptio ad hoc nomē ſapiens. ꝛ iſta tranſſumptio ꝑtinet ad dyaleticuꝫ. Locus a tranſſūptione eſt habitudo trāſſūptionis ad tranſſūptū. vt ſapiēs nō inuidet ergo phs nō inidet. Maxima. Quic quid alicui cōuenit ſub noīe magis noto: eidem conuenit ſub noie minus noto. differt autē iſte locus a loco a noīs interꝑtatiōe qꝛ in loco a nois interꝑtatione accipitꝰ diffi nitio ſiue expoſitio nois vt ſi exponatꝰ hoc nomē phs per hoc qđ ē amator ſapientie. In loco aūt a tranſſumptiōe nō accipitꝰ expoſitio ſiue deſcriptio nois ſed ꝓ vno noīe minus noto accipitur aliud nomē magis notū ꝑ qđ faci liter pōt ꝓbari propoſitū Auctoritas vt hic ſumitur ē iu diciū ſapiētis in ſua ſcia. Vñ iſte locus ſolet dnoīari a rei iudicio. Locus ab auctoritate eſt habitudo auctoritatis ad illud qđ ꝑ eam ꝓbatur. Et tenet cōſtructiue ſoluꝫ vt aſtronomus dicit celū eſſe volubile. maxima. Vnicuiqꝫ experto in ſua ſcientia credendum eſt.

SEquitꝰ de locis mediis. Quid aūt ſit locus medius dictum eſt prius. Locoꝝ medio rum alius a coniugatis. alius a caſibus et alius a diuiſione. Cōiugata et caſus differunt ſic. quia vniuerſū ſiue principale ſiue abſtractuꝫ quod idem eſt dicitur con iugatum cum ſuo denoīatiuo. vt iuſticia et iuſtuꝫ: albedo

et album. Caſus autem dicuntur ea que cadunt a princi
pali:vt iuſtum et iuſte a iuſticia Et differentiã hanc aſſi-
gnat ariſtoteles in ſecundo thopicorum. Locus a coniu
gatis eſt habitudo vnius coniugatorum ad reliquum:vt
iuſticia eſt bona ergo iuſtum eſt bonũ. Maxima. Quic-
quid cõuenit vni coniugatorum conuenit et reliquo. et ſi
vnum coniugatorũ ineſt:ineſt et reliquum. Locus a caſi
bus eſt habitudo vnius caſus ad reliquum vt iuſtum eſt
bonum:ergo quod iuſte fit bene fit. Maxima. Quod vni
caſui cõuenit. conuenit ⁊ reliquo. Et econuerſo ſumitur
argumẽtũ a caſibus et a coniugatis. Diuiſionũ alia fit
per negationem. vt ſortes eſt homo aut nõ homo ſed nõ
eſt nõ homo ergo eſt homo. Maxima. Si aliqua duo cõ-
diuidant aliquod terciũ:poſito vno remouetur reliquum
Alia autẽ fit non per negationẽ. et hec fit ſex modis. tri
bus per ſe:et tribus per accidens. Prima diuiſio per ſe
eſt generis in ſpecies. vt aĩalium aliud homo aliud bru-
tum. Secũda eſt totius integralis in ſuas partes vt do-
mus alia pars eſt paries. alia tectum. alia fundamentum.
Tertia vero eſt vocis in ſignificata. vt canis alius latra-
bilis. alius piſcis marinus. alius ſydus celeſte. Diuiſionũ
vero per accidens: Prima eſt ſubiecti in accidentia vt
aĩalium aliud ſanum aliud egrũ. Secunda diuiſio eſt ac
cidentis in ſubiecta. vt ſanorũ aliud brutũ aliud homo
Tertia eſt accidentis in accidentia. vt ſanorum aliud ca
lidum aliud frigidum. Locus a diuiſione eſt habitudo
vnius condiuidentium ad reliquum. vt ſi ſortes eſt aĩal.
aut ẽ aĩal rõnale aut irrationale. ſꝫ nõ eſt irrationale ergo
rõnale. Maxima. Poſito vno membrorũ diuidentiũ in
aliquo ſubiecto: remouetur reliquũ. et ſimiliter in qualibet

alia diuiſione. Et hec de locis dicta ſufficiant.

¶ Incipit ſextus tractatus.

Sillogiſmorũ alius demonſtratiuus alius dyaleticus: alius ſophiſticus ſiue litigioſus Sillogiſmꝰ demõſtratiuꝰ eſt qui ex primis veris ⁊ immediatis ẽ ſillogiſatꝰ: aut ex talibus ꝗ per aliqua prima et vera principiũ ſue cognitiõis ſumpſerũt. Dyaleticꝰ eſt qui ex ꝓbabilibꝰ eſt ſillogiſatꝰ. Sophiſticꝰ vt diffinit̃ ab ariſtotele in elenchis eſt ꝗ apparet eſſe ſillogiſmꝰ et nõ ẽ aut ꝗ ẽ ſillogiſmꝰ ſꝫ nõ eſt ꝯueniẽs rei. Diſputatio ẽ actꝰ ſillogiſticꝰ vniꝰ ad alterũ ad aliqđ ꝓpoſitũ oſtendendum Diſputationis quattuor ſunt ſpẽs. ſcꝫ doctrinal' dyale-tica. tẽptatiua ⁊ ſophiſtica. diſputatio doctrinalis ẽ ꝗ ſil-logiſat ex ꝓprijs principijs vniuſcuiuſqꝫ diſcipline: ⁊ nõ ex his ꝗ vidẽtur reſpõdẽti. Et huiꝰ diſputatiõis inſtrumẽ-tum ẽ ſillogiſmꝰ demõſtratiuꝰ. Diſputatio dyaletica eſt ꝗ ex ꝓbabilibꝰ ſillogiſat. ⁊ eſt collectiua ꝯtradictionũ. et eiꝰ inſtrumẽtũ ẽ ſillogiſmꝰ dyaleticus. Tẽptatiua ṽo diſpu-tatio eſt ꝗ ſillogiſat ex his ꝗ vidẽtur reſpõdẽti et neceſſe eſt eũ ſcire ꝗ ſe ſimilat hr̃e ſciam. Huiꝰ aũt diſputatiõis in-ſtrumẽtũ eſt ſillogiſmꝰ tẽptatiuꝰ. Sillogiſmꝰ tẽptatiuꝰ eſt qui ꝓcedit ex his ꝗ vidẽtur reſpõdẽti Diſputatio ſophi-ſtica ẽ que ꝓcedit ex his ꝗ vidẽt̃ probabilia et non ſunt. Huius aũt diſputatiõis inſtrumẽtũ ẽ ſillogiſmꝰ ſophiſticꝰ Sillogiſmꝰ ſophiſticꝰ ordinat̃ ad qnqꝫ metas: ꝗ ſunt re-dargutio falſuꝫ inopinabile ſoloeciſmꝰ ⁊ nugatio. Eſt aũt metha incõueniẽs quoddã ad qđ opponẽs ſophiſta niti-tur videri ducere reſpõdentẽ. Redargutio eſt preneg ati conceſſio vel preconceſſi negatio in eadẽ diſputatione vi

argumētatiōis facta. vnde niſi vł argumētatōis hoc quis faciat:nō ꝓpter hoc erit redargutus. Similiter nec in diuerſis diſputatiōib⁹. Falſum vt hic ſumitur eſt manifeſte falſum. Nam ſi ſophiſta ducat reſpondentē ad falſuꝫ occultum:nō ꝓpter hoc aſſequit̄ ſuū finem. Inopinabile eſt qđ ē ꝯ opinionē oīm vel pluriū vł maxie ſapiētū:vt matrē nō diligere filiū. Soloeciſmus eſt viciū in cōtextu partiū orationis cōtra regulas artis grāmatice factū. vt vir mea Nugatio ē vnius ⁊ eiuſdē ex eadē parte inutilis repetitio vt homo currit. dico aūt ex eadem parte:qꝛ ſi in diuerſis partibus idem repetat̄ nō eſſet nugatio. vt homo ē homo riſibile eſt riſibile. Dico aūt inutilis repetitio. quia ſi idem repetatur ad maiorem expreſſiōeꝫ laudis affectionis vel vituperij nō eſſet nugatio. vt de⁹ de⁹ me⁹. latro latro quo vadis. Iſti aūt quinqꝫ fines vlterius nō ordināt̄ ad vnū finem principalem qui eſt apparēs ſapientia ⁊ nō exiſtēs Sophiſta aūt nō ducit ad iſtos fines ſuū reſpondentem niſi per eos deueniat ad vltimū finem principaleꝫ qui eſt apparens ſapientia Et cū quilibet debet premeditari ſuū finem:ideo determinatio finiū debet precedere determinationem fallaciarum.

FAllacia eſt ydoneitas decipiendi faciens credere de ente ꝙ ſit non ens et de non ente ꝙ ſit ens mediāte fantaſtica viſiōe. Fallacie ſunt tridecim:quarū ſex ſunt in dictiōe et ſeptem extra dictionem. In dictione ſunt:equocatio. amphibologia. compoſitio. diuiſio. accētus. et figura dictiōis. et ſeptēꝫ extra dictionem ſunt:accidens. ſcḋm quid. ad ſimpliciter. ignorantia elenchi. petitio principij. conſequens. nō cauſa vt cauſa. ſcḋm plures interrogatiōes vt vnam. ꝙ autem ſint

ſex in dictione probat ariſtoteles inductiõe et ſillogiſmo Inductione ſic. Equiuocatio fit aliquo iſtorum ſex modorum: amphibologia fit aliquo iſtorum ſex modorum: ⁊ ſic de alijs. ergo omnis fallacia in dictiõe fit aliquo iſtoꝝ ſex modorū et ſic de alijs. ergo omnis fallacia in dictiõe fit aliquo iſtorū ſex modorum. Sillogiſmo ſic. omnis deceptio facta ex eo ꝙ eiſdē dictionib⁹ vl' orationibus nõ idem ſignificamus fit aliquo iſtorū ſex modorum. ſed oĩs fallacia in dictione fit ex eo ꝙ eiſdem dictionibus vel orationibus non idem ſignificamus. ergo omnis fallacia in dictione fit aliquo iſtorum ſex modorum. Iſte ſillogiſm⁹ eſt in primo modo prime figure. Probatio maioris. oĩs multiplicitas dictionis fit aliquo iſtorum ſex modorum. ſed omnis deceptio facta ex eo ꝙ eiſdem dictionibus vl' orationibus non idem ſignificamus fit ex multiplicitate dictionis vel orationis. ergo oĩs deceptio facta ex eo ꝙ eiſdem dictionibus vel orõnibus non idem ſignificam⁹ fit aliq̄ iſtoꝝ ſex modoꝝ. ⁊ h̄ fuit maior. Probatio minoris. oĩs multiplicitas dictõis fit ex eo ꝙ eiſdē dictõib⁹ vl' orõnib⁹ nõ idē ſignificam⁹ ſ; oĩs fallacia ĩ dictione fit ex multiplicitate dictõis vl' orõnis. ergo oĩs fallacia ĩ dictione fit ex eo ꝙ eiſdē dictõib⁹ vel orõnib⁹ nõ idē ſignificam⁹ et hec fuit minor: et iſti duo ſillogiſmi ſunt in p̄mo modo prime figure. Sciendum autem vt vult alexander in commēto ſupra librū elenchorum triplex eſt multiplex. Aliud eſt enim multiplex actuale. aliud potentiale. Et aliud fantaſticū. Multiplex actuale eſt quando dictio vel oratio eadem ſcd̄m ſubſtātiā ⁊ ſcd̄m modū pferendi: diuerſa ſignificat. dictio vt in equiuocatione vt canis. oratio vt amphibologia vt liber ariſtotelis. Multiplex potentiale eſt

quando dictio vel oratio eadem ſecundum ſubſtantiam:
diuerſa tamē ſecundū modum proferendi diuerſa ſigni
ficat. dictio vt in accentu. vt populus cuius prima ſillaba
poteſt eſſe breuis vel longa: et ſecundū hoc diuerſa ſigni
ficat oratio. vt in cōpoſitione vel diuiſione. vt quicquid
viuit ſemper eſt. Alium habet enī modum proferēdi ꝓut
ē diuiſa: et ꝓut ē ꝯpoſita vt poſtea patebit. De multiplici
fātaſtico videbit' i fallacia figure dictōis. Et qr multiplex
actuale veriori modo ē multiplex ꝙ potētiale: et potētiale
ꝙ fantaſticum. ideo primo dicendum eſt de fallacijs faciē
tibus multiplex actuale ꝙ de alijs et poſtea de potētiali
et vltimo de fantaſtico. Unde primo dicendū eſt de eq
uocatione et amphibologia ꝙ de alijs fallacijs in dictio
ne quia in equiuocatione et amphibologia eſt multiplex
actuale et per conſequens eadem dictio vel oratio ſcd̄m
ſubſtantiam et ſcd̄m modum proferendi. In alijs aūt nō
In iſtis enī pl' ē de identitate ꝙ i alijs. Itē adhuc prius
eſt dicēdū de equiuocatione ꝙ de āphibologia qr equoca
tio fit i dictiōe: āphibologia vō in orōne. dictio aūt prior
eſt orōne. Sciēdū ē ꝙ fallacia dupliciter ſumit'. Qñqz enī
fallacia idē eſt ꝙ cauſa decipiendi et quandoqz idē eſt ꝙ
deceptio facta ex illa cauſa Et h̄ p̄mo mō ſumit' h̄ fallacia

Equiuocatio ē multiplicitas dictio
nis eiuſdem ſecundū ſubſtantiam et modum pro
ferendi. vt in hoc nomine canis. Sciendū eſt ꝙ
in qualibet fallacia eſt duplex cauſa. ſcz cauſa apparentie
et cauſa defectus. Cauſa apparentie in qualibet fallacia
eſt que mouet ad credendū id qd̄ nō eſt credēdū Cauſa
defectus eſt q̄ oſtēdit creditū eſſe falſū Cauſa apparētie
in equiuocatiōe eſt vnitas dictionis eiuſdē ſm̄ ſubſtantiam

et ſecundum modū proferendi diūſa ſignificātis. Cauſa defectus ſiue falſitatis eſt diuerſitas ſignificatorum. Unitas enī predicta in equiuocatione mouet ad credendum quod non eſt. ſcʒ vnitatem ſignificandi. Diuerſitas autē oſtendit creditum eſſe falſum. Equiuocationis tres ſunt modi. Sed primo videndū eſt quid ſit fallacia equiuocationis. Unde fallacia equiuocationis eſt deceptio proueniens ex eo ꝙ aliqua dictio manens vna ſcđm ſubſtantiā et ſcđm modū proferendi diuerſa ſignificat. Primus aūt modus ꝓuenit ex ſignificatiōe vel cōſignificatiōe dictiōis Ex ſignificatiōe ſic ꝑalogiſaṫ. oīs canis currit. ſydꝰ celeſte ē canis ergo ſydꝰ celeſte currit. Solutio vtraqʒ ꝑmiſſaꝝ ē duplex qꝛ hoc nomē canis ē multiplex equoce ſignificās aīal latrabile. ſydus celeſte. et piſcem marinū. ⁊ ſic maior vno modo eſt vera et alio modo falſa et ſimiliter minor. Uel ſic. omē expediens eſt bonū: malū eſt expediēs: ergo malū eſt bonū. Solutio expediens diciṫ equiuoce. Uno modo idem eſt qđ bonū Alio modo idē eſt qđ neceſſariū qđ accidit in minus malū: qđ oportet fieri ad euitandum maius malum. Unde vtraqʒ premiſſarū eſt duplex. quia vno modo eſt vera. alio modo eſt falſa. Ex cōſignificatiōe paralogiſatur ſic. iſte pannus eſt de anglia: anglia ē terra ergo iſte pannus eſt de terra. Non ſequiṫ. qꝛ prima ē duplex ex eo ꝙ hec ꝓpoſitio de poteſt dicere circūſtantiam cauſe materialis et ſic eſt falſa. vł poteſt dicere locū ⁊ originē: et ſic eſt vera. Uel ſic. in quocūqʒ eſt egritudo ipm eſt aīal ſʒ in humorꝝ inadꝗtōe ē egritudo ergo humorꝝ inadeqtio ē aīal. Prima ē duplex qꝛ h ꝓpoſitio in: pōt dicere cām efficiētē ⁊ ſic ē falſa. vel cām formalē ſiue ſubiectū in q ē et ſic ē vera. Similiter dicēdū ē de minori. vel ſic.

pꝛopꝛium eſt qualitati ſcđm eam ſimile vel diſſimile dici:
ſed ſcđm ſimilitudinē dicitur aliquis ſimilis vel diſſimilis
ergo ſimilitudo vel diſſimilitudo ſunt qualitates qđ falſū
ē imo ſunt relationes. Pꝛima eſt duplex eo ꝙ hec ꝓpoſi
tio ſm: poteſt dicere circūſtantiaꝫ cauſe efficientis: et ſic ē
vera qꝛ due qualitates eiuſdē ſpeciei faciūt vnā ſimilitu-
dinem: ⁊ ſic qualitas eſt cauſa efficiens ſimilitudinis. Si
autem dicat circūſtantiaꝫ cauſe foꝛmalis: ſic eſt falſa. quia
qualitas nō ē cauſa foꝛmalis ſimilitudinis ⁊ ecōuerſo di-
cendum eſt de minoꝛi. Similiter om̄e ſanū eſt aial: vꝛina ē
ſana. ergo vꝛina eſt aial. Utraqꝫ pꝛemiſſaꝝ eſt duplex qꝛ
ſanū dicit̄ de aiali vt de ſubiecto: et de vꝛina vt de ſignā-
te vel indicāte. de cibo vt de efficiente. de dieta vt de ſer
uante. et ſic alio ⁊ alio modo ſanitas ad hec cōparatur et
ſcđm hoc habet diuerſas ſignificatōes. Ex ſignificatione
ſic paralogiſat̄. quicūqꝫ ſanabat̄ ſanus ē: laboꝛās ſanabat̄
ergo laboꝛās ſanus eſt. Minoꝛ ē duplex ex eo ꝙ hoc par
ticipiū laboꝛās pōt dicere p̄ns tēpus: et ſic ē vera ⁊ tūc ē
ſēſus. laboꝛās nūc ſanabat̄. Si aūt dicat ꝓteritū ſic ē falſa
et ſic eſt ſenſus; laboꝛās tūc ſanabat̄. et ecōuerſo dicēdū ē
de cōcluſione. Laboꝛās em̄ equocū eſt ad laboꝛātēꝫ nūc
et ad laboꝛātē tūc. Eodē modo eſt hic. quicūqꝫ ſurgebat
ſtat: ſedens ſurgebat. ergo ſedēs ſtat. et eodē modo reſpō
dendū eſt ſicut fuit reſponſuꝫ ad aliū paralogiſmū. Alio
modo pōt fieri ecōuerſo qn̄ dictio poteſt teneri materia-
liter vel cōſignificatiē: ſicut hic. deꝰ eſt vbiqꝫ: vbiqꝫ eſt ad
uerbium ergo deus eſt aduerbium. Dicendum ꝙ pꝛima
eſt duplex eo ꝙ h̄ dictio vbiqꝫ poteſt teneri materialiter
vel conſignificatiue. ſi materialiter ſic eſt falſa. ſi cōſignifi-
catiue ſic eſt vera: ſed non ſequitur concluſio. Secūdus

modus equiuocationis prouenit ex tranſumptiõe dictio nis. Vñ tranſumptio vt hic ſumitur eſt acceptio dictiõis ſignificãtis vnum ex impoſitione ad ſignificandum aliud per ſimilitudinem. Et ſecundũ iſtum modum ſic formatur paralogiſmus. Quicquid ridet habet os: pratũ ridet ergo pratum habet os. Prima eſt duplex eo ꝙ hoc verbum ridet poteſt teneri proprie et ex impoſitione vel tranſumptiue. Si proprie ſic eſt vera: et non ſequitur concluſio. ſi tranſumptiue ſic eſt falſa et ſic ſequitur cõcluſio. hoc eñ verbum ridere eſt equiuocum ad ridere et ad florere. quia ridere ſignificat ex prima impoſitione riſum ab ore emittere. florere enim ſignificat per quandã tranſumptio nem. florere enim et ridere quandam ſimilitudinem ha bent. quia vtrobiqꝫ denotatur gaudium. Et ideo ridere tranſumitur ad flores vt vult ariſtoteles. ideo ſumentes aliquam ſimilitudinem transferunt. Quicquid currit ha bet pedes: ſecana currit ergo ſecana habꝫ pedes. Vtraqꝫ premiſſarum eſt duplex quia hocverbũ currit vel tenetur proprie vel tranſumptiue. currere enim et labi aſſignant̃ in velocitate motus ſcd̃m ꝙ currit ſumit̃ ꝓprie ſic maior eſt vera et minor falſa. ſi tranſumptiue tunc eſt econuerſo Tertius modus prouenit ex eo ꝙ aliqua dictio plura ſi gnificat compoſita: ſeparata vero vnum ſolum. vt hec di ctio imortale vno modo dicit̃ quaſi nõ potens mori. alio mõ dr̃ q̃i potẽs nõ mori. Et ſm̃ h̃ ſic format̃ paralogiſm⁹ oẽ imortale ẽ ꝑpetuũ: ſ; oẽ potẽs nõ mori ẽ imortale. ergo omne potens non mori eſt perpetuum. Vtraqꝫ premiſſa rum eſt duplex cum hoc nomen immortale ſit equiuocuꝫ vt dictum eſt. Item omne incorruptibile eſt perpetuum: ſed omne potens non corrumpi eſt incorruptibile. ergo

omne potens non corrũpi eſt perpetuum. Utraqꝫ pre
miſſarum eſt duplex eo ꝙ incorruptibile vno modo idem
eſt quod non potens corrumpi et ſic incorruptibile eſt ꝑ
petuū: et ſic maior eſt vera et minor eſt falſa. Alio modo
idem eſt ꝙ potens non corrumpi vt prius homo potuit
non corrũpi. et in hoc ſenſu maior eſt falſa et minor vera
Et ſic ſoluendi ſunt paralogiſmi equiuocationis per di-
ſtinctionem paralogiſmorum ſecundum equiuocationem
vt prius patuit. Recta ſolutio eſt manifeſtatio ſillogiſmi
falſi et propter quid eſt falſus ⁊ hoc contingit dupliciter
ſcilicꝫ vel diſtinguēdo: vel aliquam premiſſarum interi-
mendo. Secundo modo reſpondendum eſt ad omnes
peccantes in materia. et ad omnes orationes in vtroqꝫ
peccantes reſpondendum eſt vtroqꝫ modo ſcꝫ diſtinguē
do et aliquā ꝓmiſſaꝝ interimēdo: nō ſm idē ſ; ſm diuſa.

Amphibologia ē multiplicitas ora
tionis eiuſdem ſecundum ſubſtantiam et ſecundū
modum proferendi diuerſa ſignificãtis: Fallacia
autem amphibologie eſt deceptio proueniens ex identi-
tate orationis eiuſdem ſecundum ſubſtantiam et ſecūdū
modum proferendi diuerſa ſignificantis. Cauſa apparen
tie eſt identitas orationis eiuſdem ſecundum ſubſtantiaꝫ
et ſecundum modum proferendi. Cauſa falſitatis eſt di-
uerſitas ſignificatorum. Et dicitur amphibologia ab am
phi quod ē dubiū: et bole ſentētia quaſi dubia ſententia
Amphibologie tres ſunt modi. Primus modus ꝓuenit
ex eo ꝙ aliq̄ oratio principaliter plura ſignificat. vt liber
ariſtotelis. hec enī oõ eſt duplex. Uno modo idē eſt qđ
liber edit⁹ ab ariſtotele. Alio mō idē eſt qđ liber poſſeſſus

ab ariſtotele.Et formatur ſic paralogiſm⁹.Quicquid eſt ariſtotelis poſſidetur ab ariſtotele:iſte liber eſt ariſtotelis ergo poſſidet ab ariſtotele.Utraqꝫ premiſſarū eſt duplex vt dictū eſt.Scd̃s modus amphibologie ꝓuenit ex trãſ ſumptione oꝛonis. Tranſſumptio autem oꝛonis eſt qñ oꝛatio pꝛopꝛie ſignificans vnū tranſſumitur ad ſignificã-dum aliud ꝓpter aliquã ſimilitudinē repertã in ipſis. vt littus aratur trãſſumitur ad operã pdi. Et formať ſic pa-ralogiſmus.quicquid arať aratro ſcinditur:littus aratur quando indocilis doceť. ergo quãdo indocilis docetur littus aratro ſcinditur. Minoꝛ eſt duplex qꝛ littus arari ſignificat pꝛopꝛie terrã ſcindi:tranſſumitur autē ad ope-ram perdi.Et eſt ſimilitudo in hoc ꝙ qui litt⁹ arat operã perdit:et fruſtra laboꝛat. Tertius modus amphibolo-gie pꝛouenit ex eo ꝙ aliqua oꝛatio compoſita plura ſigni ficat ſeparata vero vnum ſolum.vt ſeculū ſcit hec eñ oꝛo eſt duplex:ſignificat eñ ꝙ aliquis ſciat ſeculū:vel ꝙ ſcľm habeat ſcientiam de aliquo.Et ideo iſta oꝛatio eſt duplex ex eo ꝙ hoc verbū ſcit poteſt oꝛdinari cum hoc quod eſt ſeculū a parte ante.et ſic eſt vera. et ſic nõ ſeqtur cõcluſio vel a parte poſt ⁊ ſic eſt falſa et ſic ſeqtur cõcluſio. Simili ter hic.Quicquid ſcit hoc ſcit quia hec dictio hoc ſuppo-nere poteſt huic vͦbo ſcit vľ apponere.Similiter hic quoſ cunqꝫ vellem me accipere vellem ꝙ acciperēt me.pugnã-tes vellem me accipere.ergo vellem ꝙ pugnãtes accipe-rent me.maioꝛ eſt duplex.quia hec dictio me:poteſt oꝛdi nari cum iſto verbo accipere a pte ante:et ſic ē vera et nõ ſequitur cõcluſio.vel a parte poſt:⁊ ſic eſt falſa ⁊ ſequitur cõcluſio.Similiter iſta dictio pugnãtes poteſt ſupponere vel apponere.Similiter hic.Quicquid videt aliquis hoc

videt:colſinam aliquis videt.ergo colſina videt. Maior
eſt duplex vt dictum eſt in alijs. Similiter hic. quicunq;
ſunt epiſcopi ſūt ſacerdotes:aſini ſunt epiſcopi.ergo aſini
ſunt ſacerdotes:Utraq; premiſſarū ē duplex ex eo ꝙ hec
dictio epiſcopi poteſt eſſe nominatiui caſus vel genitiui.
Quod autem deceptio facta ex diuerſitate caſus faciat
amphibologiam patet. quia caſus datus eſt dictioni ad
hoc vt ordinetur cū alia dictione. Sed ordinatio dictio-
nis cum dictione facit amphibologiam et non equiuoca-
tionem.hoc enī patet ab ariſtotele formāte paralogiſmos
amphibologie ſcdm diuerſitatem caſus et nō equiuoca-
tionis. Sciendum eſt ꝙ ariſtoteles ponit tres modos cō
munes equiuocatiōis et amphibologie. Primus modus
eſt quando dictio vel oratio plura principaliter ſignificat
dictio vt canis.oratio vt liber ariſtotelis. Secundus mo
dus eſt quādo ſic ſoliti ſumus dicere ſcdm tranſſumptio-
nem.tranſſumptio in dictione vt ridere.in oratione vt lit
tus aratur. Tertius modus eſt quando cōpoſitū plura ſi
gnificat:ſeparatū vero vnum ſolū.exemplū in equiuoca-
tione vt his dictionibus imortale.incorruptibile.exēplum
in amphibologia:vt in iſta oratione ſeculū ſcit. In omnibꝰ
enim iſtis compoſitum plura ſignificat: ſeparatū vero vnū
ſolum. Queritur de diſtinctione iſtorum triū modorū com-
muniū:quorū primꝰ eſt quantū ad equiuocationē.quādo
vnū nomē principaliter plura ſignificat.ſcdꝰ prouenit ex
tranſſumptione.tertius eſt quando vnū nomē cōpoſitum
plura ſignificat:ſimplex vero vnū ſolum.vt imortale.incor
ruptibile.et hoc totū verum. Sed tunc obicitur.deceptio
proueniens ex cōſignificatione dictionis nō cōtinet ſub
aliquo iſtorū trium modorum in equiuocatiōe.vbigratia

ſicut in hoc ſillogiſmo.quicunqꝫ ſanabatur ſanus eſt. laborans ſanabatur.ergo laborans ſanus eſt. nõ cõtinetur ſub tertio modo.quia laborans nõ eſt dictio compoſita. nec ſub ſcdõ.quia hec dictio laborans non tenetur tranſumptiue.nec ſub primo.quia primus ꝓuenit ex principali ſignificatiõe:ſed hec dictio laborans nõ ſignificat principaliter tempus:ſed ex cõſequenti per accidentia. ergo illa deceptio facta ex cõſignificatiõe nõ eſt ſub aliq̄ iſtorũ triũ modorũ.Solutio.Deceptio facta ex cõſignificatiõe dictionis cõtinetur ſub primo modo equiuocationis.Ad hoc quod obicitur ꝙ prim⁹ modus ꝓuenit ex principali ſignificatione.Dicendũ eſt ꝙ principalis ſignificatio appellatur hic quicquid ex eadeꝫ impoſitione importať per dictionem. ſed ex eadem impoſitione ſignificat quelibet dictio ſignificationē et ſua accidentia.Ille em̄ qui impoſuit hoc nomen lapis ad ſignificandum lapidem ſub tali genere ſub tali numero impoſuit:et ſic eadem impoſitione impoſitor. quia hec dictio laborans importat ſuum ſignificatum.et conſignificatum:et ſic de aliis.vel dicēdũ eſt ꝙ principalis ſignificatio ponitur in primo modo equiuocationis et amphibologie ad remouendum tranſumptionem in eos.quia tranſumptio ſignificat per dictioneꝫ non principaliter.vt ridere non principaliter ſignificat florere:ſed tranſumptiue et per quandaꝫ ſimilitudinem. Et hec dictio laborãs ſignificat pñs tp̄s et p̄teritũ imp̄fectũ Item queritur quare deceptio facta ex quibuſdam accidentibus facit equiuocationem et ex quibuſdam amphibologiam.Solutio.dico ꝙ quedam ſunt accidentia que conſequũtur dictionem non abſolute ſed prout eſt ordinabilis cum alia dictione ſicut caſus numerus ordinãtur

per dictiones adinuicem per talia accidentia. male enim diceretur hoies currit. qꝛ ibi nõ eſt debitus numerus nec debitus caſus et deceptio ex talibus accidentibus eſt de ceptio in oratione. et ſic eſt in amphibologia ⁊ nõ in equi uocatione. Sed ſunt alia accidentia abſoluta que conſe quũtur dictionem per ſe vt tempus ⁊ genus. et per talia accidentia nõ ordinanť dictiones adinuicẽ. quia ſicut bñ dicitur homo currit: ita bene diciť homo currebat. vnde licet tẽpus varietur: manet tñ eadem conſtructio. et ideo nõ cõſtruũť mediante tp̃e. et ſic deceptio ex talib⁹ accidẽ tib⁹ fit in dictiõe: et ita in equocatiõe nõ in ãphibologia.

SEquiť de fallaciis faciẽtibus mul tiplex potentiale ſcꝫ de cõpoſitione diuiſione ⁊ ac centu. ⁊ prius de cõpoſitione q̃z de aliis. quia para logiſmi fiunt efficatiores ſcd'm cõpoſitionẽ ad finẽ ſophi ſticũ q eſt apparẽs ſapientia ẽt non exiſtẽs. et ideo prius dicendũ eſt de cõpoſitione q̃z de aliis. Cõpoſitio eſt eoꝝ que debent diuidi falſa vnio. Diuiſio vero eſt eorũ que debent cõponi falſa diuiſio. Fallacia cõpoſitionis eſt ido neitas decipiendi proueniens ex identitate orõnis vnius et eiuſdẽ ſcd'm materiã. et ſecũdũ ſitũ magis debitũ parti bus in oratione poſitis. Cauſa apparentie huius fallacie eſt oratio diuiſa habẽs identitatẽ in materia cum orõne compoſita. Cauſa falſitatis ſiue defectus eſt diuerſitas ſenſus cõpoſiti a diuiſo. Notandũ q̧ quando oratio eſt vera in ſenſu diuiſo et falſa in ſenſu ꝯpoſito tũc ẽ fallacia cõpoſitionis: dr̃ tñ orõ ꝯpoſita qñ determinatio determi nat determinabile illud quod magis apta nata eſt determi nare ⁊ ſimiliť dr̃ orõ ꝯpoſita qñ dictões ordinãť ſm ſituꝫ magis debitũ. Et diciť oratio diuiſa quãdo determinãs

determinat illud determinabile quod non eſt magis apta nata determinare vel quando dictiones ordinantur ſecū dum ſitum minime debitū. Unde ſumitur hec oratio gra tia exēpli. quicqd viuit ſemp eſt in iſta orone ſunt duo de terminata ſcz hoc verbum viuit et hoc verbum eſt. et eſt vna determinatio ſcz ſemper ſi ergo hec determinatio ſcz ſemper determinat hoc verbū eſt quod ponitur a parte predicati ſic dicit oratio cōpoſita. quia tūc determinatio determinat determinabile quod magis apta nata eſt de terminare. quia illud verbū eſt ponitur in ſitu determina to ſcz in predicato. Si autez determinat hoc verbū viuit. ſic dicitur diuiſa quia determinat illud determinabile qđ eſt minus apta nata determinare quia illud verbum viuit non ponitur in ſitu determinato ipſius verbi et tunc di ctiones ordinātur ſcđm ſitum minus debitum. Iſtius fal lacie duo ſunt modi. Primus modus prouenit ex eo ꝙ aliquod dictū poteſt ſupponere pro ſe toto vel pro parte ſui et ſcđm iſtū modū paralogiſatur ſic. quēcūqz poſſibile eſt ambulare poſſibile eſt ꝙ ipſe ambulet ſedentem poſſi bile eſt ambulare ergo poſſibile eſt ꝙ ſedens ambulet. Ad hoc dicēdū eſt ꝙ minor eſt duplex quia ſi hoc dictuz ſedentem ambulare ſupponit pro ſe toto huic predicato poſſibile eſt id eſt ſedens ſedendo poteſt ambulare tunc hec cōpoſita eſt falſa ſicut etiaz eſt impoſſibile dicere ꝙ ſe dens ambulet Si autē iſtud dictum ſupponat pro parte ſui tunc eſt diuiſa et vera et non ſequitur concluſio et eſt ſenſus ſedentē poſſibile eſt ābulare. i. ſedēs nūc habet po tentiā vt poſtea ambulet et ſimiliter quēcūqz eſt poſſibile ſcribere poſſibile ē ꝙ ipe ſcribat nō ſcribētē ſcribere ē poſ ſibile. ergo poſſibile eſt ꝙ nō ſcribens ſcribat Dicendum

eſt ad iſtū paralogiſmū ſicut ad primū. Secūdus modus prouenit ex eo ꝙ aliqua determinatio poteſt referri ad diuerſa ⁊ penes iſtum modū paralogiſatur ſic. Quicūqꝫ litteras ſcit nunc didiſcit eas ſed iſte aliquis grāmatic⁹ ſcit litteras. ergo nunc didiſcit eas. Dicendū ꝙ maior ē duplex quia hec determinatio nunc poteſt determinare hoc verbū didiſcit et ſic eſt cōpoſita ⁊ falſa ⁊ ſequitur cō- cluſio. vel poteſt determinare hoc verbū ſcit. ⁊ ſic ē diuiſa et vera ⁊ nō ſequitur concluſio Similiter h qd vnū ſolum pōt ferre plura poteſt ferre ſed qd nō pōt plura ferre pōt vnū ferre ergo qd nō pōt plura ferre pōt plura ferre. dicēd ꝙ maior ē duplex q: hec determinatō ſoluꝫ pōt determi- nare hoc ve. bū pōt ſic maior eſt falſa et cōpoſita et ē ſēſ⁹ ꝙ illud qd nō pōt ferre vnuꝫ cum alio pōt ferre plura vel pōt determinare hoc verbū ferre ⁊ ē ſenſus ver⁹ ⁊ ꝓpoſi- tio diuiſa vera ſub hoc ſēſu ꝙ poteſt iam ferre vnū ſolū et ferre nō plura pōt plura ferre. Similiter tu ſcis tantū tres hoies currere poſito caſu ꝙ ſex currant et neſcias d tribꝫ hec eſt duplex quia hec dictio tātū poteſt determinare h verbum ſcis. vel currere. ſi determinat hoc verbū currere ſic eſt compoſita et falſa. ſi ſcis tunc eſt diuiſa et vera et paralogiſatur ſic. tu ſcis tantuꝫ tres hoies currere poſito caſu ꝙ ſex currāt ſed quicquid ſcitur eſt verū ergo tantum tres hoies currere eſt verū. maior ē duplex vt iam dictū ē

De fallacia diuiſiōis quid ſit diuiſio dictū eſt prius. Fallacia diuiſionis eſt idoneitas decipiendi prouenieus ex eo ꝙ aliqua oratio cō poſita eſt vera et diuiſa falſa vna et eadem manēs ſcdm materiam. differens ſecundum formam diuerſa ſignificat

que creditur eſſe vera in ſenſu diuiſo eo ꝙ veritatem ha
bet in ſenſu compoſito. Cauſa apparentie huius fallacie
eſt oratio compoſita habẽs idẽtitatem in materia cũ orõ-
ne diuiſa: vel cauſa apparẽtie ẽ identitas orõnis eiuſdeꝫ
ſcđm ſubſtãtiaꝫ et ſcđm ſituꝫ minꝰ debitũ. Cauſa defectꝰ
eſt diuerſitas ſenſus diuiſi a ſenſu cõpoſito. iſtius fallacie
duo ſũt modi. Primus modus prouenit ex eo ꝙ aliquã
cõiũctio poteſt copulari inter terminos vel inter propo-
ſitiones et ſcđm iſtum modum paralogiſatur ſic. Que-
cunqꝫ ſunt duo et tria ſunt duo et ſunt tria: quinqꝫ ſunt
duo et tria ergo quinqꝫ ſunt duo. et quinqꝫ ſunt tria. Ad
hoc dicendum ꝙ minor eſt duplex quia hec cõiunctio et.
põt cõiungere et copulare inter terminos vel inter ꝓpõ-
nes. ſi inter terminos ſic eſt vera compoſita et eſt ſenſus
duo et tria ſimul iuncta faciũt quiqꝫ. ſi inter ꝓpoſitões
ſic eſt falſa et diuiſa. ⁊ eſt ſenſus ꝙ duo ſunt quiqꝫ ꝑſone
et ꝙ tria ſunt quiqꝫ perſone quod ẽ falſuꝫ. ſimiliter eſt hic
quecũqꝫ ſunt duo et tria ſũt paria et imparia. quiqꝫ ſunt
duo et tria ergo quiqꝫ ſunt paria et imparia. Dicendum
eſt ꝙ minor eſt duplex qꝛ ibi poteſt eſſe copulatio inter
terminos et ſic eſt vera et cõpoſita et eſt ſenſus quiqꝫ ſũt
duo ⁊ tria inſimul coniũcta. vel ibi ẽ copulatõ inter ꝓpõ-
nes ⁊ ſic ẽ falſa ⁊ diuiſa. ⁊ ẽ ſenſꝰ quiqꝫ ſunt duo ⁊ quiqꝫ
ſunt tria quod eſt falſũ. Similiter hic omẽ aĩal ẽ rõnale vl'
irratõnale. ſed nõ oẽ aĩal ẽ rationale ergo oẽ aĩal ẽ irratõ-
nale Dicendũ ꝙ maior eſt duplex ex eo ꝙ iſta cõiunctio
vel põt cõiungere inter terminos ⁊ ſic ẽ vera ⁊ cõpoſita
vel inter ꝓpoſitiones ⁊ ſic ẽ falſa et diuiſa. Similiter hic
omne animal vel eſt ſanum vel egrum vel hec omnis ſub-
ſtantia eſt corporea vel incorporea vel hic. omnis linea ẽ

recta vel curua vnde omnes iſte ſunt vere quando coniunctio coniungit inter terminos et ſūt cōpoſite Sed ſūt falſe quando cōiūctio cōiungit inter orationes et ꝓpoſitiones et diuiſe quia coniunctio per ſe et primo eſt coniunctiua partium orationis. ex conſequenti ipſa coniungit orationem cum oratione. Secundus modus huius fallacie diuiſionis prouenit ex eo ꝙ aliqua determinatio poteſt referri ad diuerſa vt hic quo vidiſti hunc percuſſum hic percuſſus eſt ſed oculo vidiſti hūc percuſſum ergo oculo percuſſus eſt. Dicendum ꝙ minor eſt duplex quia iſte ablatiuus oculo poteſt determinare hoc participium percuſſus et ſic eſt diuiſa et falſa ⁊ eſt ſenſus tu vidiſti hunc percuſſum oculo Et ſic ſequitur cōcluſio vel poteſt determinare hoc verbum vidiſti et ſic eſt compoſita et vera et tunc eſt ſenſus: tu vidiſti cum oculo hūc percuſſum. ſed tunc non ſequitur concluſio

SEquitur de fallacia accētus: accēt⁹

eſt certa lex et regula ad eleuandū vel deprimēdum ſillabam vniuſcuiuſq; dictionis et iſte accētus diuiditur in accentum grauem acutum et circunflexū Grauis eſt qui deprimitur in fine. Acutus accentus eſt qui in fine eleuatur vel acuitur. Circunflexus eſt qui acuitur et deprimitur ſimul vel circunflexus eſt qui procedit ab ymo et procedit in altum et finaliter tendit in ymū vt iheruſalem Fallacia accentus eſt ydoneitas decipiendi procedens ex multiplicitate dictionis eiuſdem ſecundum ſubſtantiam: diuerſe ſecundum modum proferendi diuerſa ſignificantis. Cauſa apparentie huius fallacie eſt vnitas dictionis ſecundum materiam vel

ſcd̄m ſubſtantiam ſolum. Cauſa deffectus eſt diuerſitas ſignificatoꝝ. Iſtius fallacie duo ſūt mōi. Prim⁹ modus prouenit ex eo ꝙ aliqua dictio poteſt ꝓferri diuerrſis accentib⁹ vt hic. omnis populus eſt arbor. gens eſt popul⁹ ergo gens eſt arbor. Dicendū eſt ꝙ maior eſt duplex qꝛ prima ſillaba huius dictionis populus poteſt proferri lōga et ſic eſt vera ⁊ nō ſeqtur cōcluſio. vel poteſt eē breuis et ſic eſt falſa et ſequit̄ concluſio. Similiter hic. oīs ara eſt in tēplo. ſtabulū porcoꝝ ē ara ergo ſtabulū porcoꝝ ē in tēplo. dicēdū hic ſic̄ prius. ſimiliter hic. Quicqd hamat̄ hamo capit̄ mulier amat̄ ergo mulier hamo capit̄. Dicēdū eſt ꝙ maior eſt duplex ideo ꝙ hec dictio hamatur poteſt proferri cū aſpiratione vel ſine aſpiratiōe. ſi primo modo ſic eſt vera et non ſeqtur cōcluſio. ſi ſcd̄o modo ſic ē falſa et ſequit̄ concluſio. vel ſic. Quoſcūqꝫ viros iuſtū eſt pendere dignū eſt penā pati ſed iuſtos viros iuſtū ē pēdere ergo iuſtos viros dignū eſt penaſ pati. Unde vtraqꝫ premiſſaꝝ eſt duplex eo ꝙ hec dictio pēdere poteſt proferri media longa vel breui. Scd̄us modus prouenit ex eo ꝙ aliqua vox poteſt eſſe dictio vel oratio. vt hic. Tu es qui es: ſed quies eſt requies ergo tu es requies. Dicendū ꝙ maior eſt duplex eo ꝙ quies poteſt eſſe dictio vel oratio ſi ſit dictio ſic ē falſa et ſequit̄ ꝯcluſio. ſi ſit orō ſic ē vera et nō ſeqtur cōcluſio. Similiter hic. Quicquid fecit deus inuite fecit deus coacte. ſꝫ de⁹ fecit vinū in vite. ergo de⁹ fecit vinū coacte. Dicēdū ꝙ maior ē duplex eo ꝙ in vite poteſt eſſe oratio vel dictio. ſi dictio ſic eſt vera et non ſequitur concluſio. vel poteſt eſſe oratio ⁊ ſic eſt falſa et ſequitur cōcluſio. Similiter qcūqꝫ habꝫ dilectionē ſupernam habet dilectionē dei vſurari⁹ habꝫ dilectiōeſ ſupnā

ergo vſurarius habet dilectionē dei. Dicendum ꝙ hec dictio ſupernā poteſt capi dupliciť. vno modo vt eſt dictio. et ſic minor eſt falſa: et ſequiť cōcluſio. Alio mō pōt eſſe oratio: et ſic eſt vera et nō ſequitur cōcluſio. ſimiliter hic: metuo longanas pereūte noctes lidia dormis. vnde hec dictio metuo poteſt eſſe dictio vel oratio.

Sequitur de fallacia figure dictionis.

Fallacia figure dictionis vltimo ponitur inter fallacias in dictione quia facit multiplex fantaſticū. Figura enī eſt que termino vel terminis clauditur. termīo vt circulus. termīs vt triangulus quadrāgulus et ſimilitudinarie. Fallacia figure dictionis eit ſimilitudo dictionis cū dictione penes finalē terminationē in parte nō idem ſignificante. et facit multiplex fantaſticū. Eſt autē multiplex fantaſticū quādo aliq̄ dictio ſignificat vnū: et videtur ſignificare aliud propter ſimilitudinē quā habet in parte cū alia dictione. vt videre ſignificat paſſionē ⁊ videtur ſignificare actionē ꝑpter hoc ꝙ eſt ſimile huic v̄bo agere. Cauſa apparētie huius fallacie eſt ſimilitudo dictōnis in parte cū alia dictiōe nō idē ſignificāte. Cauſa defectus huius fallacie eſt diuerſitas eorū que videnť eſſe ſimilia. Iſta autē ſimilitudo fit tribus modis ſcilicet voce ſignificatione ⁊ ſuppoſitione. et ſecundū hoc tres ſunt modi huius fallacie. Primꝰ modus prouenit ex ſimili termīatione dictionis cū alia dictione. vt qualiſcūq; eſt muſa talis eſt poeta. ſed muſa eſt feminī generis. ergo poeta eſt feīni generis. Dicēdū eſt ꝙ nō ſequitur ꝙ ſi aliq̄ ſint eiuſdē termīationis ꝙ ſint propterea eiuſdem gn̄is. ſimiliter hic. omīs aqua eſt humida

fluuius eſt aqua ergo fluuius eſt humida. Dicēdū ꝙ nō oportet ꝙ ſi fluui⁹ ſit aqua ꝙ ergo quicquid dicatur de aq̄ ꝙ hoc etiā dicatur de fluuio ſub eadē determinatiōe. vel ſic. omnis homo eſt albus. mulier eſt homo. ergo mulier eſt albus. Unde in oībus predictis paralogiſmis maſcu linū interpretatur feīnū. aut ſi formetur ſic paralogiſmus muſa et poeta ſimiliter terminant̄. ſed muſa eſt femini ge neris. ergo ⁊ poeta. tunc nō eſt ibi fallacia figure dictiōis ſed fallacia cōſequētis a ꝯmuniter accidētibus. vt poſtea patebit. Secūdus modus prouenit ex mutatione vni⁹ pre dicamēti in aliud. vel quādo vna ſpecies vni⁹ predicamē ti mutatur in aliā ſpeciē. vt hic quicqd heri emiſti hodie comediſti. carnes crudas heri emiſti. ergo carnes crudaſ comediſti. Dicēdū ꝙ nō ſequitur ꝙ quicqd dicit rē de predicamēto ſubſtātie: crudū dicit rē de predicamēto q̄li tatis. et ſic proceditur de vno predicamēto in aliud. ſimi liter hic. Quicqd heri vidiſti hodie vides: ſed vidiſti heri albū. ergo albū hodie vides. Dicēdū ꝙ non ſeqtur q2 al bum ſignificat per modū qualitatis: quicqd vero dicit rē de predicamento ſubſtātie. Similiter Do tibi ſolū dena riū. ſed ſolū denariū non habeo. ergo do tibi quod non habeo. Dicendū ꝙ hec dictio ſolū dicit relationē. q2 vt habetur in ſecūdo elenchorū: ſolū dicitur quaſi non cum alio. et hec dictio quod dicit ſubſtātiā. et ſic proceditur a relatione ad ſubſtantiā. Similiter eſt hic Aliquis dat cito equū. ſed nō habet cito equū. ergo aliquis dat cito quod non habet. Dicendū ꝙ non ſequitur quia cito dat modū actus ſiue qualitatem. et quod dicit ſubſtantiā. et ſic pro ceditur a qualitate ad ſubſtātiam. Similiter hic ſi proce ditur ab vna ſpecie vni⁹ predicamenti ad aliam. vt quan-

toſcunqꝫ digitos heri habuiſti hodie habes.decem digi-
tos heri habuiſti:ergo decem digitos hodie habes.poſi-
to ꝙ vnū amiſeris. Dicendū ꝙ non ſequitur quia hec di
ctio quantoſcunqꝫ dicit quātitatē cōtinuam.et hec dictio
decem dicit quantitatē diſcretam. Tercius modus ꝑue
nit ex diuerſa ſuppoſitione termini. vt homo eſt ſpecies.
ergo aliquis homo eſt ſpecies. Et hec homo eſt digniſſi-
ma creaturarum.ergo aliquis homo eſt digniſſima crea-
turarum.hic eſt proceſſus a ſimplici ſuppoſitione ad per
ſonalem. Similiter hic. Omīs homo eſt aīmal. ergo om-
nis homo eſt hoc aīma . Similiter hic. Animal eſt ſortes
aīmal eſt plato ⁊ ſic de aliīs.ergo aīmal eſt omnis homo
hic fit proceſſus a pluribus determinatis ad vnam det-
minatam.et iſte modus ſolet appellari vniuocus: quia il-
le terminus aīmal vniuoce et equaliter ſic ſe habet ad om
nia ſuppoſita. vnde ī qualibet premiſſarum ſupponit pro
vno.in cōcluſione vero pro pluribus. et ſic variatur eius
ſuppoſitio. Et intelligendū ꝙ in predictis quale quid in-
terpretatur hoc aliquid.id eſt cōmune vel vniuerſale īter
pretatur ſingulare.ſi enī aīmal eſt hoc aliquid: ſi tunc ar-
guatur aīal eſt ſortes. aīmal eſt hō plato.et ſic de aliīs. er
go aīmal eſt omnis hō:eſt bonū argumentū.ſicut hic ſor-
tes currit.plato currit ⁊ ſic de aliīs.ergo omīs hō currit.
Similiter hic nō ſequit̄ quando fit proceſſus ab īmobili
ſuppōne ad mobilē.vt oīs hō eſt aīal.ergo omīs hō eſt h̄
aīal ⁊ ſic de aliīs.hos tres modos poīt ariſtoteles dicēs
ꝙ figura dictiōis fit qn̄ interpretatur nō idē vel diuerſū.
vt maſculinū femininū vel neutrū vel ecōuerſo et rurſus
quid interpretat̄ quale vel quantū. iterum quando cōmu
ne interpretatur ſingulare.vel hoc aliquid.

SEquitur de fallacijs extra dictio/
nem que ſunt ſeptē ſcilicet accidēs. ſecūdū qd
ad ſimpliciter. ignorātia elenchi. petitio princi
pij.cōſeqnens.non cauſa vt cauſa.ſecūdū plures interro
gationes vt vnā. Differunt iſte fallacie a fallacijs ī dicti/
one:quia fallacie in dictione habēt cauſā apparentie ex
parte vocis. Sed fallacie extra dictionē habēt cauſā ap/
parentie et defectꝰ ex parte rei et nō ex parte vocis. ⁊ ꝓ
pter hoc dicunt extra dictionē. Inter has prīo dicēduꝫ
eſt de fallacia accidentis. Unde accidens ꝓut ſumit idē
eſt ꝙ extraneū:in parte idē et ī parte diuerſū. vt hic hō ē
ſpecies.ſortes eſt homo.ergo ſortes eſt ſpecies.homo ei
eſt in parte idē cū ſpecie. ſcilicet qñ arguit pro re vniuer
ſali:et in parte eſt diuerſū a ſpecie. ſcilꝫ qñ ſumit pro ſup
poſitis. Notandū ꝙ in fallacia accidētis ſunt iſta tria. ſci
licet accidēs/et res ſubiecta/⁊ attributū.exēplū vt homo
eſt ſpecies.ſortes eſt homo. ergo ſortes eſt ſpecies. hoc
mediū homo eſt res ſubiecta. et mior extremitas eſt acci
dens.et maior extremitas eſt attributū. Cauſa apparētie
eſt cōuenientia aliquorū duoꝝ in aliquo tercio ſcd̄m par
tem:ſiue eſt partialis idētitas aliquorū duorū Cauſa de/
fectus eſt diuerſitas eorūdē. Huiꝰ fallacie tres ſunt modi
Primus modus prouenit ex eo ꝙ aliquid vere predica/
tur de aliquo ſubiecto ⁊ propter hoc creditur dici de ac
cidente eius a quo eſt diuerſum. vel quando aliquid pri/
mo attribuitur rei ſubiecte in premiſſis:et poſtea attribui
tur eius accidēti in cōcluſiōe.vt hic homo eſt ſpecies.ſor
tes eſt homo. ergo ſortes eſt ſpecies. dicēdū ꝙ nō valet
quia ille terminꝰ ſpecies qui eſt attributū aſſignat ineſſe

ſorti qui eſt accidẽs eo ꝙ dicitur de hoie qđ eſt res ſub⸗
iecta. Similiter hic. Animal eſt genꝰ. homo eſt animal. er
go homo eſt genus. Similiter hic omne es eſt naturale.
ſtatua eſt es. ergo ſtatua eſt naturalis. non ſequitur qꝛ na
turale vere pꝛedicatur de ere et pꝛopter hoc attribuitur ĩ
concluſione ſtatue quod non eſt verũ. Similiter hic. Co
gnoſco coꝛiſcũ. coꝛiſcus eſt veniens. ergo cognoſco veniẽ
tem. Dicendũ ꝙ non opoꝛtet ꝙ ſi cognoſcas coꝛiſcũ ſe⸗
cundum ſe: ꝙ pꝛopter hoc cognoſcas ſub illo accidente
quod eſt veniens. Secũdus modus pꝛouenit ex particu⸗
lari identitate aliquoꝛũ duoꝛũ in aliquo tercio. vel quan⸗
do aliquod cõmune pꝛedicatur de aliquibus duobus cũ
quibus eſt in parte idem et in parte diuerſum: et pꝛopter
hoc illa duo creduntur eſſe eadem inter ſe. vt hic ſoꝛtes
eſt homo. plato eſt homo. ergo ſoꝛtes eſt plato. Similiter
hic homo eſt animal. equus eſt animal ergo equus eſt ho
mo. Dicendum ꝙ non opoꝛtet ꝙ ſi aliqua duo cõueniãt
in aliquo tercio ꝙ pꝛopter hoc cõueniant inter ſe. Terci
us modus pꝛouenit quando ex duobus aliquibus diui⸗
ſim ſumptis male infertur aliquod cõiunctũ ſecundũ ac⸗
cidens. vt iſte eſt albus. ⁊ eſt monachus. ergo eſt albꝰ mo
nachus. Similiter hic. iſte canis eſt pater ⁊ eſt tuus. ergo
eſt pater tuus. nõ ſequitur quia licet illa cõueniant in ali⸗
quibus ſecundũ partem: tamẽ ſecũdum partẽ aliam diffe
runt. Et ſciendũ ꝙ non licet inferre ex diuiſis coniunctũ
vt habetur in ſecundo periarmenias quando pꝛedicãtur
diuerſa accidentia ſibi inuicem per accidens cõuenientia
ſicut album eſſe monachũ Similiter quãdo duo pꝛedicã
tur quoꝛũ ſecundũ intelligitur in pꝛimo. vt vniuerſale in
ſuo ſpecialioꝛi. vt iſte eſt homo. ⁊ eſt aĩal: ergo eſt hõ aĩal

quia animal intelligitur in homine ſicut albū in homīe al‑ bo Sed in omnibus alijs licet ex diuiſis inferre cōiūctū. Unde notandū eſt ꝙ quādo aliqua duo accidētia pꝛedi cantur de aliquo quoꝛū pꝛimo in ſubiecto eſt per alterū ⁊ nō per ſe: ex talibus diuiſim captis nō licet inferre cōiun‑ ctū vel econtra. vt iſte eſt albus ⁊ eſt monachus. ergo eſt albus monachus. nā albedo nō eſt in ſubiecto ſecūdū ſe: ſed ſcd̄m habitū. Similiter ex cōiunctis nō licet iferre di uiſum quando illa que cōiungunt̄ diminuūt de ratiōe al‑ terius. vt iſte homo eſt moꝛtuus. ergo eſt homo ⁊ moꝛtu us. Jn omnibus autē alijs licet ex cōiunctis inferre diui ſum. ſed illud vltimū argumentū facit fallaciam ſecūdum quid ad ſimpliciter. Accidens ſic diffinitur ab ariſtotele. Accidēs eſt quod eſt extraneū in parte idē et in parte di uerſum. Secundū accidēs vero fiunt paralogiſmi quādo idē ſimiliter fuerit aſſignatū ineſſe rei ſubiecte et acciden ti. vt homo eſt ſpecies ſoꝛtes eſt homo. ergo ſoꝛtes ē ſpe cies. homo enī ſecūdū ꝙ ſibi cōuenit eſſe ſpeciē aliter ca‑ pitur a modo per quē cōuenit ſoꝛti et platoni: quia cōue‑ nit ei eſſe ſpeciē vt eſt eſſentia quedā cōmunis pꝛedicabi lis de pluribus. et pꝛout eſt in pluribus ſic eſt in ſoꝛte ⁊ i platone. et ſic ſoꝛtes eſt accidēs: homo vͦ res ſubiecta ⁊ ſpecies ſignificatur vtriſqꝫ ineſſe. Unde accidēs nō ſumi tur hic vt diffinitur a poꝛphirio: ſed vt dictū eſt.

SEquitur de fallacia ſecūdū quid ad ſimpliciter. Dictū ſecundū quid appellat̄ hic determinatio diminuēs de ratione vel de eſſe cui adiungitur. vt cū dico homo moꝛtuus. moꝛtuū ei diminuit de rōne hoīs. Dictū ſimplicit̄ appellat̄ aliquid

non diminutũ vt homo. Fallacia ſcdm qd ad ſimplicitˀ ē ydoneitas decipiendi proueniēs ex apparēti cōuenientia dicti ſecūdū quid ad dictū ſimpliciter. Cauſa apparentie huius fallacie eſt cōuenientia huius dicti qđ eſt ſecundū quid ad illud quod eſt ſimpliciter et ecōuerſo. Cauſa falſitatis eſt diuerſitas ſignificatorū. Fit aūt hec fallacia tot modis quot modis cōtingit addere alicui determinationem diminuētem. Primo modo ſecūdū partē in modo. vt ille eſt homo mortuus: ergo eſt hō. nō ſequitur qꝛ mortuū diminuit de ratione hoīs. et hic chimera eſt ens opinabile. ergo chimera eſt ens. nō ſeqtur quia opinabile diminuit de ratione huiꝰ quod eſt eſſe. Secūdo mō ſecundū partē integralē. vt ethiops eſt albus ſecūdū dētes: ergo eſt albus. Tercio modo in his que ſunt ad aliquid. vt diuitie non ſunt bone male vtenti: ergo diuitie nō ſūt bone. nō ſequitur. licet enī diuitie cōparate ad aliqd nō ſint bone: tamē in ſe ſunt bone. Quarto mō in his que ſecundum locū ſunt. vt bonū eſt mactare patrem internallis: ergo bonū eſt mactare patrē ſuū. vel ſic. Bonū eſt vti dieta in locis egrotatiuis. ergo bonū eſt vti dieta. Quito mō in his que ſunt ſecundū tempus. vt bonū eſt ieiunare in quadrageſima: ergo bonū eſt ieiunare. vel ſic. Expedit alicui mederi quando egrotat: ergo expedit alicui mederi. non ſequitur. quia licet expediat mederi ſecundum quid non tamen ſimpliciter. Sciendum autem ꝙ in omnibus iſtis inſpiciendum eſt ad contradictionem. vt ſi aliquis reſpondēs dicat ꝙ nō expedit mederi et opponēs aſſumat ꝙ expedit quando egrotat non cōtradicit ei ſed ſtat in fallacia ſecūdum quid ad ſimpliciter. Et ſciendum ꝙ eadē eſt fallacia ſi ex eo quod ē ſcdm qd inferatˀ

ſimpliciter et econuerſo. ⁊ intelligendū eſt ꝙ iſta fallacia quando fit ab eſſe ſecūdū quid vt in pluribus fit affirmatiue. ſed quādo fit a dicto ſimpliciter vt in pluribus argr̄ negatiue. Sequitur fallacia ignorātie elenchi.

ELenchus eſt ſillogiſmus contradictorius vnius et eiuſdē nō nominis tantum nec etiā rei tantū ſed nominis et rei ſimul nō ſynonimi ſed eiuſdē et ex his que data ſunt de neceſſitate non ꝯnumerato eo qđ erat in principio: ad idē ſecūdū idem ſimiliter et in eodem tēpore. Elēchus eſt ſillogiſmꝰ ꝯtradictionis id eſt ſillogiſmus cōcludens cōtradictoriā propoſitionis date a reſpōdente. In diffinitione elēchi quedam ponūtur ratiōe ſillogiſmi. vt ex his que data ſūt ex neceſſitate accidere: per quod remouetur fallacia accidentis. et ponitur nō cōnumerato eo qđ erat in principio per qđ remouetur petitio pricipij. vt poſtea patebit. Alia ponūtur ratione cōtradictionis. vt vnius et eiuſdē: id eſt vnius ſubiecti ⁊ vnius predicati. vnde niſi eſſet idē ſubiectum et idē predicatū nō eſſet cōtradictio. vt ethiops eſt niger. ethiops nō eſt niger ſcđꝫ dentes. ex quo nō eſt idē predicatū ideo nō eſt cōtradictio. Et ſimiliter hic nullus homo mortuus currit. et quidā homo currit: nō eſt cōtradictio quia non eſt ibi idem ſubiectū. Itē ſecundū idē ad idem ſimiliter et in eodē tēpore: ponūtur ratione cōtradictionis. Et contra iſtas quattuor partes peccat hec fallacia que dicitur ignorātia elenchi ſecūdū ꝙ eſt vna de tredecim fallacijs. Alio modo accipitur generaliter ⁊ tūc ſic diffinitur. Ignorātia elenchi eſt vnus defectus generalis ad quē reducuntur oēs alie fallacie oſtēdēdo quomō

peccant contra iſtas particulas. vt poſtea patebit. Iſte ei particule nõ nois tantũ nec rei tantũ ſed nois et rei ſimul non ſynonimi ⁊ ſic de alijs: ponũtur ratione ſillogiſmi ⁊ ratione cõtradictiõis q2 iſte exigũt ꝙ nomẽ ſit vnũ ⁊ res vna. ⁊ ꝙ nõ ſit nomẽ ſynonimũ. vnde nõ eſt ibi ꝯtradictõ marcus currit. et tullius nõ currit. nec eſt ibi ſillogiſmus. omnis gladius ſcindit. quoddã inſtrumẽtũ eſt enſis. ergo quoddã inſtrumẽtũ ſcindit. Fallacia ignorãtie elẽchi eſt ydoneitas decipiẽdi ꝓueniẽs ex apparenti obſeruatione particularũ diffinitionis elenchi que cõueniũt ratione cõtradictionis tantũ ſcilicet ad idẽ ſecũdũ idẽ ſimiliter ⁊ in eodẽ tempore. Cauſa apparentie huius fallacie eſt cõuenientia dictorũ ſecũdũ qd ad dicta ſimpliciter. Cauſa falſitatis eſt diuerſitas eorũdẽ. Unde huius fallacie ſũt q̃tuor modi. Prim⁹ modus eſt ꝯtra hanc particulã ad idẽ vt duo ſunt duplũ vni⁹ et non ſũt duplũ triũ. ergo ſũt duplũ ⁊ non duplũ. et in vtraq3 premiſſarũ nõ ſumit̃ duplũ ad idẽ et ideo non ſequit̃. Secundus modus peccat contra illã particulã ſecũdũ idẽ. vt hoc eſt duplũ illi ſecundũ latitudinẽ. et nõ eſt duplũ ſecundũ longitudinẽ. ergo eſt duplũ et non duplũ. Nõ ſequit̃ quia duplũ nõ ſumit̃ ſecundũ idẽ: licet ſumatur reſpectu eiuſdẽ. Tercius mod⁹ peccat cõtra illã particulã ſimiliter. vt hõ eſt ſpecies. null⁹ homo eſt ſpecies. ergo idẽ eſt ſpecies et nõ ſpecies. nõ ſequitur quia ibi nõ eſt cõtradictio in premiſſis: quia ille terminus homo nõ ſumitur ſimiliter quia in vna ſumit̃ pro ſuis inferioribus. in alia vero non ſed pro ſe toto vel pro ſua forma. Quartus modus peccat cõtra hanc ꝑticulam in eodẽ tẽpore. vt manus mea eſt clauſa in hoc inſtãti. et non eſt clauſa in hoc inſtãti. ergo eſt clauſa et nõ clauſa.

non ſequitur quia non eſt in eodem tēpoꝛe. Differt autē hec fallacia a fallacia ſecundū quid ad ſimpliciter: quia in illa eſt pꝛoceſſus ab vno ſecundū quid ſumpto ad vnum ſumptū ſimpliciter. vt hoc eſt duplū ſecundū lōgitudinē: ergo eſt duplū. in iſta vero eſt pꝛoceſſus a duobus ſcd̄m quid ſumptis: ad duo ſumpta ſimpliciter. vt hoc ē duplū illi ſecundū longitudinē et non ſecundū latitudinē: ergo ē duplū et nō duplū. Sequit̄ de fallacia petitiōis pꝛīcipij.

PEtere id quod eſt in pꝛincipio eſt quando cōcluſio que habet pꝛobari ſumit̄ ī pꝛemiſſis. cū ergo idē ſub eodē nomīe nō poteſt ſe ipſum pꝛobare vt hō currit: ergo hō currit. in talibus enī eſt petitio pꝛīcipij ſed talis argumētatō eſt ridiculoſa nec cadit ſub arte: nec eſt petitio huius quod eſt in pꝛincipio Aliud enī eſt petere pꝛincipiū et petere illud quod erat ī pꝛincipio. quia petere pꝛincipiū eſt quando petitur idem ſub eodē nomīe. vt homo currit ergo homo currit. ⁊ iſto modo nulla eſt fallacia qꝛ nō cōtinetur ſub aliqua ſpecie argumētationis nec ſecūdū veritatē nec ſecundū apparētiam ſed talis petitio pꝛincipij peccat contra ſillogiſmum ſimpliciter dictū. Sed petere illud quod eſt in pꝛincipio ē quando idē petitur ſub diuerſo nomine. vt aial rationale currit. ergo homo currit. vel ſic. Petere illud quod eſt in pꝛincipio eſt quādo minus notū ſumitur ad pꝛobatōnem magis noti. Cauſa apparentie hui⁹ fallacie eſt diuerſitas concluſionis cū pꝛemiſſis. Cauſa falſitatis eſt diuerſitas eoꝛundē. Petitur autē illud quod eſt in pꝛincipio quinqꝫ modis. vt patet octauo thopicoꝝ. Primo modo quando diffinitum petitur in diffinitione et econtra. vt ſi dubita-

retur vtrum homo currat vel non currat fiat argumentū
animal rationale currit:ergo homo currit.nulla eſt ibi ꝓ
batio.quia quando alterū dubitatur:neceſſe eſt alterū du
bitari.et ita ſi ſumatur vnū ad probandū aliud peccatum
eſt.Secundus modus eſt quādo particulare petit in vni
uerſali.vt nullus hō currit:ergo ſortes nō currit.vel ſi ali-
quis debeat probare ꝙ omniū cōtrariorū eſt eadem di-
ſciplina ⁊ aſſumat:omniū oppoſitorū eſt eadem diſcipli-
na.ergo omniū cōtrariorū eſt eadem diſciplina. hic petit
cōcluſio in premiſſis. Tercius modus eſt quādo vniuer
ſale petitur in ꝑticularibus. vt ſi aliquis debeat probare
ꝙ omniū oppoſitorū eſt eadē diſciplina: et ſumat iſtam
omniū contradictoriorū contrariorū et ſic de alijs eſt ea-
dem diſciplina. ergo omniū oppoſitorū eſt eadem diſci-
plina.vel ſic.ſortes currit.plato currit et ſic de alijs. ergo
omnis homo currit.Quartus modus eſt quādo cōiūctū
petitur in diuiſis vel ecōtra. vt ſi aliquis debeat probare
ꝙ medicina eſt diſciplina ſani et egri: et dicat ſic. Medi
cina eſt diſciplina ſani.et medicina eſt diſciplina egri.er-
go medicina eſt diſciplina ſani et egri. Quintus modus
eſt quando vnū relatiuorū petitur in alio. vt ſi quis debe
at probare ꝙ ſortes ſit pater platonis:probetur ſic. plato
eſt filius ſortis:ergo ſortes eſt pater platonis.non ſequit
quia hoc aſſumitur quod eſt probandū. Sciendum eſt ꝙ
hec fallacia non impedit ſillogiſmū inferentem ſed probā
tem. et ita fallacia petitionis peccat cōtra ſillogiſmū dya-
leticum inquātū dyaleticus eſt.

DE fallacia conſequentis dicendū
eſt.Secundū conſequens fiūt paralogiſmi co

ꝙ credimus conſequentiam conuerti que non conuerti-
tur. Fallacia conſequentis eſt idoneitas decipiendi ꝓ-
ueniens ex apparentia conſequẽtis cõuerſe que non cõ-
uertitur. Cauſa apparẽtie huius fallacie eſt conuenientia
vnius cõſequentie vere ad aliam nõ veram. Cauſa falſi-
tatis eſt diuerſitas earundẽ. Et ſciendũ ꝙ bene tenet ar-
gumentũ a poſitione antecedentis ad poſitionẽ conſeq̃n
tis. Huius fallacie tres ſũt modi. Primus modus eſt qñ
arguitur a deſtructione antecedentis ad deſtructionẽ cõ
ſequentis. vt ſi homo eſt: animal eſt. ergo ſi homo nõ eſt:
animal non eſt. vel a poſitione cõſequentis ad poſitionē
antecedentis. ſi mel eſt: rubeũ eſt. ergo ſi rubeum eſt: mel
eſt. Ad iſtũ enĩ modũ reducunt̃ omnes praue argumen-
tationes ab inferiori ad ſuperius deſtructiue. vnde quoti
enſcunq; fit proceſſus ab inferiori ad ſuperius cũ diſtri-
butione ſuperioꝝ vt omnis homo currit: ergo omne ani-
mal currit: ibi cõmittitur iſta fallacia. vel nullus homo cur
rit. ergo nullũ animal currit. Secundus modus ſolet po-
ni ab inſufficienti inductione ſingularium. vt ſortes eſt a-
nimal et econuerſo. plato eſt aĩmal et ecõuerſo. ergo om
nis homo eſt animal et econuerſo. hic enumerantur om-
nes ſingulares illius omnis homo eſt animal: ⁊ nõ huius
omne animal eſt homo q̃ ſignificantur per cõpoſitionem
huius quod eſt econuerſo ad hanc omis homo eſt aĩmal
Tercius modus ꝓuenit a cõiter accidentibꝰ. ⁊ dicunt̃ cõ
muniter accidẽtia q̃ ſe aliqñ cõſequũtur et aliqñ nõ. vt il-
le eſt comptus: ergo eſt adulter. ſimiliter hic Muſa ⁊ poe
ta ſimiliter terminantur. ſed muſa eſt feminini generis. er
go et poeta. non ſequit̃: qꝛ idẽtitas gñis et t̃minatiõis ali-
qñ ſe ꝯſequũtur ⁊ aliqñ nõ: eo ꝙ nõ eſt in omnibus: ſed

In aliquibus. Si aliquis dicat ꝙ in hoc vltimo tercio modo nõ tenet ecõuerſo/vnde.ibi nõ eſt cõſequētia. Dicendū eſt ergo ꝙ ſecūdū quoſdā ſumit cõſequētia cõmunit ad cõſequētiā neceſſariā et probabilē.et in iſtis nõ ſumit cõſequētia neceſſaria ſed probabilis.taliter autē ordinātur iſti modi ab ariſtotele iſto modo ordinato.

Sequitur de fallacia ſecundū non cauſā vt cauſā. Ad cui⁹ euidētiā ſciendū ꝙ duplex eſt ſillogiſmus: ſcilʒ oſtenſiuus ⁊ ad ĩpoſſibile. Oſtenſiuus eſt qui habet vnā ſolā ꝯcluſionē. Sillogiſmus vero ad ĩpoſſibile eſt qñ aliquis ſillogiſtice ducit ad ĩpoſſibile ⁊ propter hoc interimit aliq̄ premiſſarū que erit cauſa illius ĩpoſſibilis. vnde iſte ſillogiſmus ſemper habet duas ꝯcluſiones. vt cū dicit eſt ne hõ aſinus: hoc cõceſſo Cõtra nullus aſin⁹ eſt aĩal rationale mortale. hõ eſt aſinus. ergo hõ non eſt aĩal rationale mortale. ſed hoc eſt ĩpoſſibile: ergo et iſta homo eſt aſinus. ⁊ ille ſillogiſmus eſt in q̄rto modo p̄me figure. Sciēdū eſt enĩ ꝙ nõ cauſa vt cauſa ſemp fit in ſillogiſmis ad ĩpoſſibile. Fallacia autē ſecūdū nõ cauſā vt cauſam fit quādo nõ cauſa ponitur vt cauſā et propter hoc apparet ſequi ĩpoſſibile et illud quod apparet eſſe cauſa ĩterimit. vt ſi q̄ratur eſt ne brunellus homo: quo cõceſſo. Cõtra nullus aſinus eſt animal rationale mortale. ſed homo eſt aſinus et brunellus eſt homo. ergo homo non eſt aĩal rationale. hoc autē eſt ĩpoſſibile. ergo brunellus non eſt homo. In hac enim dicta argumentatione eſt nõ cauſa vt cauſa. q2 interimitur id quod apparet eſſe cauſa et non eſt: ſcilicet brunellus eſt homo. Cauſa apparentie huius fallacie eſt

conuenientia huius quod apparet eſſe cauſa et non eſt: cum eo quod eſt cauſa. Cauſa falſitatis eſt diuerſitas eorundem. Tale eni exemplū ponit ariſtoteles huius fallacie. Sunt ne anima et vita idem: quo conceſſo. Contra mors et vita ſunt contraria. ſed mors eſt corruptio. ergo vita generatio. et per conſequens viuere eſt generari. ſed hoc eſt impoſſibile. quia quicquid viuit non generatur ſed generatum eſt. ergo anima et vita non ſunt idem. hec cōcluſio peccat ſecundū non cauſam vt cauſam. ex hoc enim ꝙ anima ⁊ vita ſunt idem non ſequitur īpoſſibile. ⁊ ita non debet interimi ſed iſta mors et vita ſunt cōtraria quia in omnibus his id quod non eſt cauſa apparet eſſe cauſa quia ꝯmunicat in terminis cū aliquibus propōnibꝰ ex quibus ſequitur impoſſibile. Ex iſtis patet ꝙ iſta fallacia non fit in ſillogiſmo oſtenſiuo. vt omnis homo currit. ſortes eſt homo et ſol eſt in cācro. ergo ſortes currit. hic non eſt fallacia nō cauſe vt cauſe: quia hec propoſitio ſol eſt in cancro non eſt cauſa neq; apparet eſſe cauſa: ſicut apparet in ſillogiſmo ad īpoſſibile.

Propoſitio plures eſt illa in qua plura predicātur de pluribꝰ: vel plura de vno vel vnū de pluribus. vt ſortes currit et diſputat. vel ſic eſt ne hic et hic homo: demōſtrato ſorte et brunello. vel ſortes et plato currunt et diſputant. Propoſitio autē vna eſt in qua vnū predicatur de vno. et hoc quadrupliciter. ſiue vnū numero. vt homo eſt riſibilis. ſiue vnū ſpecie. vt ſortes eſt homo. ſiue vnū genere vt ſortes eſt aīal. ſiue vnū ſecundū prius et poſterius. vt hō eſt ens. aīmal eſt ſanū. ſiue predicantur plura ex quibꝰ

ſit vnū.vt homo eſt animal rationale moꝛtale. Secūdum plures interrogationes fiūt paralogiſmi quando ad interrogationē plures dat̄ vna reſponſio. Cauſa apparentie hui⁹fallacie eſt vnitas interrogatiōis ꝯplexe. Cauſa falſitatis eſt pluralitas ipſius. Duo ſunt modi huius fallacie. Primus modus eſt quādo plura in ſingulari numero ſubiciuntur vel pꝛedicātur.vt hic eſt ne hic ⁊ hic hō? demōſtrato ſoꝛte ⁊ bꝛunello.ſi dicat̄ ſic.ergo bꝛunellus eſt hō. ſi nō ergo ſoꝛtes nō eſt hō.nō bene eni reſpondit quando fecit reſpōſionē vnā ad interrogatiōes plures: ſed debet reſpondere verū eſt pꝛo vno:et falſū pꝛo reliquo. Secundus modus eſt quādo plura in plurali numero ſubiciunt̄ vel pꝛedicantur.vt ſunt ne iſta bona vel nō bona? demonſtratis bono et nō bono. ſi dicit bona:ergo bonū eſt malū.ſi nō bona:ergo bonū nō eſt bonū.debuiſſet eni rn̄dere bonū eſt bonū.⁊ malū eſt malū. Si aūt ꝯcedat aliquis hō dari diffinitiōes ſimili mō in ſingulari ⁊ in plurali. vt cecū eſt aptū natū videre ⁊ nō videt. et ceca apta nata videre⁊ nō vidēt:nō effugiet redargutōnē demōſtrato vno ceco et altero vidente:⁊ dicatur ſic: ſūt ne illa ceca vel nō ceca? Si ceca:ergo illud eſt cecū demōſtrato vno vidente non eni dicebat illū eſſe cecū ⁊ illū eſſe vidētē: ſed dabat vnā reſponſionē eo ꝙ conceſſit ꝙ ſimilis daretur diffinitio in ſingulari numero et in plurali.

Poſt hec autem reducendum eſt oēs fallacias ad ignoꝛātiā elēchi. Reducere aūt oēs ad ignoꝛātiā elēchi ē oſidere q̄lit̄ q̄libꝫ fall'a peccat ꝯtra aliquā ꝑticulā i diffinitiōe elēchi poſitā: aut rōne ſillogiſmi aut ꝯtradictiōis. ſicut ei dr̄a aduenīēs

generi conſtituit ſpeciẽ ita ratio cõtradictionis aduenieñs ſillogiſmo cõſtituit elenchũ. Unde qcquid eſt in elencho aut eſt in eo ratione cõtradictionis: aut ratione ſillogiſmi dicit eni ariſtoteles ꝙ diuidẽdũ eſt omẽs ſillogiſmos apparentes et elenchos: aut oms reducendũ eſt ad ignorãtiam elẽchi. Equiuocatio ⁊ ãphibologia ⁊ figura dictiõis reducunt̃ ad ignorantiã elenchi: eo ꝙ duplex eſſe ĩpedit ſillogiſmũ ⁊ cõtradictionẽ. Cõpoſitio diuiſio accentus reducunt̃ ad ignorãtiã elenchi in eo ꝙ nõ eſt oratio eadẽ vel idẽ nomẽ: ſed differẽs. oportet aũt hoc ſcilʒ nomẽ et rationẽ eſſe eadẽ queadmodũ et rẽ: ſi debeat eſſe elenchus. Qui vo ſecũdũ accidẽs fiũt manifeſti ſunt diffinito ſillogiſmo q2 fiũt cõtra particulã in diffinitõne elenchi poſitã. ſcilicet neceſſe eſt aliud accidere per ea que poſita ſunt et cõceſſa. Et ſecundũ hãc fallaciã que eſt ſecũdũ accidẽs artifices ⁊ ſciẽtes ſepe ab inſcijs redarguũtur facientibꝰ ſillogiſmos cõtra ſapiẽtes. nã ſecũdũ accidẽs faciunt ſillogiſmos apparẽtes. Qui vo fiunt ſecũdũ qd ad ſimpliciter reducunt̃ ad ignorãtiã elenchi: qm̃ de eodem nõ eſt affirmatio et negatio. vt ethiops eſt albus ſecũdũ dentes. ergo eſt albus. Manifeſti ſunt antẽ ſillogiſmi qui prius dicti ſunt. et q̃les nũcupant̃. Qui vo fiunt ſecũduʒ id quod petit̃ in principio / et nõ cauſã vt cauſã: peccant manifeſte cõtra diffinitõnẽ ſillogiſmi q2 ĩ ſillogiſmo oportet ſequi aliud de neceſſitate quod nõ erat in pricipio. et ſic oportet ꝙ premiſſe ſint cauſe concluſionis ſillogiſmi. Qui vero ſecũdũ cõſequẽs: reducunt̃ ſicut ⁊ illi qui fiũt ſecũdũ accidẽs. Qui vo ſecũdũ plures interrogatiões vt vnã: reducunt̃ eo ꝙ peccant contra vnitatẽ propõnis. ibi eni nõ ſumit̃ ꝓpoſitio vna: ⁊ per cõſequẽs nec ꝓpoſitio

Nam eadē eſt diffinitio vnius rei ⁊ rei: vt hominis ⁊ vni
us hominis. ſimile autē eſt in alijs. vnde propoſitio vna
vnū de vno affirmat. ſed nō eſt ita in propoſitione plures
in qua predicantur plura de vno vel vnū de pluribus. et
propter hoc peccāt cōtra vnitatē propōnis. Jtē oēs falla
cie in dictione et ſecūdū quid ad ſimpliciter reducunt ad
ignorātiā elenchi eo ꝙ peccant cōtra cōtradictionē. Om
nes autē fallacie alie extra dictionē reducuntur in hoc ꝙ
peccāt contra diffinitionē ſillogiſmi. Et hec de falla
cijs petri hyſpani dicta ſufficiant.

¶ Jncipit ſeptimus tractatus: de ſuppoſitionibus.

Ⓔ Orum que dicuntur quedam di-
cuntur cū ꝯplexione vt homo currit. Quedā
vero ſine cōplexione vt homo qnia eſt t'mi-
nus incōplexus. Terminus vt hic ſumit' eſt
vox ſignificās vniuerſale vel particulare. vt homo vel ſor
tes. Terminorū autē icōplexorū vnuſqſqꝫ aut ſignificat
ſubſtātiā. aut qualitatē. aut qnātitatē. aut ad aliquid. aut
agere. aut pati. aut vbi. aut quando. aut ſitus. aut habitus
Significatio vt hic ſumitur eſt rei per vocē ſecūdū placi
tū repreſentatio q̄re cū omnis res aut ſit vniuerſalis aut
particularis oportet dictiones nō ſignificātes vniuerſale
vel ꝑticulare nō ſignificare aliqnid. et ſic non eſſent termi
vt hic ſumitur termin⁹. vt ſigna vniuerſalia vel particula-
ria. Significationū alia eſt rei ſubſtantiue et hec fit ꝑ no-
men ſubſtantiuū vt homo. Alia eſt rei adiectiue et hec fit
per nomē adiectiuū vel per verbū vt currit vel albus. que
non eſt ꝓprie ſignificatio ſubſtātiua vel adiectiua ſed ſi-
gnificat aliquid ſubſtātiue vel adiectiue. Et ſignificare ali

quid adiectiue vel ſubſtātiue ſunt modi vocū. quia adie-
ctiuatio et ſubſtātiuatio ſūt cōpotes modi et differētie re
rū que ſignificantur et nō ſignificationes. Nomia vō ſub
ſtantiua dicunt ſupponere: ſed noia adiectiua vel vba di
cuntur copulare. Suppoſitio eſt acceptio termini ſubſtan
tiui pro aliquo. Differūt autē ſuppō et ſignificatio. quia
ſignificatio fit per ipoſitionē vocis ad ſignificandū rem:
ſuppoſitio eſt acceptio termī iā ſignificātis rē pro aliquo
vt cū dicit hō currit iſte termin⁹ homo tenet ſtare p ſor
te platone ꝛ ſic de alijs. vnde ſignificatio prior eſt ipoſiti
one. et in hoc differūt qꝛ ſignificatio eſt vocis. ſuppō vō
eſt termi iā cōpoſiti ex voce ꝛ ſignificatione. ergo ſuppo
nere et ſignificare nō ſunt idē ſed differūt per locū a cōiu
gatis. Itē ſignificatio eſt ſigni ad ſignatū: ſuppoſitō vero
eſt ſupponētis ad ſuppoſitū. ergo ſuppō nō eſt ſignifica-
tio. Copulatio ē acceptio termī adiectiui pro aliquo.

Suppoſitionū: alia cōmunis. alia diſcreta. Suppoſitio cōmunis eſt que fit p ter minū cōmunē: vt hō aial. Diſcreta ē que fit p terminū diſcretū vt ſortes. vel p terminū cōem cū prono mine demōſtratiuo. vt iſte hō q eſt termin⁹ diſcret⁹. Item ſuppōnū cōmuniū alia naturalis: alia accidētalis. Suppō naturalis eſt acceptio termī cōis pro oibus his pro qbus aptus natus eſt participari. vt iſte terminus homo per ſe ſūptus ſuppoit pro oibus hoibus tā qui ſūt qui erūt ꝛ q fuerūt. Accidētalis ſuppō eſt acceptio termi cois pro om nib⁹ his p qb⁹ exigit ſuū adiūctū. vt hō currit. hic iſte ter- min⁹ hō ſuppoit p oibus hoibus pñtib⁹. Et cū dicit hō fuit vel hō currit ſuppoit p pteritis. ꝛ cū dicit hō erit vel

hõ curret ſuppoīt ꝑ futuris. Et ſic habet diuerſas ſuppo ſitiones ſcḋꝫ diuerſitatē eoꝝ q̄ ei adiūgūtur. Accidētaliū ſuppoſitionū alia ſimplex. alia ꝑſonalis. Suppō accidēta lis ſimplex ē acceptio termī cōis ꝑ re vniuerſali ſignifica ta ꝑ ipſū terminū. vt cū dicit̄ hō ē ſpēs aīal ē gen⁹. ibi iſte t̄min⁹ hō ſuppoīt ꝑ hoīe ī ꝯī ⁊ nō ꝑ aliquo iferiori. ⁊ iſte t̄min⁹ aīal ſuppoīt ꝑ aīali ī coī ⁊ nō ꝑ aliquo iferiori. Et ſimiliter dicēdū ē de quolibet termīo coī. vt riſibile ē pro priū. rōnale eſt differētia. albū ē accidēs. Itē ſuppōnū ſim pliciū alia eſt t̄mī cōis in ſubiecto poſiti vt hō ē ſpēs. ibi iſte termin⁹ hō ſimplicē habet ſuppōnē. q2 ſolū ſuppoīt ꝑ natura ſpeciei. Alia eſt termī cōis poſiti in p̄dicato ꝓpo ſitionis affirmatiue. vt oīs homo eſt aīmal. Ibi iſte termi nus aīal in predicato poſitus ſimplicē habet ſuppoſitōnē quia ſolū ſupponit ꝑ natura generis. Alia eſt termi cōis poſiti poſt dictionē exceptiuā. vt omne animal preter ho minē eſt irrationale: ibi iſte termin⁹ hominē ſimplicem ha bet ſuppoſitionē quia nō licet fieri deſcenſū ſub ipſo. vn de nō ſeqtur om̄e aīal p̄ter hoiem eſt irrōnale. ergo oē a nimal p̄ter hūc hoiem ē irrōnale. ex quo ibi eſt fallacia fi gure dictionis procedēdo a ſuppōne ſimplici ad ꝑſonalē Similiter hic homo eſt ſpecies ergo aliquis homo ē ſpe cies. et ſimiliter hic omīs homo eſt aīmal. ergo omīs hō eſt hoc animal. In omnibus enī iſtis fit proceſſus a ſim plici ſuppoſitione ad perſonalē. ꝙ autē terminus in pre dicato poſitus ſimplicē habeat ſuppōnē patet: q2 cū dicit̄ omniū oppoſitorū eadē eſt diſciplina niſi ille termin⁹ di ſciplīa ſimplicem haberet ſuppoſitionē: ſic fieret deſcēſus ſub ipſo ⁊ eſſet falſa. Nulla enī ꝑticularis diſciplīa ē oīm ꝯtrarioꝝ. medicīa eī nō ē oīm ꝯtrarioꝝ: ſꝫ ſolū ſani ⁊ egri

grāmatica nō eſt omniū cōtrarioꝝ ſed ſolū cōgrui et icōgrui. logica veri et falſi. et ſic de alijs. Perſonalis autem ſuppoſitio eſt acceptio termini cōmunis pro ſuis inferioribus. vt cū dicit homo currit iſte termin⁹ homo ſuppoīt pro ſuis inferioribus. Itē perſonaliū ſuppoſitionū alia ē determinata. alia cōfuſa. Determinata ſuppoſitio eſt acceptio termini cōis indeffinite ſumpti vel cū ſigno particulari determinat⁹ vt homo currit. vel aliquis homo currit. Et dicitur vtraqꝫ illarū determinata quia licet ī vtraqꝫ iſtarū iſte terminus homo ſupponat pro omni hoīe tā currēte qꝫ nō currente: tn̄ ꝓ vno ſolo homine currēte vera dicitur Et quia aliud eſt ſupponere ⁊ aliud ē locutionē eſſe verā pro aliquo vel falſā: igitur in predictis vt dictū eſt iſte terminus hō ſupponit pro oī homine tā currente qꝫ nō currente: licet reddat locutionē verā pro currēte ſolo. Qđ autē in vtraqꝫ iſtarū ſit determiata ſuppoſitio patet quia cū dicitur aīal eſt ſortes vel animal eſt plato et ſic de alijs. ergo aīal eſt omnis hō: ibi eſt fallacia figure dictionis a pluribus determinatis ad vnā determinatam Et ideo iſte terminus aīal indeffinite poſitus habet determinatā ſuppoſitionē et ſimiliter cum ſigno particulari. Cōfuſa ſuppoſitio eſt acceptio termini cōmunis pro pluribus mediāte ſigno vniuerſali. vt cū dicitur omīs homo eſt animal: ibi iſte terminus homo ſupponit pro pluribus mediante ſigno vniuerſali: qꝛ ſupponit pro quolibet ſuo ſuppoſito. Itē ſuppoſitionū cōfuſaꝝ alia eſt cōfuſa neceſſitate ſigni vel modi. et alia neceſſitate rei. vt cū dicit omnis homo eſt aīal ibi iſte termin⁹ homo mediāte ſigno vniuerſali ꝯfunditur ſiue diſtribuitur pro quolibet ſuppoſito. et iſte terminus animal a parte predicati poſitus ꝯfū

ditur neceſſitate rei. Et cū vnuſqſq; homo ſuā habeat eſ ſentiā: ideo hoc vbū eſt neceſſitate rei tenet̄ pro tot eſſen tijs pro quot hoībus tenetur iſte termin⁹ homo. et cū vni cuiq; hoī inſit ſua aīalitas: ideo iſte termin⁹ animal neceſ ſitate rei tenet̄ pro tot aīalibus pro quot hoīb⁹ iſte ter minus hō et pro quot eſſentijs hoc vbū eſt. vnde iſte ter min⁹ homo debet ſupponere cōfuſe mobiliter ꝛ diſtribu tiue ſed cōfuſe et diſtributiue tenet̄ quia tenetur pro om ni hoīe. mobiliter vero quia licet fieri deſcenſū ſub eo ꝑ quolibet ſuo ſuppoſito. vt omnis hō eſt aīal. ergo ſortes eſt animal. ſed iſte termin⁹ animal dicit̄ confūdi imobilit̄ quia nō licet fieri deſcēſū ſub eo. vt oīs homo eſt aīmal ergo oīs hō eſt hoc aīmal. Ibi enī fit proceſſus a ſimpli ci ſuppoſitione ad ꝑſonalē ſicut hic homo eſt digniſſima creaturarū. ergo hic hō vel aliqs hō. vel roſa eſt pulcher rima floꝝ. ergo aliqua roſa. Sed differūt in hoc q2 i iſtis eſt ſimplex ſuppō ex parte ſubiecti: in illa vō ex parte pre dicati licet videat̄ oppoſitū eſſe qꝺ ſuperi⁹ dictū eſt: ꝙ in hac ꝓpoſitione omis hō eſt aīmal iſte terminus aīal i pre dicato poſitus ſimplicē habet ſuppōnē: cū prius dicit̄ ꝙ habet cōfuſā. Ad hoc dicēdū eſt ſecūdū quoſdā ꝙ q2 gen⁹ predicat̄ de pluribus differētibus ſpecie iſte termin⁹ animal qñ tenet̄ pro ipſo in coī qꝺ eſt gen⁹ ſic habet ſim plicē ſuppōnē. Secūdū autē ꝙ ipſa natura coīs ipſius ge neris multiplicat̄ ꝑ ſuppoſita hoīs ſic dicit̄ habere ꝯfuſā ſuppoſitionē nō mobiliter ſed imobiliter. Suppō aūt con fuſa imobiliter pōt cū ſimplici nō ſecūdū idē ſed ſecundū diuerſa vt dictū eſt. Unde ſcdm̄ hoc dicēdū eſt ꝙ ſuppō ꝯfuſa mobiliter nō poteſt ſimul eſſe cū ſimplici: nec ſecun dū idē nec ſecundū diuerſa vt dictū eſt. Sed ego credo

ipoſſibile eſſe terminū cōmunē in pdicato poſitū habere ſimplicē ſuppōnē et ꝯfundi mobiliter vel imobiliter ſigno vniuerſali exñte in ſubiecto affirmatiuo. vt omis hō ē animal ⁊ ſic de alijs cōſimilibus. quia vt vult porphiri⁹ omē qđ predicatᷓ de aliquo aut eſt maius eo aut eſt eq̄le ei de quo pdicatᷓ. et intēdit de pdicatione p ſe. ſed in hac ꝓpōne omis homo eſt aīmal eſt pdicatio p ſe et nō predicatᷓ eq̄le: ergo maius. nō accidētale: ergo ſubſtātiale vel eſſētiale. ergo gen⁹ vel differētia nō ſūt differētia: ergo genus. ẜ natura gñis multiplicata mobiliter vel imobilitᷓ nō ē genus. ergo cū dicitᷓ omnis hō eſt aīmal cū ibi predicetᷓ genus nō eſſet poſſibile terminū cōmunē multiplicari mobiliter vel imobiliter q₂ ſignificat naturā gñis que iam actu nō eſſet genus. ſicut ſi homo cōfunderetᷓ mobiliter vel immobiliter iā non eſſet ſpecies. Itē hoc idē videtᷓ per ariſtotelē in pꝛio thopicoꝝ dicētē ꝙ omē quod de alio predicatᷓ aut predicatᷓ cōuerſim de eo aut nō. Si ꝯuerſim eſt diffinitio vel ꝓpꝛiū. Si autē nō cōuerſim predicatᷓ de re: aut cadit in diffinitionē rei aut nō. ſi nō tunc eſt accidens ſi cadit in diffinitionē rei: aut eſt genus vel differētia. nō differentia: ergo genus. Et intendit ariſtoteles ꝙ ibi ſit recta pdicatio ⁊ ſpecies ſubiciatᷓ ſecundū ſe vel multiplicatur. ſed in hac ꝓpōne homo eſt aīal eſt recta predicatio ⁊ ſubicitᷓ homo ⁊ nō equale pdicatᷓ neq₃ accidēs: ergo genus. Quare nō eſt poſſibile terminū cōmunē in pdicato poſitū cōfundi mobiliter vel imobiliter. Item totū vniuerſale quod eſt genus et totū ī quātitate ex oppoſito ſe habent. ſed totū in quātitate eſt duplex: quoddā eſt totum ī quantitate cōpletum vt vbicunq₃ confunditur termin⁹ cōmunis mobiliter. vt omnis homo eſt aīmal. Aliud eſt to-

tum in quãtitate icõpletũ et diminutũ. vt vbicunqȝ confunditur termin⁹ cõmunis imobiliter ⁊ multiplicaẗ terminus cõmunis ſimpliciter. ergo ſi ipoſſibile eſt totũ in quãtitate eſſe genus inquãtũ huiuſmodi nõ erit poſſibile terminũ cõmunẽ in predicato poſitũ cõfundi mobiliter vel imobiliter vt dicebaẗ. Itẽ cõparatio illa ſecundũ quã iferiora reducunẗ ad ſuperiora oppoſita eſt cõparationi ſecũdũ quã ſupiora reducunẗ ad ſua inferiora. ſed ſecũdũ primã ſumiẗ cõmune in rõne ↄmunis. ſed ſcõm ſcðaȝ ſumitur ↄmune multiplicatũ ſiue cõfuſũ. Cũ ergo terminus cõmunis vt ſic ſit in ratõne gñis nõ eſt poſſibile ipſũ multiplicari iqnãtũ huiuſmodi. Et hec q̃ttuor argumẽta ſunt ↄcedẽda. Cauſa aũt ꝓpẗ quã mouebanẗ facilis ẽ ad ſoluẽdũ. q̃ tñ eſt vna q꞉ cũ diciẗ oĩs hõ eſt aĩal: cũ vnicuiqȝ hoi rñdet ſua aĩalitas ſiue ſua eſſẽtia cũ nõ poſſit eſſe hõ qn ſit aĩal: idõ dixerũt ꝙ iſte ẗmin⁹ aĩal teneẗ ꝓ tot aĩalib⁹ ꝓ quot hoĩb⁹ hõ. ꝙ aũt i illo argumẽto nulla ſit apparẽtia patet q꞉ cũ diciẗ oĩs hõ eſt alb⁹ neceſſe ẽ ꝙ tot aĩalitates ĩtelliganẗ i ſubiecto quot ſũt hoĩes in qb⁹ teneẗ hõ. vñ nihil eſt dicere ꝙ habet illas aĩalitates a p̃dicato cũ ibi p̃dicetur albũ. Unde dicendũ ꝙ homo logice loq̃ndo nõ naturaliẗ ex aĩali et rationali ↄponiẗ. ideo de ſe habet illarũ aimalitatuȝ mlẗiplicatõnẽ. vñ cũ dico ſic oĩs hõ eſt albus nullo mõ habet illas aimalitates a p̃dicato cuȝ ibi p̃diceẗ albus vt dictuȝ eſt. Sic autẽ eſt i ꝓpoſito cum ibi p̃diceẗ gen⁹ de ſpecie vt oĩs hõ eſt aĩal In hac ei ꝓpõne ſubiciẗ hõ in quo intelligiẗ multitudo illaꝝ aimalitatũ. ⁊ predicatur hoc genus aĩmal qð nullo modo ↄfundiẗ mobiliẗ vel imobiliter ſed ſtat ibi pro natura ſiue ꝓ eſſentia ipſi⁹ gñis ↄmunis de plurib⁹ predicabilis. vñ aimal p̃dicaẗ ⁊ aimal

intelligitur in ſubiecto ſicut hic oē aīal rationale eſt anī mal. Similiter dico q̱ hoc v̄bū eſt nō cōfundit mobiliter vel imobiliter. quia q̱ aīal eſſet vel exiſteret ī hoc hoīe: hoc habet ſubiectū de ſe anteq̄ȝ in ꝓpōne ſubiciat̄ p̄dicato eſſentiali vel accidētali. Et propter hoc deſtruimus quādā diuiſionē factā ſcilicet ꝯfuſarū ſuppōnū alia eſt cōfuſa neceſſitate rei: alia eſt cōfuſa neceſſitate modi ſiue ſigni. Dicim⁹ eni q̱ oīs cōfuſio fit neceſſitate ſigni vel modi. vt cū dicit̄ oīe aīal rationale eſt aīal: iſte termin⁹ aīal in ſubiecto poſitus tenet̄ neceſſitate ſigni pro oī animali quod eſt hō. Similiter hic oīs homo eſt animal iſte terminus hō tenetur pro omni hoīe et nō ſolū pro homine ſed etiā pro omni animali qđ eſt hō. et ideo tot intelliguntur aīalitates quot hūanitates naturaliter loq̄ndo. q2 eadē eſt humanitas in quolibet indiuiduo hoīs ſecūdū viā logicorū et nō ſecūdū viā nature. ſic homo in coī idem eſt. vnde q̱ ſit hec aīalitas vl' illa hoc eſt rōne materie. In via eni nature hūanitas mea differt ab hūanitate tua per ſe. ⁊ anīa mea ꝑ quā cauſatur hūanitas mea in me: alia eſt ab anima tua ꝑ quā cauſat̄ humanitas tua in te. ⁊ propter hoc ſignū ꝯfundit hoīem nō tū cōfundit aīal in cōmuni ſed ꝯtractū ad hominē ꝑ ſuas differētias. vnde ſeq̱tur q̱ oīs ꝯfuſio fit neceſſitate ſigni vel modi. Et hec de ſuppoſitione terminorum abſolutorum.

¶ Incipit octauus tractatus: de relatiuis.

Relatiuū eſt duplex. Uno modo relatiuū eſt cui⁹ eſſe eſt ad aliud quodāmodo ſe habere. et ſic relatiuū eſt vnū de decē p̄dicamētis. Aliud eſt relatiuū qđ eſt ante late rei recorda

tiuũ.quia vt vult priſcianus in maiori ſuo voluie. Rela-
tio eſt rei ante late recordatio.vt ſortes currit qui moue
tur.ibi hoc relatiuũ qui:facit recordationẽ ſiue relationẽ
de ſorte qui eſt res ante lata.Omiſſis aũt relatiuis ſcd̃m
primũ modũ:de relatiuis ſcd̃o mõ hic intendimꝰ. Relati
uoꝝ autẽ quedã ſunt relatiua ſubſtãtie.vt qui/ ille ⁊ ſimi
lia.Quedã v̂o ſunt relatiua accidẽtis.vt talis/q̃lis/tãtus
quãtꝰ. Relatiuũ autẽ ſubſtãtie eſt qđ refert eãdẽ rẽ in nu
mero cuȝ ſuo añcedẽte.vt qui/ille. Itẽ relatiuoꝝ ſubſtan
tie q̃dã ſunt relatiua diuerſitatis.vt alius. Et eſt illud qđ
refert eãdẽ rẽ in numero ⁊ ſupponit ꝓ alio.vt ſortes cur
rit ⁊ alius diſputat.Quedã v̂o idẽtitatis. vt qui/ille/idẽ
Relatiuũ autẽ ſubſtantie identitatis eſt qđ refert ⁊ ſup-
ponit ꝓ eodem in numero ꝓ quo ſupponit ſuũ añcedẽs
vt ſortes currit q diſputat. ibi hoc relatiuũ qui refert ſor
tẽ ⁊ ſupponit ꝓ ſorte.Relatiuoꝝ idẽtitatis ſubſtãtie que
dã ſunt noĩa vt qs/qdã.q̃dã ſunt pronoĩa.vt ille/ idem.
Itẽ relatiuoꝝ ꝓnoĩm identitatis q̃daȝ ſunt reciproca. vt
ſui/ſibi/ſe.cũ ſuo poſſeſſiuo.vt ſuus ſua ſuũ.Alia v̂o nõ
reciproca vt ille/idẽ. Relatiuũ aũt reciprocũ dr̃ nõ ꝙ ſit
patiẽs ꝫ qꝛ ponit modũ patiẽtis ſupra ſubſtãtiã agẽtẽ. qꝛ
aliud ẽ patiẽs ⁊ aliud eſt modꝰ patiẽtis. qđ patet ꝑ h̃ ꝙ
ntũs põt eſſe patiẽs vt ſortes ꝑcutit̃: ſed nõ põt habere
moduȝ patientis.vñ modus patientis ſemꝑ eſt in obliqs
et ſic patȝ ꝙ aliud eſt patiens ⁊ aliud eſt modus patien-
tis.Si q̃rat̃ qd addat̃ ſupra patiẽs ꝑ relatiuũ reciprocũ:
dicenduȝ eſt ꝙ addit idẽtitatẽ ſubſtãtie ⁊ poĩt eã ſub mõ
patientis.vt ſortes iubet ſe:ibi ſubſtãtia q̃ priꝰerat agens
ponit̃ ſub mõ patientis.vt ĩ h̃ ꝓnoĩe ſe.Unde reciprocũ
ſic põt diffiniri.Reciprocũ eſt qđ ſignificat ſubſtãtiã agẽ

tem ſub modo patiẽtis. vt̃ ſic. Reciprocũ eſt idẽ qđ ſuũ p ſiue paſſiuũ. ⁊ ideo hoc relatiuũ ſui ſignificat p modũ pa tiẽtis i quẽ dicit̃ trãſire act⁹ verbi. ntũs aũt ſignificat per modũ agẽtis. Itẽ ſi q̃rat̃ q̃re h ꝓnomẽ ſui ſibi ſe caret no minatio. Dicẽdũ eſt ꝙ ſolutio patet ex p̃miſſis q: agens nõ põt ſignificare patiẽs ſine ſub mõ patiẽtis niſi i obliqs ſed ntũs dicit modũ agẽtis. ⁊ ideo nat̃a noĩati repugnat nature hui⁹ ꝓnois ſui: ⁊ ideo nõ põt habere noĩatiuũ. Ex predictis patet ꝙ relatiua idẽtitatis referũt eandẽ rem ſub ſuo añcedẽte. et ſemp ſupponũt ꝓ eadẽ re in numero. Et ex h patet ꝙ maior eſt certitudo p relatiuũ idẽtitatis q̃ȝ p ſuũ añcedẽs loco relatiui poſitũ. vt hõ currit hõ diſputat q: dubiũ eſt vtrũ de eodẽ hoĩe dicat̃. Sed cũ dicit̃ ho mo currit ⁊ idẽ diſputat: certũ eſt ꝙ de eodẽ hoĩe dicat̃. hoc eni patet p priſcianũ dicẽtẽ i maiori ſuo volũie ꝙ cũ dicit̃ Aiax venit ad troiã. ⁊ Aiax fortiter pugnauit: dubi tum eſt an de eodẽ aiace dicat̃: an de diuerſis. ſed cũ dici tur Aiax venit ad troiã ⁊ idẽ fortit̃ ꝓpugnauit: de eodem aiace in numero ſtatĩ intelligit̃. Et ſic patet ꝙ maior eſt certitudo p relatiuũ idẽtitatis q̃ȝ per ſuũ añcedẽs loco ta lis relatiui poſitũ. Solet aũt dubitari circa relatiua idẽtita tis vtrũ deceptio facta ex diuerſa relatione fiat ſcđm eq uocationẽ vel ſcđm ãphibologiã vel ſcđm aliquã aliã fal laciã. vt dicẽdo hõ videt aſinũ qui eſt rõnalis. ibi h rela tiuũ qui põt referri ad hũc t̃minũ qui eſt hõ: vel ad hunc t̃minũ q eſt aſin⁹ ⁊ ſic ſũt ibi diuerſe relationes. ⁊ ergo ſe cũdũ aliquos ſolet ibi cõueniẽter aſſignari equocatio. Sȝ ꝯtrariũ arguit̃ h nomẽ qui ſcđm ꝙ eſt relatiuũ ſignificat rẽ vnã eq̃liter ſe habẽtẽ ad illud qđ ſignificat̃ p modum ſubſtãtie. vt color q eſt i corpe. loc⁹ qui ꝯtinet rẽ locatam.

⁊ ſic de alijs.ergo deceptio facta ex diuerſa relatiõe non
facit equocationē. Itē h nomē qui ſecūdū ꝙ eſt nomē ſi
gnificat ſubſtātiā īfinitā: ſed iſta ſubſtātia īfinita apta eſt
finitari tā per vnū añcedēs q̄ ꝑ aliud ergo cū illa ſubſtā
tia infinite ſūpta in ſe ſit vna et pōt referri quodlibet āte
cedēs ergo ſignificatio hui⁹ relatiui erit vna.q̄re ſeqtur ꝙ
ibi nō erit equocatio. Itē ratio cuiuſlibet relatiui ſecūduȝ
ꝙ relatiuū eſt tātū vna hec ſcȝ res ante lata vel rei ante la
te recordatiuū.ergo oīe relatiuū ſecūdū ꝙ relatiuū par-
ticipat vnū nomē ⁊ vnā rationē. ergo relatiuū eſt vniuo-
cū inquātū eſt ante late rei recordatiuū.ergo ꝑticularia re
latia vt qui/ ille/et ali⁹ inquātū ſunt relatiua ſuoꝝ añcedē
tiū nō ſunt equoca. Si aliqs obiciat ꝙ h relatiuū qui alte
rius eſt rationis ſcdm ꝙ tenet in hoc añcedēte hō.⁊ alte
rius ſcdm ꝙ tenet in hoc añcedēte aſin⁹ vt in ꝑdicta ora
tione.ergo eſt ꝯmune ⁊ habet rōnes diuerſas,ergo eſt eq
uocū. Dicendū ꝙ hoc argumētū nō valet. Nā ſimiliter
poſſet ꝓbari ꝙ qōlibet vniuocū eſſet equocū.vt aīal eſſet
equocū ſcđȝ ꝙ ē hō vel ſcđȝ ꝙ eſt in hoīe.⁊ aliā habet ra
tionē ſcđȝ ꝙ ē equ⁹ vel ſcđȝ ꝙ eſt ī equo. ⁊ ſic h nomē ai
mal aliā habet rōnē hic ⁊ ibi ⁊ ē cōe nō tñ equocū ȝ vni-
uocū.Soluēdū ē breuit̄ ꝙ ſicut vniuoca dicunt̄ hr̄e eādē
rōnē nō ſcdm ſe ȝ ī vniuoco vniuocāte.vt hō bos equ⁹ ⁊
ſimilia in aīali. Simílit̄ oīa relatiua dicūt̄ habere rōnē eā
dē nō ſcđȝ ſe ȝ in referēte ſiue ī relatiōe. ⁊ etiā hn̄t idē no
mē ideo vniuocant̄ in eo.ȝ ille obiciebat de rōnib⁹ relati-
uoꝝ ſcđȝ ſe.Vñ ꝑdictas obiectiōes ab iſta ꝯcedim⁹. ⁊ iō
ꝯcedim⁹ ꝙ deceptō fctā ex diuerſa r̄latiōe nō ē ſcđȝ equo
catōnē. Itē illa dceptō ē ī ordiatōne dictōnū int̄ ſe: ergo
eſt ī orōne.qꝛ ordinatō dictōnū nihil aliud eſt q̄ orō.ex-

go non eſt equiuocatio cū equiuocatio ſolū fit in vna di-
ctione. Itē ꝙ ibi nō ſit amphibologia probat᷑. vbicūqꝫ fit
amphibologia ibi eſt cōſtructio vni⁹ cū alio vt in hoc exē
plo liber ariſtotelis quo ad primū modū. quo ad ſecūdū
vt h. littus aratur. quo ad terciū vt i hoc ſcit ſeculū. Et ſe
cūdū hoc patet inductiue ꝑ oēs modos amphibologie ꝙ
vbicunqꝫ eſt āphibologia ibi eſt cōſtructio vnius cū vno
tantū. ſed vbicūqꝫ ſunt diuerſa relatiua nō eſt cōſtructio
vni⁹ cū vno tantū imo vni⁹ cū diuerſis. ergo deceptio fa-
cta ex diuerſa relatione nō facit āphibologiā. Itē vbicun
qꝫ eſt deceptio ex eo ꝙ aliq̄ dictio pōt referri ad diuer-
ſa eſt cōpō vel diuiſio: ſed deceptio ex diuerſa relatiōe ē
ex eo ꝙ aliq̄ dictio pōt referri ad diuerſa. ergo deceptio
ex diuerſa relatione eſt cōpoſitio vel diuiſio. ⁊ hoc idem
ↄcedimus. Sequitur de relatiuis diuerſitatis. Rela
tiuū diuerſitatis eſt qđ ſupponit ꝓ alio ab eo qđ refert.
vt ſortes currit ⁊ alius diſputat ibi h relatiuū alius refert
ſortē ⁊ ſuppōit ꝓ alio a ſorte. ⁊ ita facit recordationē de
ſorte. De relatiuis autē diuerſitatis talis datur regl'a. Si
relatiuū diuerſitatis addat᷑ ſupiori fit inferi⁹: ⁊ ſi addatur
inferiori fit ſuperi⁹. vbi gr̄a cū dicit᷑ aliud ab aīali ergo a-
liud ab hoīe ibi eſt loc⁹ a ſpecie ad gen⁹ ſiue a pte ſubiecti
ua ad ſuū totū vl'e: qꝛ i hac ꝓpōne aliud ab aīali h relati-
uū diuerſitatis aliud cū addit᷑ aīali qđ ē ſuperi⁹ ad hoīem
facit ipſū iferi⁹. ⁊ i hac aliud ab hoīe addit᷑ iferiori ſcꝫ ho
mini ⁊ ergo facit ipſū ſupi⁹. ⁊ ergo aliud ab aīali ē iferi⁹
ad aliud ab hoīe. ⁊ ideo ibi ē loc⁹ a ſpecie ſiue a pte ſubie
ctiua. De relatiuis idētitatis dat᷑ regula ab ātiquis. Nul
la ꝓpoſitio ichoata a relatiuis idētitatis habet cōtradicto
riā. Et aſſignāt talē cauſā qꝛ cū dicit᷑ oīs homo currit et

ille diſputat. hoc relatiuū ille habet reſpectū ad hoc ante cedēs homo propter depēdentiā ſue relationis. ſed cum negatio aduenit ꝓpoſitioni incboate a relatiuo dicēdo ſic ille nō diſputat: tunc negatio negat v̄bum quod ſequit̄ ⁊ nō negat reſpectū relationis quē habet ad antecedēs. er go negatio nō negat totū quicqd affirmatio affirmat. er go nō cōtradicit. ſed cū hoc ſit in qualibet ꝓpōne incboa ta a relatiuo: ſeqtur ꝙ nulla ꝓpoſitio incboata a relatiuo habet cōtradictoriā. Sed cōtra hoc obicit̄. qcquid cōtin git affirmare ꝯtingit ⁊ negare de quolibet ſuppoſito. ſed verbū contingit negare de quolibet ſuppoſito. ergo ⁊ ꝯti git affirmare de quolibet ſuppoſito qḋ eſt dictio relatiua ergo q̄libet ꝓpoſitio incboata a relatiuo habet cōtradicto riā. Itē q̄libet ꝓpoſitio ſiue enūciatio que eſt vna habet cōtradictoriā: ſed ꝓpoſitio incboata a relatiuo dūmodo ibi nō ſit aliqua dictio equoca neqꝫ plura ſubiciant̄ neqꝫ predicant̄ eſt vna ꝓpoſitio. ergo propoſitio icboata a re latiuo habet cōtradictoriā. Itē dicit ariſtoteles i pꝛio pe riarmenias circa affirmationē ⁊ negationē ꝙ vni affirma tioni vna ē negatio oppoſita et ecōuerſo vna negatio vni affirmationi eſt oppoſita. ergo affirmationi incboate a re latiuo negatio vna eſt oppoſita. Quod cōcedimꝰ dicētes predictā regulā eſſe falſam. Ad rationes eorū reſponde mus ꝙ relatiuū cōparat̄ ad antecedēs et cōparat̄ ad ver bū cui ſubicitur. vnde cū affirmatio et negatio ſit orō af firmatiua vel negatiua alicuiꝰ de aliquo vel alicuiꝰ ab ali quo hoc eſt predicati de ſubiecto. Et ideo ſicut patet per diffinitionē predictā affirmationis ⁊ negationis affirma tio ⁊ negatio reſpiciūt tantūmodo cōparationem ſubiecti ad p̄dicatū. ergo in ꝓpoſitione incboata a relatiuo tantū

modo ſumit̃ cõtradictoriũ per ꝯparationẽ relatiui ad ver bũ cui ſubicit̃ ꝛ nõ ꝑ cõparationẽ relatiui ad añcedẽs. qꝛ ille reſpect⁹ nõ eſt ibi ꝓpter naturã affirmationis nec ꝓpter dependentiã ſubiecti inquãtũ eſt ſubiectũ. ſed ꝓpter depẽdentiã ei⁹ quod eſt ſubiectũ. dicẽdũ tamen eſt ſubiectũ: qꝛ aliud eſt ſubiectũ inquãtũ ſubiectũ et id quod ẽ ſubiectũ. et aliud eſt pdicatũ et illud quod eſt predicati. ꝛ ſic quicqd affirmat̃ in ꝓpõne incboata a relatiuo negat̃ in ſua cõtradictoria qꝛ cõtradictoria iſtius ille diſputet ẽ iſta nõ ille diſputet negatione ꝓpoſita relatiuo. De relatiuo idẽtitatis nõ reciꝓoco talis dat̃ regula. Omne relatiuũ idẽtitatis nõ reciꝓocũ habet eãdẽ ſuppõnẽ quam habet ſuũ antecedẽs. vt cũ dicit̃ oĩs hõ currit ꝛ ille eſt ſortes. hoc relatiuũ ille ſuppoĩt pro omni hoĩe. qꝛ ſenſus eſt omis hõ currit ꝛ ille eſt ſortes. id eſt omis homo eſt ſortes. Dico autẽ nõ reciꝓocũ: quia cũ dicit̃ omis homo videt ſe non eſt ſenſus oĩs hõ videt hoĩem. vñ loco hui⁹ relatiui ſe: nõ licet ponere ſuũ añcedẽs. loco aũt alteri⁹ licet ponere.

Habito de relatiuo ſubſtantie dicẽdũ eſt de relatiuo accidẽtis. Relatiuũ aũt accidẽtis ẽ qḋ refert eãdẽ rẽ per modũ denoĩationis. vt tale quale et cet̃a. vnde hec eſt differẽtia relatiui ſubſtãtie ad relatiuũ accidẽtis qꝛ relatiuũ ſubſtãtie refert rẽ vniuocã ꝑ modũ ꝙ quid eſt: vt albedo q̃ eſt in pariete. color qui eſt in corpore. Relatiuũ autem accidẽtis eſt qḋ refert rem ſuã per modũ denoĩationis. vt ſortes eſt alb⁹ et talis eſt plato. Alia autẽ differẽtia datur eorũdẽ: quia relatiuũ ſubſtãtie refert idẽ in numero. Relatiuũ vo accidentis refert idẽ in ſpecie: vt ſortes eſt albus ꝛ talis ẽ pla

to. quia idē in numero nō pōt eſſe in diuerſis ſubiectis ſꝫ bene in idē ſpecie. Relatiuoꝝ aūt accidētis aliud ē relatiuū idētitatis vt talis. aliud vo diuerſitatis vt alter. Relatiuū accidētis idētitatis eſt qḋ refert eandē qualitatē i ſpecie et ſupponit pro eadē in ſpecie: vt ſortes eſt albus ⁊ talis eſt plato. Relatiuū aūt accidētis diuerſitatis eſt qḋ refert eandē qualitatē in ſpecie ſed ſupponit pro alia ⁊ diuerſa in ſpecie. vt ſortes eſt albꝰ ⁊ alteriꝰ modi eſt plato. Differt autē relatiuū ſubſtātie idētitatis: a relatiuis accidētiū idētitatis. quia relatiuū idētitatis ſubſtātie refert eandem ſubſtantiā in numero. relatiuū autē identitatis accidētis nō refert idē accidēs in numero: ſꝫ ſolū idē accidēs i ſpecie. Relatiuoꝝ accidentis identitatis aliud ē relatiuū quātitatis ꝯtinue vt tātus. aliud vo quātitatis diſcrete. vt tot quot. Itē relatiuoꝝ numeroꝝ q̄dā ſūt noīa vt totidē. q̄dā ſūt aduerbia vt totiēs. Sciēdū ꝙ talis tantꝰ tot totiēs totidē: pn̄t dici relatiua redditiua ⁊ demōſtratiua. Relatiā vt ſi ad pn̄tes referant̄. Demōſtratiua vt cū dicimꝰ demonſtrādo mare tale eſt rubeū. demōſtrādo herculē talis fuit plato. Si aūt nō referant̄ ad pn̄tes ſiue ꝑ demōſtrationē rerū pn̄tiū tūc ſūt redditiua q: reddūt īterrogatiōe p̄cedēte vt q̄lis eſt plato talis ē ſortes. Relatiā qn̄ ſine īterrogatione preferunt̄ vt talis eſt ſortes q̄lis eſt plato. Et qn̄ ad nomina adiectiā dicunt̄ ſpecialiū accidētiū vt ethiops eſt niger ⁊ talis eſt corūꝰ. ⁊ ſortes fuit albꝰ ⁊ talis fuit plato.

¶ Incipit tractatus de ampliationibus.

Perſonalis ſuppoſitio eſt acceptō termīi coīs pro ſuis īferioribus. Cuius alia eſt determiata. alia ꝯfuſā vt priꝰ patuit. Itē ꝑſonalis

201

ſuppoſitionis alia eſt reſtricta:alia ampliata. et ita amplia
tio et reſtrictio habent fieri circa ſuppoſitionē perſonalē.
Reſtrictio eſt coartatio termini cōmunis a maiori ſuppo
ſitione ad miorē.vt cū dicitur homo albus currit hoc ad
iectiuū albus reſtringit hominē ad ſupponēdum tātū pro
albis.Ampliatio eſt extenſio termi ꝯmunis a minori ſup
poſitione ad maiorē.vt cū dicitur homo poteſt eſſe anti-
chriſtus iſte terminus homo nō ſupponit ſolū pro hiis q
ſunt:ſed etiam pro his qui erunt vnde ampliatur ad futu
ros.Dico autē termini cōmunis: quia terminus ſingula-
ris vt ſortes nō ampliat neqꝫ reſtringitur. Ampliatio-
nū alia fit per verbū vt per hoc verbū poteſt.vt hō pōt eſ
ſe ātichriſtus.Alia fit p nomē vt hoiem eſſe antixp̄m eſt
poſſibile.Alia per participiū.vt homo potēs eſt eſſe aial
Alia per aduerbiū vt homo neceſſario eſt animal. hō eni
nō ſolū ampliat pro preſenti tēpore:ſed etiā p futuro. et
ideo ſeqtur alia diō ampliationis ſcilꝫ ꝙ āpliationū alia
fit reſpectu ſuppoſitoꝝ.vt hō pōt eſſe antixp̄s. Alia fit re
ſpectu tēporū.vt hō neceſſario ē aial vt dictū eſt. Circa
p̄dicta q̄ritur de hoc ſophiſmate ipoſſibile pōt eſſe verū:
ꝓbat q2 illud quod eſt vel erit ipoſſibile poteſt eſſe verū:
ſed antixp̄m non fuiſſe poſt tēpus ſuū eſt ipoſſibile ⁊ mo
do poteſt eſſe poſſibile ⁊ verū. ergo ipoſſibile poteſt eſſe
verū.Cōtra.qcqd pōt eſſe verū ē poſſibile. ſed ipoſſibile
pōt eſſe verū.ergo ipoſſibile ē poſſibile in t̄cio mō prie fi
gure.ſed ꝯcluſio ē falſa ergo aliq̄ p̄miſſaꝝ.nō maior:ergo
mior.ſed hec eſt pria:ergo pria ē falſa. Solutio.pria ſim
pliciter eſt falſa hec ſcꝫ ipoſſibile pōt eſſe verū. ⁊ ſophiſ-
ma peccat ꝯtra fallaciā accidētis.q2 cū dico id qđ eſt vel
erit ipoſſibile duo dico.ſcilꝫ ſubiectū illiꝰ impoſſibilitatis:

et illam impoſſibilitatē ſiue ip̄m poſſibile. ſed illud quod
eſt vel erit eſt res ſubiecta et impoſſibile accidit ei: ⁊ poſſe
eſſe verū aſſignat̄ ineſſe vtriq̄ȝ. ſicut hic antixp̄m nō fuiſſe
erit poſſibile ꝫ antixp̄m nō fuiſſe pōt eſſe veꝛ. ergo impoſ
ſibile pōt eſſe veꝛ. non valet q꞉ antixp̄m non fuiſſe eſt res
ſubiecta ⁊ impoſſibile eſt accidēs et poſſe eſſe veꝛ aſſigna
tur ineſſe vtriq̄ȝ. De ampliatione que fit ratione ſuppoſi
toꝛum talis dat̄ regula. Terminus cōis ſupponēs verbo
habenti vim ampliandi a ſe vel ab alio ampliat̄ ad ea que
poſſunt eſſe ſub foꝛma termini ſupponentis. vt homo pōt
eſſe aīal. hic iſte terminus homo nō ſolū ſupponit pꝛo pꝛe
ſentibus: ſed etiā ampliat̄ ad oēs qui erūt. Dico aūt de
ſe. q꞉ hoc verbū pōt de ſe habet vim ampliādi. Dico aūt
ab alio. q꞉ hoc participiū potens et hoc nomen poſſibile
dānt virtutem ampliādi verbo cui adiūgunt̄ vt homo eſt
potens eſſe aīal. vel aīal poſſibile eſt eſſe album: ⁊ ſic de a
liis. De ampliatione aūt que fit ratione tēpoꝛis talis dat̄
regula. Terminus cōis ſupponens vel apponens verbo
habenti vim ampliandi quo ad tp̄s ſupponit pꝛo his qui
ſunt qui erūt vel qui fuerūt vt homo neceſſario eſt aīal. hic
tam homo q̄ȝ aīal tenet̄ pꝛo his qui ſunt et qui erunt. Et
hec de ampliationibus dicta ſufficiant.

¶ Sequitur decimus tractatus de appellationibus.

Appellatio eſt acceptio termini pꝛo re exiſtente. Dico aūt pꝛo re exn̄te. q꞉ terminus ſignificās non ens nō appellat vt ceſar vel antixp̄us vel chimera ⁊c̄. Differt aūt appellatio a ſignificatōe et ſuppoſitōne q꞉ appellatio eſt tm̄ de re exiſtente: ſed ſuppoſitio ⁊ ſignificatio ſunt tam pꝛo re exn̄te q̄ȝ pꝛo re non exn̄te vt antixp̄us ſignificat antixp̄m et ſupponit

pro antichriſto ſed non appellat.homo enī ſignificat ho-
minem et de natura ſua ſupponit taꝫ pro exñtibus q̄ꝫ pro
non exñtibus hoībus.appellat aūt tantum hoīes exñtes.
Appellationum aūt alia eſt termini cōis.vt homo. alia eſt
termini diſcreti vel ſingularis.vt ſortes.Terminus ſingu
laris idem ſignificat ſupponit et appellat:ſcꝫ rem exñtem.
vt petrus vel iohānes.Item appellationū termī cōis alia
eſt termini cōis pro re incōmuni. vt qñ terminus cōis ſim
plicem habeat ſuppoſitioneꝫ. vt cum dicitͬ homo eſt ſpēs
aīal eſt genus et tūc terminus idem ſupponit ſignificat et
appellat.vt homo ſignificat hoīem in cōi ꝛ ſupponit pro
hoīe in cōi et appellat hoīem in cōi.Alia aūt eſt appella-
tio termini cōis pro ſuis inferioribus.vt qñ terminus cō-
munis pſonalem habet ſuppoſitōem. vt cū dicitur homo
currit:tunc homo nō idem ſignificat ſupponit et appellat
ſed ſignificat hoīem in cōi et ſupponit pro particularibus
hoībus et appellat particulares hoīes tm̄ exñtes.Et hec
de appellationibus ſufficiant dicta.

¶ Sequitur vndecimus tractatus.

REſtrictio eſt coartatio termini cō
munis a maiori ſuppoſitione ad minorem vt di-
ctum eſt prius.Reſtrictionū aūt alia fit per no-
men.vt homo albus.iſte terminus homo nō ſupponit pro
nigris neqꝫ pro medio colore coloratis: ſed reſtringitur
ad albos. Alia fit per verbū. vt homo currit. iſte terminꝰ
homo ſupponit pro pñtibus tm̄. Alia fit per pticipium. vt
cum dicitͬ homo currēs diſputat.ille terminus homo ſup
ponit pro pñtibus.Alia fit per implicatōem.vt cū dicitur
homo qui eſt albus currit.hec implicatio qui eſt albus re
ſtringit hoīem ad albos. Item reſtrictionū factaꝝ per no

men:alia fit per inferius ſupiori appoſitū.vt aīal hō currit
ille terminus aīal tm̄ ſupponit pro aīalib⁹ que ſunt hoīes
Alia fit per differētiam aduenientem generi que eſt eſſenti
alis cū ſit ꝯſtitutiua rei.vt cū dicitur aīal rationale.hic aīal
ſupponit pro rōnalibus aīalibus.Alia fit per adiectiuū
accidētis.vt cū dicit̄ homo albus. iſte termin⁹ homo ſup
ponit tm̄ pro albis hoībus.De reſtrictōe facta per nomē
cōiter ſumptū tales dantur regule.Omne nomē nō dimi
nuens nec hñs vim ampliādi adiunctum ex eadeȝ parte
termino magis cōi reſtringit ip̄m ad ſupponēduȝ pro his
ad que exigit ſua ſignificatio.vt patet in exēplis predictis
vt homo per ſuā ſignificatōeȝ reſtringit aīal ad aīalia que
ſunt hoīes.vt cum dicit̄:aīal homo.et albus reſtringit ho
minem per ſuam ſignificationeȝ ad homines albos.vt cū
dicitur homo albus.Dico aūt non diminuens ad remo-
uendum nomina diminuentia rationem adiuncti. vt mor-
tuus vel corruptus et ſimilia que non reſtringunt ſed po-
tius deſtruunt adiunctum.Dico autem non habens vim
ampliandi ad remouendum dictiones ampliatiuas. vt
potens poteſt poſſibile que non reſtringunt ſed potius
ampliant. Et ſcienduȝ ꝙ minus cōmune ſemper reſtrin-
git magis cōmune.vt cum dicitur homo albus currit. qr
homo reperitur in albis hominibus et nigris et medio co-
lore coloratis:ſed albus autem non. Unde quo ad hoc
homo eſt magis cōmune:ꝛalbus minus cōmune.et ſic al
bus reſtringit hominem.ſed ſm ꝙ albus reperitur in ho-
minibus lignis lapidib⁹ et brutis:homo aūt non vt ſic al-
bus eſt magis cōe:et homo minus cōe. et ſic homo coar-
tat albū ad albedinem exñtem in hoībus cū dicit̄ homo al
bus currit.et ſic vtrunqȝ coartat alterum ſm diuerſa.

Item de termino reſtricto talis datur regula. Si ſignum vniuerſale aduenia termino reſtricto non diſtribuit ipm niſi pro his ad que reſtringit. Cum eni dico omis homo albus currit ibi homo reſtringit ad albos. et non pōt diſtri bui niſi pro albis. Item de reſtrictione datur regula talis Nihil poſitū a parte predicati pōt reſtringere terminum cōmunem poſitū a parte ſubiecti quo ad pncipalem eius ſi gnificatōez. vt homo eſt albus. iſte terminus albus in pre dicato poſitus non pōt reſtringere hoiez in ſubiecto poſi tum ad albos. qꝛ ſi reſtringeretur ad albos ergo per regu lam pcedentem. ſ. ſi ſignuz vl'e aduenerit termio reſtricto ſolum diſtribuit ipm pro his ad que reſtringit. vt in ppo ſito homo diſtribueret ſolum pro albis hoibus. et ſic iſti9 ppoſitionis omis homo eſt albus: ſenſus eſſet ois homo albus eſt albus. ergo ſi vna erit vera reliqua erit vera. et ſi vna eſt falſa reliqua erit falſa. quod tn̄ eſt falſum ergo cuz dicitur omis homo eſt albus iſte terminus homo non re ſtringitur. et ſic patet illa regula. Dico autem quo ad pnci palem eius ſignificatōez. qꝛ predicatū reſtringit ſubiectuz quo ad ſignificatōez que eſt genus vt cū dicit cignus eſt albus. iſte terminus cignus reſtringitur ad mares et non ad mulieres. et ſic albus reſtringit ipm quo ad cōſignifica tionem que eſt genus et nō quo ad ſuam ſignificatōem.

Item de reſtrictione facta per implicationem talis datur regula. Omnis implicatio immediate cōiuncta termino cōmuni reſtringit ipſum ſicut ſuum adiectiuū. vt cum dici tur homo qui eſt albus currit. iſte terminus homo reſtrin gitur ad albos per hanc implicationem ſcz qui eſt albus.

Item de eadem reſtrictōne talis dat regula. Quotienſcū qꝫ ſignū vniuerſale et implicatio ponūtur in eadē locutōe

duplex eſt oꝛo ex eo ꝙ ſignū poteſt pꝛecedere implicatio nem: et ſic diſtribuit terminum cōmunē pꝛo quolibet ſuo ſupposito cū dicit̄: oīs homo currit qui eſt albus. Itē im plicatio pōt pꝛius aduenire et reſtringere terminū cōem et tūc ſignū poſtea aduenīēs nō diſtribuit ipꝫ niſi pꝛo his ad que reſtringitur. vt omīs homo qui eſt albus currit. et tunc equiualet huic omīs homo albus currit.

Sequitur de reſtrictione facta per verbum de qua plures dātur regule quaꝝ pᵐa talis eſt. Terminꝰ cōis ſupponēs vel apponēs verbo pn̄tis tp̄is ſimpliciter ſumpto nō habēte vim ampli andi neqꝫ ex ſe neqꝫ ex alio reſtringit̄ ad ſupponēduꝫ pꝛo his qui ſunt ſub foꝛma termini cōis ſupponētis. Dico au tem termini cōis qꝛ terminus diſcretus neqꝫ reſtringit̄ ne qꝫ ampliat̄. Dico aūt verbum pn̄tis tp̄is ad remouēdum alia verba alioꝝ tempoꝝ: qꝛ terminus cōis aliā habet ſup poſitionem cum eis. Dico aūt ſimpliciter ſumpto ad re mouendum verba ſumpta cū particulis diminuētibus. vt eſt opinabile et inopinabile. Dico aūt nō habēte vim am pliandi ad remouēdum verba ampliatiua. vt poteſt. Di co aūt neqꝫ ex ſe neqꝫ ex alio ad remouēdum verba habē tia vim ampliandi ex alio. vt puta ex ꝯiūcto ſicut hoc ver bum eſt cū dicitur eſt potens. Dico aūt ſub foꝛma termi ni ſupponētis: qꝛ homo ſupponit pꝛo his qui ſunt ſub hu manitate: et aīal que ſunt ſub aīalitate. vt cū dicitur homo eſt aīal. Item alia dat̄ regula Terminus cōis ſupponens vel apponēs verbo de p̄terito ſimpliciter ſumpto nō ha bente vim ampliandi nec ex ſe nec ex alio reſtringitur ad ſupponēdum pꝛo his que ſūt vel fuerūt ſub foꝛma termi ni ſupponētis. vt cū dicit̄ homo fuit aīal. iſte terminus hō

ſupponit pro his qui ſunt vel fuerũt hoies.et aial pro his que ſunt vel fuerũt aialia. Item alia daẽ regula. Termin⁹ cõis ſupponẽs vel apponẽs verbo de futuro etiã ſupponit pro his qui ſunt vel erũt ſub forma termini ſupponentis ſcʒ pro eis que ſũt vel erũt in futuro.vt hõ erit aial. Ex predictis pʒ ꝙ verbũ reſtringiẽ quo ad ſignificatõem que eſt tp̃s :et nõ quo ad ſignificatõeʒ p̃ncipalem. Circa predicta queritur de hoc ſophiſmate:om̃e aial fuit in archa noe. Probaẽ:homo fuit in archa noe.equus fuit i archa noe ⁊c.ergo om̃e aial fuit in archa noe. Contra:om̃e aial fuit in archa noe:ʒ ceſar fuit aial:ergo ceſar fuit in archa noe qđ eſt falſum.ergo aliqua p̃miſſaꝝ eſt falſa nõ minor, ergo maior. Quod aũt p̃ma ſit falſa. patet per quãdaʒ regulam que dicit ꝙ terminus cõis ſupponẽs vel apponẽs verbo de preterito ſimpliciter ſumpto reſtringiẽ ad ſupponendum pro his qui ſunt vel fuerũt ſub forma termini ſupponẽtis. Item alia eſt regula ꝙ ſi ſignũ vniuerſale adueniat termino reſtricto diſtribuit ip̃m pro oibus illis ad que reſtringebaẽ ergo cũ diciẽ:om̃e aial fuit in archa noe iſte terminus aial ſupponit pro omi aiali quod fuit in archa noe q̃ non fuerũt oia in archa noe:ergo p̃ma eſt falſa. Item ad idem in hac propoſitõe: om̃e aial quod tũc fuit: fuit in archa noe.iſte terminus aial reſtringiẽ magis i iſta orone:om̃e aial fuit in archa noe cũ in p̃ma plura ſupponãtur: ſed iſte terminus aial reſtringiẽ ad ea que fuerunt tũc in illo tp̃e ꝓpter implicationẽ ibi poſitam ergo ſolũ illa que fuerũt in illo p̃terito fuerũt in archa noe et nõ plura.oportet ꝙ hec ſit falſa:om̃e aial fuit in archa noe cũ in ea plura aialia ſupponũtur. Solutio.quidã dicunt ꝙ hec om̃e aial fuit in archa noe eſt duplex:ꝯo ꝙ põt fieri diſtri

butio pro ſingulis generꝝ:vel pro generibus ſingulorum.
Primo modo eſt falſa.Scdo modo eſt vera:qꝛ qñ fit di-
ſtributio pro ſingulis generũ:tũc eſt diſtributio pro ſingu
lis indiuiduis que ſub eodẽ genere ⁊ ſub eadẽ ſpecie con
tinent:tũc oportet ꝙ oīa indiuidua ꝯtenta ſub aīali fuiſſẽt
in archa noe qđ eſt falſum.Sꝫ cũ fit diſtributio pro gene-
ribus ſingulorꝝ tũc ſoluꝫ eſt diſtributio pro generibus vel
pro ſpeciebus:ſed non fuit aliqua ſpẽs aīalis que nõ fuit
in archa noe:et illo modo eſt vera.Sꝫ huic ſolutioni non
acquieſco:qꝛ ſpẽs aīalis non fuit per ſe in archa noe:ſed
tm̃ indiuiduũ. Unde illo tempore non habuit veritatem
niſi pro ſingulis generum id eſt pro indiuiduis ⁊ non pro
generibus ſingulorum.Unde dico ꝙ propoſitio eſt falſa
et concedo omnes rationes adductas ad hoc.⁊ probatio
peccat ſm̃ conſequens ab inſufficienti inductione:quia
non accipit omnes partes diſtributionis que ſunt ſub
ſubiecto iſtius propoſitionis:omne animal fuit in archa
noe.

Solet etiam queri vtrum ſimili-
ter reſtringuntur termini in propoſitione negati
ua et affirmatiua. Dicunt aliqui ꝙ non. quia eſ
ſe reſtringit ad exiſtens et non eſſe ad non exiſtens:ergo
non pro eodem fit reſtrictio in affirmatiua et negatiua.
Item videt ꝙ oīs negatiua in qua eſſe negat ſimpliciter
eſt falſa ſi ſimiliter reſtingantur termini in ꝓpoſitione ne-
gatiua et a irmatiua: qꝛ in hac ꝓpoſitõe roſa eſt.iſte ter-
min⁹ roſa reſtringit ad exñs.⁊ ſi in hac roſa non eſt ſimilit
reſtringat ad exñs:tũc eſt ſenſus ꝙ roſa que nõ eſt/eſt. et
hec eſt falſa.ergo ⁊ h roſa nõ eſt.⁊ ſic q̃libꝫ negatiua in qua

eſſe negatur eſſet ſimpliciter falſa qđ falſum eſt ergo videtur q̄ nõ ſimiliter reſtringunť termini in ꝓpoſitione affirmatiua et negatiua. ſed ꝓbatur q̄ ſimiliter reſtringanť: qꝛ ſi in hac ꝓpoſitione homo eſt: iſte terminus homo reſtringitur ad ex̄ñs. et in hac nullus homo eſt ad nõ ex̄ñs: ergo vtraqꝫ eſt vera: qꝛ de ex̄ñtibus vere pꝛedicať eſſe ⁊ de nõ ex̄ñtibus remoueť eſſe. ergo ꝯdictoꝛie ſunt ſimul vere qđ eſt ĩpoſſibile. ergo illud etiã ex quo ſequiť impoſſibile ſcilꝫ q̄ nõ ſimpliciter reſtringãtur termini in affirmatiua et negatiua. Item regula eſt q̄ om̄e verbũ ſimpliciter ſumptuꝫ non habẽs vim ampliãdi nec a ſe nec ab alio reſtringit terminum ſupponentẽ quo ad ꝯſignificatõem que eſt tp̄s et non quo ad ſignificatõem: ergo tp̄s eſt cauſa reſtrictionis illius. Sꝫ idem tp̄s eſt in affirmatiua et negatiua ſibi oppoſita. vt roſa eſt/nulla roſa eſt. ergo eadem eſt cauſa reſtrictõis in vtraqꝫ. et ergo pꝛo eodeꝫ fit reſtrictio in vtraqꝫ et hec argumẽta ꝯcedimus. Ad qđ pꝛimo obiciť eſt dicendũ q̄ eſſe nõ reſtringit ad ex̄ñs ⁊ nõ eſſe nõ reſtringit ad non ex̄ñs ſicut nec hoc verbũ curro ad currẽtes: qꝛ nullũ verbum reſtringit ſibi terminũ ſupponẽtem quo ad ſignificationem ſed quo ad ꝯſignificatõem que eſt tp̄s. vñ non reſtringit ad ſuppoſita ex̄ñtia ſed p̄ñtia. Suppoſita enĩ p̄ñtia p̄ñt eſſe in aliquibus termĩs taꝫ ex̄ñtia q̄ꝫ nõ ex̄ñtia. vt cum dico enũciabile eſt enũciabile ſupponit tam pꝛo ex̄ñtibus q̄ꝫ non ex̄ñtibus. Oĩa aũt enũciabilia que ſunt falſa in p̄ñti ſunt p̄ñtia ſed nõ ex̄ñtia: qꝛ nullũ falſum eſt: et ſic eſſe nõ reſtringit ad ex̄ñtia. ꝟ ad p̄ñtia cũ idem tp̄s ſit vtrobiqꝫ qđ eſt cauſa reſtrictionis. Ad aliã dicendũm eſt q̄ duplex eſt foꝛma termini cõis. quedã eſt que ſaluať in rebus ex̄ñtibus tm̄: vt hũanitas que eſt foꝛma homĩs: et aĩalitas

que eſt foꝛma aīalis: et in talibus oīa ſuppoſita pꝛeſentia ſunt exñtia. Alia eſt foꝛma termini cōis que ſaluatur tam in rebus exñtibus ꝙ̄ non exñtibus. vt enūciabilitas que eſt foꝛma enūciabilis:qꝛ quedā ſunt enūciabilia exñtia.vt deum eſſe.et omīa vera.et alia ſunt nō exñtia.vt hoīez eſſe aſinum et oīa falſa. et in talibus non reſtringiť terminus cōis ad exñtia. ſed reſtringit taz ad exñtia ꝙ̄ ad nō exñtia Unde iſtius ꝓpoſitōis roſa nō eſt. nō eſt ſenſus roſa que eſt nō eſt.ſed eſt ſenſus roſa aliter ſumpta ꝙ̄ in pñti nō eſt Solet aūt poni ꝙ quedā reſtrictio fit ab vſu.vt cū dicitur nihil eſt in archa ꝙ̄uis plena ſit aere: qꝛ iſte terminus nihil ſupponit ab vſu pꝛo rebus ſolidis ſiue firmis et rex ꝓ rege patrie et magiſter legitur pꝛo magiſtro pꝛopō. Solz etiam poni ꝙ quedā reſtrictio fit per tranſitionē verbi. vt cum dicitur:ſoꝛtes paſcit hoīem.iſte terminus homo ſupponit pꝛo alio a ſoꝛte virtute tranſitionis verbi: qꝛ dans et recipiens debēt eſſe diuerſa.et ideo ſi aliqñ ſunt eadez hoc tamen eſt per accidēs:qꝛ per hoc ꝙ idem ſubiectū eſt vtriuſqꝫ ſicut idem eſt dux et comes ſm̄ accidens. Unde dicunt ꝙ non ſequitur ſoꝛtes paſcit ſeip̄m/et ip̄e eſt homo.ergo paſcit hoīem qđ eſt fallacia accidētis:qꝛ hoc pꝛonomen ſe non pōt ſupponere pꝛo diuerſis a ſoꝛte. ſed homo bene poteſt.

¶ Sequitur duodecimus tractatus.

DIſtributio eſt multiplicatio termini cōis per ſignum vniuerſale facta. vt cum dicitur oīs homo.iſte terminus homo diſtribuitur ſiue ꝯfunditur pꝛo quolibet ſuo inferioꝛi per hoc ſignuz oīs.et ſic eſt ibi multiplicatio. Dico aūt termini cōis qꝛ terminus ſingularis non pōt diſtribui. Unde iſte ſunt

incongrue oĩs ſortes oĩs plato ⁊ ſic de alijs ⁊ ſic ibi eſt ſo
loeciſm⁹ per ꝑtes orõnis. Signoꝝ vniuerſaliũ alia ſũt di
ſtributiua ſubſtãtie. vt oĩs nullus. Alia ſunt diſtributia ac
cidentiũ. vt qualis quãtus. Signũ aũt diſtributiuũ ſubſtã
tie diſtribuit res ſe hñtes per modum eius qḋ eſt quid. vt
oĩs nullus. vt cũ dicit omis albedo oĩs nigredo. Subſtã
tia aũt cõiter ſumit ad res cuiuſlibet generis. vt cũ dicit ſi
gnum diſtributiuum ſubſtãtie. Signum diſtributiuũ acci
dentis eſt quod diſtribuit res ſe habẽtes per modũ acci
dentis. vt per modũ qualis vel quãti. vt q̃liſcũq; quãtuſcũ
q;. Item ſignoꝝ diſtributiuoꝝ ſubſtãtie alia ſunt diſtribu
tiua partiũ integraliũ. vt totus. alia ſunt diſtributia parti
um ſubiectiuaꝝ. vt oĩs nullus. Item ſignoꝝ diſtributiuo
rum partiũ ſubiectiuaꝝ/alia ſũt diſtributia duoꝝ. vt vter.
neuter. alia ſunt diſtributia pluriũ. vt oĩs nullus ⁊ ſimilia
Hoꝝ aũt ſignoꝝ ꝑmo dicẽdu; eſt de ſignis diſtributiuis
ſubſtãtie: et inter hec ꝑmo de hoc ſigno oĩs. Sciẽdum ꝙ
omis in plurali nũero dupliciter ſumit. vno mõ collectiue
vt oẽs apoſtoli dei ſunt duodeci; nõ ſequit. ergo iſti apo
ſtoli dei ſunt duodeci; demõſtratis aliq̃bus de ip̃is. Alio
modo ſumit diſtributiue vt hic. oẽs hoĩes naturaliter ſcire
deſiderãt. et tũc querit quid ſignificat hoc ſignũ oĩs: et vi
detur ꝙ nihil ſignificet: q; omis res aut eſt vl'is aut parti
cularis: ſed hoc ſignũ oĩs nõ ſignificat rem vniuerſalẽ vel
particularẽ. ergo nullã rem ſignificat. Item ad idem omis
neq; eſt ꝑdicabile de vno neq; de pluribus. ergo nec eſt
vniuerſale vel ꝑticulare: et ſic nihil ſignificat. Sed ꝯtra ab
eo ꝙ res eſt vel nõ eſt orõ dicit vera vel falſa. ergo ſi oĩs
nihil ſignificet ꝓpter oppoſitionẽ vel remotõem eius non

cauſabit veritas vel falſitas in orone. ſed hec eſt vera aial eſt homo. ergo et hec: omne animal eſt homo quod eſt falſum. ergo et prima ſcilz ꝙ omis nihil ſignificat. Solutio. Ad dubium dicitur ꝙ omis non ſignificat vniuerſale ſed vniuerſaliter: quia facit terminũ cõmunem ſuum ſtare pro omibus ſuis inferioribus. vt omis homo currit. et ſic omnis ſignificat aliquam rem. Sed duplex eſt res: quia quedam eſt res ſubicibilis vel predicabilis. vt homo aial currit diſputat. et ſic verum eſt ꝙ omis nihil ſignificat: quia quelibet talis res aut eſt vniuerſalis aut ꝑticularis. Alia eſt res que eſt diſpoſitio rei ſubicibilis vel predicabilis: et talem rem ſignificat hoc ſignum omis. et tam ab iſta re ꝙ̃ ab alia cauſatur veritas vel falſitas in oratione. Obicitur autem ꝙ omis non ſignificat diſpoſitionem rei ſubicibilis: qꝛ in ſillogiſmo mediuz debet reiterari cũ ſuis diſpoſitionibus in minori ꝓpoſitione. ergo debemus ſillogiſare ſic: ois homo eſt aial. ſortes eſt ois homo. ergo ſortes eſt aial: quia omis eſt diſpoſitio in maiori ꝓpoſitione. ergo debet reiterari in minori quod eſt falſum. ergo omnis non eſt diſpoſitio ſubiecti. Solutio: ſicut pater duo dicit ſcilicet illud quod eſt pater et pater inquantum pater. Similiter ſubiectum duo dicit ſcilicet illud quod eſt ſubiectum: et ſubiectum inquantum ſubiectum. et ſꝫm hoc eſt duplex diſpoſitio ſubiecti: quia quedam eſt diſpoſitio illius rei quod eſt ſubiectum. vt albus niger: et ſic de talibus diſpoſitionibus actualibꝰ. ⁊ iſte dñt reiterari in miori ꝓpoſitõe cũ medio. Alia eſt diſpoſitio ſubiecti. ſ. ſubiecti inquantũ ſubiectũ videlz in ordine ad predicatũ. vt omis nullus et oia ſigna taz vniuerſalia ꝙ̃ ꝑticularia. et talis diſpoſitio nõ debet reiterari cũ medio in minori ꝓpoſitõe.

quia eſt reſpectiua. diſponit eni ſubiectū in ꝯparatione ad predicatū. vt cū dicit̄ ois homo albus currit. iſta diſpoſitio albus debet reiterari in miori ꝑpoſitōe cū medio cum ſit diſpoſitio eius qđ eſt ſubiectū: qꝛ eſt abſoluta. Iſta aūt diſpoſitio ois nō debet reiterari: qꝛ eſt reſpectiua ſubiecti ad predicatū: et ita ſubiecti inqȝtum ſubiectū eſt. Vñ debemus dicere ſic: ois homo albus currit / ſortes eſt homo albus ergo ſortes currit. et non ſortes eſt omnis homo albus.

Habito quid ſignificet hoc ſignuȝ omis et cuius diſpoſitōem ſignificet: ꝯſequēter querit̄ vtrū ois exigit tria appellata. Et videtur ꝙ ſic: qꝛ ois ꝑfectio eſt in tribus. vt habet̄ primo celi ⁊ mūdi: et ſic oē ꝑfectum eſt in tribus. ſed oē et ꝑfectū ideȝ ſunt vt habetur ibidem. ergo oē eſt in tribus: ergo ois vult habere tria appellata. Ad idē dicit ariſtoteles in eodem loco ꝙ de duobus viris nō dicimus oēs. ſed de tribus viris dicimus oēs: ergo ois vult habere tria appellata. Sȝ ꝯtra in qlibet demōſtratione ſunt ꝑpoſitiones vniuerſales: ſȝ demōſtrationes fiunt ex ſole ⁊ luna. ergo oportet dicere ois ſol ois luna: ſed ſol nō habet niſi vnicuȝ ſuppoſitum: et ſimiliter luna. ergo ois nō vult habere tria appellatiua. Ad idem oē priuatū lumie a terre obiectu deficit. hec ꝑpoſitio eſt cōceſſa cū habeatur ab auctoribus ſȝ omne ꝑuatum lumine a terre obiectu nō habet niſi vnicū ſuppoſitū ſcȝ hanc lunā ſingularem. ergo ois nō vult hēre tria appellatiua. Ad idem hoc ſignuȝ omis ſignificat qm̄ vniuerſalit̄. ſȝ hoc qđ dico qm̄ vniuerſalit̄ eſt modꝰ ꝓpriꝰ vniuerſalis. Propꝛium auteȝ diuerſificat̄ ſm diuerſitatem ſui ſubiecti. vt ſi homo eſt ⁊ riſibile eſt diminutū ⁊ ſi homo

eſt moꝛtuus riſibile eſt moꝛtuum ſed vniuerſale aliquādo
ſaluatur in pluribus.vt homo equus:aliquādo in vno tā
tum.vt ſol luna ergo omīs quādoq; vult habere tria ap-
pellata et quādoq; non.immo vnum ſolum. Ad idem du
plex eſt foꝛma quia quedā eſt foꝛma materie.vt aīa eſt foꝛ
ma coꝛpoꝛis. et iſta foꝛma eſt pars et non pꝛedicatur de
eo cuius eſt pars.Alia eſt foꝛma que eſt foꝛma pꝛedicabi
lis et ſic omīa ſuperioꝛa vt genera et ſpecies et differētie
dicuntur foꝛme inferioꝛum.vt homo equus ⁊ ſic de alijs
et indiuidua huius foꝛme pꝛedicabilis ſunt materia eius
ergo cum foꝛma neutro pꝛedictoꝛum modoꝛum ſuam ex
cedit materiam nec exceditur ab ea nullus vl'e excedit ſua
indiuidua nec exceduntur ab eo.ergo cum omīs dicat ad
equationem vniuerſaliū cum ſuis indiuiduis.vt omīs ho
mo.tunc opoꝛtet ꝙ ſol habeat vnicū ſuppoſitum vt vere
dicatur omīs ſol quod concedimus dicendo pꝛedictas
ꝓpoſitiones eſſe veras et ꝙ omīs non ſemper exigit tria
appellata ſed quādo adiungitur termino cōmuni habenti
plura ſuppoſita.tunc exigit plura appellata.Quādo vero
adiungitur termino habenti ſolum vnum ſuppoſitum tūc
exigit ſolum vnum appellatum.Ad illud quod pꝛimo obi
ciebatur ꝙ omīs perfectio eſt in tribus dicitur ꝙ veꝝ eſt
et hec tria ſunt ſcilꝫ ſubſtātia rei/virtus eius/et operatio
eius .Et hec tria tangit ariſtoteles ſub bꝛeuibꝰ verbis cuꝫ
dicit natura apta nata ſic facit.per hoc enī ꝙ dicit natura
tangit ſubſtantiam rei.et per hoc ꝙ dicit apta nata tangit
virtutem eius.et per hoc ꝙ dicit ſic facit tangit operatio
nem debitam ei.Similiter hoc ſignum omīs habet ſub-
ſtantiam ſigni vl'is et virtutem que eſt diſtribuere et ope-
rationem eius qñ diſtribuit et in his tribus eſt perfectio

e 3 1

eius. Ad ſecūdum dicendum eſt ꝙ homo et homines dif
ferunt quia homo dicit iſtam ſpēm ſm ſe que eſt de pluri
bus predicabilis: ſed hoīes in plurali numero nō dicit ſpe
ciem ſm ſe ſed multiplicatam actu ſm materiam indiuidu
orum nūero diuerſaꝫ. Unde omis in plurali ratione mul
titudinis facte facit diſtributionē per diuerſas materias
et vult habere tria appellata. Sꝫ omis in ſingulari nume-
ro ex quo recipit ſpēm ſm ſe et non materiā indiuiduorū
exigit eſſentiā aptam natā predicari de pluribus ſiue actu
participetur de pluribus ſiue ab vno ⁊ ideo exigit tria ap
pellata. aut vnum ſolum ſm naturā vniuerſalem cui adiū
gitur. Quidam tamē dicunt ꝙ omis vult habere tria ap-
pellata ad minus et dant talem rationē. Quotienſcūqꝫ ſi
gnum vniuerſale additur termino cōmuni non habēti ſuf
ficientiam appellatoꝝ recurrit ad non ens vt cum dicitur
omis fenix eſt. quia li fenix nō habet niſi vnicum ſuppoſi
tum ideo recurrit ad nō exiſtentes fenices et ideo cū di-
citur oīs fenix eſt ſenſus eſt: vnus fenix qui eſt/eſt. ⁊ duo
fenices qui non ſunt/ſunt. et ideo dicūt has duas ꝓpoſi-
tiones eſſe falſas. quidam fenix nō eſt: et omis fenix eſt. et
non eſſe cōtradictorias qꝛ in negatiua ſupponit fenix qui
eſt. et in affirmatiua ſupponitur duo fenices qui nō ſunt
et ſic non eſt idem ſubiectū in vtraqꝫ. hoc aūt poteſt mul-
tipliciter improbari: qꝛ hec incōueniētia ſequunt ex falſo
qđ ſupponūt qꝛ ſupponūt ꝙ oīs ſemꝑ vult hēre tria ap-
pellatiua qđ ſuperius oſtēſum eſt eſſe falſum. Propterea
vult ariſtoteles ꝙ propoſitio in qua ſubicitur vniuerſale
vniuerſaliter ſumptū alicui predicato contradicat illi pro
poſitioni negatiue in qua ſubicitur vniuerſale non vniuer
ſalit ſumptū eidem predicato. ſed iſte ſunt tales omis fe-

nix eſt quidaꝫ fenix non eſt. ergo ſunt cōtradictorie qđ ta
men ipſi negant ergo regula eoꝝ eſt falſa. Item ad idem
alia regula talis eſt. Terminꝰ cōis ſuppones vel appones
ṽbo pn̄tis tp̄is ſimiliter ſumpto nō hn̄ti vim ampliādi nec
a ſe nec ab alio reſtringitur ad ſupponēdum pro his qui
ſunt ſub forma termini ſupponētis. ergo cum dicit omis
fenix. li fenix reſtringit ad ſupponēdum pro fenice tantū
qui eſt cum ipſius non ſit niſi vnicū ſuppoſitum ergo per
illam regulam prius datam. Si ſignum vniuerſale adueni
at ei nō diſtribuit ip̄m niſi pro vnico ſuppoſito. ergo regu
la eoꝝ eſt falſa et ſupra falſum fundat quod cōcedimus.
Circa predicta queritur de hoc ſophiſmate omis homo
eſt et quodlibet differēs ab illo eſt nō homo. ꝓbatio hec
vna copulatiua cuiꝰ vtraqꝫ pars eſt vera ergo ip̄a eſt vera
Improbatio omis homo eſt et quodlibet differens ab eo
eſt nō homo / ſortes eſt homo. ergo quodlibet differens a
ſorte eſt nō homo qđ eſt falſum. qꝛ hec eſt vna copulatiua
cuius altera pars eſt falſa. ergo ip̄a tota eſt falſa. Solutio
Prima eſt ſimpliciter vera. et ip̄robatio peccat penes fal
laciam ꝯſequentis. qꝛ li differēs ab omi homine in minus
eſt q̄ȝ differens a ſorte. quia differens ab omni homine
ſupponit ſolum pro alijs rebus ab homine. ſed differens
a ſorte ſupponit pro eiſdem. et etiā pro alijs hoibus a ſor
te. Vn̄ bene ſequit differēs ab omi hoie. ergo differens
a ſorte ⁊ eſt locꝰ a p̄te ſubiectiua ad ſuū totū. ȝ ſi huic ꝓpoſi
tioni differēs ab omi hoie apponat ſignū erit ꝓceſſus ab
inferiori ad ſupius cū diſtributōe ⁊ ſic incidit fallacia ꝯſe
quētis in improbatōe ſm vnū ꝓceſſuꝫ qꝛ duplex eſt ꝓceſ
ſus in iprobatōe: qꝛ bene ſequitur ois hō eſt. ergo ſortes
eſt. ⁊ eſt locus a toto in quātitate ſed non ſequitur hoc

eſt differens ab omni homine ergo differens a ſorte:ſed eſt fallacia cōſequentis ſicut hic.oīs homo eſt. ergo omē animal eſt. Item queritur de hoc ſophiſmate omis homo et alius homo ſunt. ꝓbatio. ſortes et alius homo ſunt plato et alius homo ſunt.et ſic de alijs. ergo omīs homo et alius homo ſunt. Improbatio alius eſt relatiuū diuerſitatis ſubſtātie ergo ſupponit pro diuerſo ab hoīe ſed nō eſt alius homo ab omni hoīe ergo ꝑma eſt falſa. Solutio prima eſt ſimpliciter falſa et probatio peccat ſm fallaciā figure dictōis a pluribus determīatis ſuppoſitionib⁹ ad vnaꝫ determīataꝫ q: iſte terminus alius hēt determīatam ſuppoſitionem in premiſſis et in ꝯcluſione. Item ꝓbatio peccat ſm fallaciam accidentis q: licet ſortes ⁊ plato et ſic de alijs inferant oēm hominē ſm ſe nō tamen ſub hac copulatione que eſt omīs et alius homo ſunt.vt cū dicitur oīs homo et alius homo ſunt ſicut cognoſco coruſcuꝫ ſm ſe non tamen ſub hoc accidēte qđ eſt venire. vnde talis datᷣ regula. Quotienſcūqꝫ aliquid ſequitur ſiue cōuerſim ſiue non ſi aliquid cōueniat vni qđ non ꝯueniat alteri et per illud cui ꝯuenit inferatur de eo cui nō ꝯuenit. ſemꝑ eſt fallacia accidētis.verbigrā homo eſt.ergo ſb̄a eſt et ſpecies ꝯuenit homini et non ſb̄e ideo ſi per hoīem inferatᷣ ſpecies de ſb̄a eſt fallacia accidētis.vt hō eſt ſpecies.ergo ſb̄a eſt ſpēs.ſimiliter hic riſibile eſt ꝓprium ergo homo eſt proprium. Horum aūt que ꝯſequunᷣ quedam ꝯſequunᷣ conuerſim vt homo et riſibile. alia vero nō vt homo ⁊ ſubſtātia. Dicto de hoc ſophiſmate reſtat dicere de iſto oīs homo eſt omis homo. ꝓbatio.ſortes eſt ſortes. plato eſt plato et ſic de alijs ergo omis homo eſt omis homo. Et vt vult boetius nulla ꝓpoſitio eſt verior q̄ illa in q̄ predicatᷣ

idem de ſeipſo ſed ſic eſt hic. q2 oīs homo predicatur de oi hoīe ergo nulla eſt verioꝛ iſta ⁊ ꝑ cōſequens eſt vera. Improbatio. ſua cōtradictoꝛia eſt vera ſcʒ iſta quidaʒ hō non eſt oīs hō ergo ipſa eſt falſa. Itē ad idē oīs hō eſt oīſ homo ſed ſoꝛtes eſt hō ergo ſoꝛtes eſt oīs hō. ſillogiſmus eſt in darij cōcluſio eſt falſa ergo aliqua pꝛemiſſarum non minoꝛ ergo maioꝛ: ſed maioꝛ eſt ſophiſma ergo eſt falſum Solutio pꝛima eſt ſimpliciter falſa ⁊ pꝛobatio peccat ſecundum cōſequēs ab inſufficiēti enūeratione ſingl'ariū q2 cū illis quas aſſumit debet ſumere has a pte ſubiec: i. ſoꝛtes eſt oīs hō plato ē oīs hō. ⁊ etiā iſtas a pte p̄dicati oīs hō eſt ſoꝛtes oīs hō eſt plato ⁊ ſic de alijs quas dimittit ⁊ ſic peccat ſcd̄m cōſequēs ab inſufficiēti enūeratione ſingulariū. Ad aliud dicitur ꝙ ibi idem non pꝛedicat̃ de ſeipſo ſed p̄dicat̃ oīs homo de hoīe ſumpto ꝓ qualibet ſui pte.

SEquitur de hoc ſigno null' qđ ſignificat qm̄ vl'iter negatiue. vn̄ ſignificat idē ſicut hoc ſignū oīs cū negatione poſtpoſita. et ideo oīs non ⁊ nullus eqpollēt. de hoc ſigno nullus talis datur regula. Quotienſcūqʒ hoc ſignū nullus imediate adiūgit̃ termino cōi cōfundit ipm̄ mobiliter ⁊ diſtributiue ſimilier terminū cōem ſibi adiunctū mediate vt nullus hō eſt aſinus. Vn̄ pōt fieri deſcēſus ſub ſubiecto ſic ergo ſoꝛtes non eſt aſinus nec plato ⁊ ſic de alijs: ⁊ etiā ſub p̄dicato. Secūdū p̄dicta querit̃ de hoc ſophiſmate nullus hō ē oīs hō. Pꝛobat̃ ſic ſoꝛtes non eſt oīs hō plato nō eſt oīs hō ⁊ ſic de alijs ergo pꝛima eſt vera. vel ſic ſua cōtradictoria eſt falſa ſcʒ iſta qdā hō eſt oīs hō ergo eſt vera. Cōtra ibi pꝛedicat̃ oppoſitū de oppoſito ergo locutio eſt falſa. Solutio p̄ma eſt vera ⁊ ad impꝛobatōem reſpondet̃ per

interemptionē qꝛ ibi non pꝛedicat̄ oppoſitum de oppoſito ſed remouet̄ omis homo ab homine ſumpto pꝛo quolibet ſuo ſuppoſito ⁊ hoc eſt verum.

SEquitur de hoc ſigno nihil qđ ſignificat idē qđ nullus ſed includit in ſe terminū recipiētē ſuā diſtributionē qꝛ nihil eſt ſignū vniuerſale cū negatōe ⁊ res eſt termin⁹ recipiēs ei⁹ diſtributionē. Secūdū p̄dicta querit̄ de hoc ſophiſmate. Nihil vidēs eſt aliqd vidēs. Probat̄ ſic. non hāc rem vidēs eſt aliqd vidēs. qꝛ non vidēs ſoꝛtē eſt vidēs platonē non illā rem vidēs eſt aliqd vidēs ⁊ ſic de alijs. ergo nihil vidēs eſt aliqd vidēs. ergo p̄ma eſt vera. Contra ibi p̄dicat̄ oppoſitū de oppoſito ergo locutio eſt falſa. Quidā diſtigūt nihil vidēs eſt aliquid vidēs eo ꝙ hec dictio nihil poteſt eſſe accuſatiui caſus ⁊ eſt ſenſus nullā rem vidēs eſt aliqd vidēs vel poteſt eſſe noīatiui caſus ⁊ eſt ſenſus: nulla res videns eſt aliqd vidēs. ⁊ ſecūdū hoc ponūt amphibologiam ex p̄te caſus ſed hoc non ſoluit qꝛ in vtroqꝫ ſenſu eſt falſa. Sed alij diſtingūt hāc iterū nihil vidēs eo ꝙ negatio in hoc termīo nihil poteſt negare p̄ticipiū p̄mo poſitū ⁊ eſt ſenſus nullā rem videns eſt aliqd vidēs ⁊ ſic eſt diuiſa vel pōt negare hoc verbū eſt. ⁊ tūc eſt ſenſus quālibet rē vidēs non eſt aliqd vidēs ⁊ ſic eſt cōpoſita ſed hoc nō ſoluit qꝛ in vtroqꝫ ſenſu eſt falſa cuꝫ oppoſita ponant̄ circa idem. Solutio. dicēdū ē ꝙ p̄ma ſimpliciter eſt falſa ⁊ p̄batio peccat cōtra fallaciā figure dictionis a plurib⁹ determinatis ad vnā determīatā. reſpectu hui⁹ termini videns qꝛ in p̄miſſis hꝫ ſuppoſitionē determīatā ⁊ in cōcluſione ſimiliter. Vel peccat ſcđm fallaciā accidētis. qꝛ q̄uis videre cōicat̄ oībus ſecundū ſe non tamē ſecūdū ꝙ vniunt̄

in hoc toto nihilvidēs·vñ totū accidit parti ⁊ eſſe videns
aliqđ aſſignaṫ ineſſe vtriq̄ȝ. Sciendū eſt ꝙ om̄s pꝛemiſſe
ſunt duplices qꝛ negatio pōt determinare verbū vel ꝑtici
piū vt dictū eſt pꝛius vnde antiq̄ poſuerūt ꝓmiſſa eſſe du
plices ꝓpter talē regulā quā dabant. Quotienſcūq̄ȝ ne-
gatio ⁊ diſtributio includūtur in vno termīo ad quodcūq̄ȝ
referṫ vnū ⁊ reliquū. Unde cū diſtributio poſita in obliq̄
non poſſit in pꝛedicta oꝛatione attingere verbum ita ne-
q̄ȝ negatō. Item idē eſt iudiciū de iſtis ſophiſmatibꝰ. Nul
lum caput habens eſt aliquod caput habens a nullo ho-
mine differens eſt ab aliquo hoīe differens ⁊c.

SEquitur de ſignis diſtributiuis duoꝝ ⁊ talia ſunt neuter ⁊ vterq̄ȝ. Et differūt a p̄dictis qꝛ oīs nullꝰ ⁊ ſimilia diſtribuūt ꝑ oībꝰ indiuiduis termini cōīs: ſed vterq̄ȝ ⁊ neuter diſtribuūt ſo
lum pꝛo duobus per demonſtrationē. vt vterq̄ȝ iſtoꝝ neu
ter iſtoꝝ. Secūdū pꝛedicta queriṫ de hoc ſophiſmate ab
vtroq̄ȝ iſtoꝝ enūciatū eſt verū poſito ꝙ ſoꝛtes dicat deuȝ
eſſe. Plato vero dicat hoīem eſſe aīal ⁊ ambo dicant ſi-
mul hoīem eſſe aſinū. Et illi duo demōſtrātur ꝑ hoc ꝓno
men iſtoꝝ. Pꝛobatio. a ſoꝛte enūciatū eſt veruȝ a platone
enūciatū eſt verū ergo ab vtroq̄ȝ iſtoꝝ enūciatū eſt veruȝ
Contra ab vtroq̄ȝ enūciatū eſt verū ſed nihil enūciatū eſt
ab vtroq̄ȝ iſtoꝝ niſi hoīem eſſe aſinū. ergo hoīem eſſe aſi
num eſt verū qđ falſum eſt. Solutio pꝛima eſt vera ⁊ pꝛo
batio peccat ſecundū fallaciā accidentis ſicut habetur ab
ariſtotele hec ꝓpoſitio ponitur eſſe vera oīm contrarioꝝ
eadē eſt diſciplina ⁊ tamē nulla ꝑticularis diſciplina ē oīȝ
contrarioꝝ ſed diſciplina cōiter ſumpta. vñ hic ē fallacia
accidētis oīm ꝯrioꝝ eadē ē diſciplina. ꝫ nulla ē diſciplina

niſi hec vel illa ⁊ ſic de aliis ergo oim contrarioꝝ hec ea dem eſt diſciplina vel iſta qđ falſum eſt. Similiter hic hõ eſt ſpẽs ſ₃ null⁹ ẽ hõ niſi ſortes vł plato ⁊ ſic de aliis ergo ſortes eſt ſpẽs vel plato ⁊ ſic de aliis ⁊ ſic eſt fallacia ac cidẽtis in ꝓpoſito q₂ hec dictio enũciatũ eſt ⁊ hec dictio verũ tenet ꝓ ipſo in cõi ⁊ ſic ab vtroq₃ iſtoꝝ enũciatũ eſt verũ vñ enũcia. ſ₃ nõ tenet ꝓ pticulari enũciato ab vtro q₃ vñ pticulare enũciatũ ab vtroq₃ accidit enũciatio in cõi ſicut pticulare inferius accidit ſuo ſupiori ⁊ verũ aſſignat vtriq₃ ineſſe. Et appellat ſupius hic omẽ qđ eſt maius ſi ue ſit eſſentiale ſiue accidẽtale. Quidã tamẽ dicũt ꝙ pri ma eſt ſimpliciter falſa ⁊ dicũt ꝙ enũciatũ accipit ꝓ pti culari enunciato ab vtroq₃ ⁊ ſimiliter verum pro parti culari. Et ꝓbatio peccat ſcđm fallaciã figure dictionis a plurib⁹ determiatis ad vnã determiatã hui⁹ termi enũcia tu₃ ⁊ hui⁹ termi veꝝ. ſ₃ pma ſolutio melior eſt ⁊ ſubtilior.

SEquitur de hoc ſigno neuter qđ ſignificat idem ꝙ vterq₃ cu₃ negatione ſibi prepoſita. Vñ ſicut nullus de ſe habet diſtribu tionẽ ⁊ negationẽ ſimiliter ⁊ neuter. ſ₃ neuter ẽ diſtributi uũ duoꝝ tm̃. Item querit de hoc ſophiſmate neutrũ ocu lum habẽdo tu potes videre. Probatio. dextrũ oculũ nõ habẽdo tu potes videre: ſiniſtrũ oculu₃ non habendo tu potes videre ergo pma eſt vera. Cõtra neutrũ oculũ ha bendo tu potes videre: ergo ſi neutrũ oculũ habes vł dũ neutrũ oculũ habes tu potes videre qđ falſu₃ ẽ. ꝯſequẽtia patet q₂ gerũdia termiata in o. habẽt reſolui p dũ p ſi vel p q₂ ſed vtroq₃ mõ eſt falſa: ergo pma eſt falſa. Solutio pri ma eſt falſa ⁊ ꝓbatio peccat ſecũdũ fallaciã accidentis q₂ poſſe videre cõuenit ptibus ſecũdũ ſe ſc₃ ꝓut ſunt diuiſe

ſed non cōuenit eis ꝓut ſunt vnite in ſuo toto vnde hoc patet p primā regulā cuꝫ ad ꝑtes ſequat̃ totū vt poteſtas videndi conuenit ꝑtibus ⁊ non toti :ideo ſi ꝑtes inferā tur de toto ibi eſt fallacia accidentis ⁊c̃.

Habito de ſignis diſtributiuis partiū ſubiectiuaꝝ cōſequēter querit̃ vtrū negatio habeat vim diſtribuendi ſiue cōfundendi. Et videt̃ ꝙ ſic. qꝛ ariſtoteles in pmo ꝑiarmenias dicit ꝙ ille cōtradicūt hō eſt iuſtus non hō eſt iuſtus:ergo altera eſt vniuerſalis cū ſubijciat̃ termin⁹ cōis ſed non niſi hic non hō eſt iuſtus ergo ille termin⁹ hō diſtribuit̃ ſed non eſt ibi aliqd a quo diſtribuit̃ niſi negatio/ergo diſtribuit̃ a negatione. Contra ſi negatio habeat vim cōfundēdi ergo ſicut iſta eſt incōgrua oīs ſortes currit ſimiliter hec nō ſortes currit qđ eſt falſum qꝛ q̄uis ſignū diſtributiuū nō poſſit addi termīo ſingl'ari tamē negatio bene poteſt addi. Itē vbicūqꝫ eſt diſtributio ibi eſt termin⁹ cōis ſumpt⁹ vniuerſaliter ergo oportet ꝙ ibi ſit dictio ſignificans qm̄ vniuerſaliter. ſed ſignū vniuerſale ſignificat qm̄ vniuerſaliter tantūmodo negatio vero non. ergo non habet vim diſtribuendi qđ ꝯcedim⁹ dicentes ꝙ negatio non cōfundit ſed negat hoc qđ poſt ſe inuenit. Unde cū adiūgit̃ termino cōi negat ipm. ſed ad negationē ſupioris ſequit̃ negatio cuiuſlibet inferioris eo ꝙ deſtructo ſupiori deſtruit̃ quodlibet eius inferius ergo negatio nō cōfundit ſed negat qđ poſt ſe īuenit ſiue ſit vniuerſale ſiue ꝑticulare. Solutio aūt patet ad hoc qđ obijcit̃ qꝛ ꝙ hec eſt vniuerſalis non hō eſt iuſtus hoc non eſt ꝓpter naturā diſtributōis exiſtentis in negatione:ſed hoc eſt qꝛ negat̃ homo in cōi quo remoto remouetur qđlibet eius inferius. Item ſolet

poni quedā diſtributio aptitudinis vt oīs homo timet in mari.hic aptus natus eſt timere in mari.Item ſolet poni diſtributio acōmoda vt celum tegit oīa preter ſeipſum ⁊ deus creauit omīa alia a ſe:ſed iſta duo genera diſtributionis non ſunt ita ꝓpria ſicut alia.

SEquitur de hoc ſigno totus qđ eſt diſtributiuū ptiū integraliū vt hic tot⁹ ſortes eſt albus.Eſt ei ſenſus ſortes ſcđm quālibet ſui ptē eſt alb⁹.Unde ad iſtā totus ſortes eſt albus immediate ſequiť iſta.ſortes ſcđm quālibet ſui ptem eſt albus.ad quā ſequiť quelibet pars ſortis eſt alba.Probatio in hac:totus ſortes eſt albus ſortes ſubijciť albedini ſecundū ſe ⁊ ptes ei⁹ non ſcđm ſe ſed ꝓut ſunt in ſuo toto ſiue ſub forma totius ergo non ſubijciunť albedini niſi ꝑ totū ⁊ ſic ꝑ prius ſequiť hec ſortes ſcđm quālibet ptē ſui eſt albus ⁊ poſtea illa quelibet ps ſortis eſt alba.Itē in hac totus ſortes eſt albus tot⁹ ſubijciť albedini in rectitudie.ptes autē in obliquitate qr in eo qđ eſt totū ptes intelliguntť in obliquis ⁊ in eo qđ eſt ps.totū ſumiť oblique qđ patet ꝑ diuiſionē ei⁹ qđ eſt totū vt dom⁹ eſt ex pariete tecto ⁊ fundamento.⁊ ſortes eſt ex ptib⁹.ergo illud qđ eſt totū dat intelligere ptes obliquas.ergo ad hāc totus ſortes eſt albus imediate ſequiť hec ſortes ſcđm quālibet ſui ptē eſt albus ⁊ mediate ſequiť iſta q̄libet ps ſortis eſt alba.Item ad idem illud qđ eſt ps nō hab; eſſe niſi ab eo quod eſt totum.quia non habet perfectionem niſi ab eo ergo non ſubijcitur alicui niſi ꝑ totū.ergo totū prius ſubijcitur.ergo ad hanc totus ſortes eſt albus imediate ſequitur ſortes ſecundum quālibet ſui partem eſt albus ⁊ mediate quelibet pars ſortis eſt alba.Circa predicta queriť

de hoc ſophiſmate totus ſortes eſt minor ſorte. probatio quelibet pars ſortis eſt minor ſorte. ⁊ ſortes ſecundū quālibet ſui partem eſt minor ſorte. ergo totus ſortes eſt minor ſorte. Cōtra totus ſortes eſt minor ſorte. ergo ſortes eſt minor ſorte. Solutio prima eſt vera. ſcꝫ hec totus ſortes eſt minor ſorte ⁊ ꝓbatio peccat ſecundū accidens qa in iſta totus ſortes eſt minor ſorte predicatū attribuit partibus quibus vere cōuenit ſorti autē non cōuenit. ⁊ ideo hec eſt ſimpliciter falſa ſortes eſt minor ſorte. ⁊ ideo ſi ꝑtes inferant eſſe minorē ſorte de toto ſine de ſorte erit fallacia accidentis per vnam regulam ſupradictam. vnde totus ſortes eſt res ſubiecta ⁊ ſortes accidit ei. ⁊ eſſe minor ſorte aſſignatur vtriqꝫ ineſſe. Etiam improbatio peccat ſecundum quid ad ſimpliciter or iſta totus ſortes eſt minor ſorte non ponit ſortem ſecundum ſe ſed ſecundum ſuas partes. ⁊ ideo ponit ſortem ſecundum quid eſſe minorem ſorte. ita cum ſimpliciter inferatur. ergo ſortes eſt minor ſorte peccat ſecundū quid ad ſimpliciter ſicut ſortes ſecūdum pedem eſt minor ſorte ergo ſortes eſt minor ſorte.
Item in quibuſdam ſequitur totus ſortes ergo ſortes vt totus ſortes eſt albus. ergo ſortes eſt albus ⁊ in quibuſdam non. Queritur in quibus eſt ⁊ in quibus non. Dicendum eſt ꝙ ſunt quedam accidentia que indifferenter cōueniunt parti ⁊ toti vt albus niger calidum frigidum augeri minui ⁊ in talibus bene ſequitur. totus ſortes ergo ſortes. Alia ſunt accidentia que cōueniunt partibus ⁊ nō toti vel econuerſo toti ⁊ non parti ⁊ non partibus vt totalitas. minoritas. paruitas ⁊ in talibus non ſequitur. totus ſortes ergo ſortes.

SEquitur de ſignis diſtributiuis accidentiū inter que primo dicenduȝ eſt de ſignis diſtributiuis qualitatis. Dicitur autē ſignū diſtributiuū qualitatis qd diſtribuit res ſe habentes ꝑ modū qualitatis vt q̄lelibet. cuiꝰ ꝑticulare eſt aliqualibet Sed tunc obiicit ꝙ ſi accidens multiplicetur mltiplicato ſubiecto ergo cum ſigna diſtributiua ſubſtātie diſtribuāt ſiue multiplicent ſubiectum oportet ꝙ multiplicent ſiue diſtribuant ipm accidēs ergo ſigna diſtributiua accidentiū ſuꝑfluūt. Ad hoc dicendū eſt ꝙ duplex eſt multiplicatio accidētis. qꝛ quedā eſt mltiplicatio accidētis ſcdm nūerum ⁊ hec fit ꝑ ſignū diſtributiuū ſubſtātie vt oīs hō albꝰ currit. Alia eſt mltiplicatio ſcdm ſpēm ⁊ hec fit ꝑ ſigna diſtributiua accidētis. vt qualelibet currit. i. res habēs qualemcūqȝ qualitatē currit. Circa p̄dicta querit de hoc ſophiſmate quodlibet qualelibet de quolibet tali ſcit ipm eſſe tale quale ipm eſt poſito ꝙ ſortes ſciat grāmaticā logicam rhetoricā. ⁊ plato ⁊ cicero ſimiliter ⁊ ſciant ſe habere eas ⁊ ſint alij tres hoies quoꝝ vnus ſciat logicaȝ alter grāmaticā ⁊ alius rhetoricā ⁊ iſti neſciant ſe habere eas ⁊ de alijs nihil ſciant ⁊ alij ſciāt de ſe ⁊ de iſtis ⁊ non ſunt plures hoīes neqȝ plures qualitates. Probatio. hoc qualelibet de quolibet tali ſcit ipſum eſſe tale quale ipſum eſt ⁊ ſic de ſcdo ⁊ tertio ⁊ non ſunt plura q̄lelibet. ergo qdlibet ⁊ q̄lelibȝ de q̄libȝ tali ſcit ipm eē tale q̄le ipm ē. Cōtra quodlibet qualelibet ⁊c. ergo quodlibet grāmaticum de quolibet tali ſcit ipſum eſſe tale quale ipſum eſt. Solutio prima eſt vera ⁊ improbatio peccat ſecundum fallaciam conſequentis ab inferiori ad ſuꝑius cum diſtributione ſuperioris qꝛ qualelibet ſupponit tantū pro tribꝰ ſcȝ pro tribus primis. ſed grāmaticus ſupponit pro eiſdē ⁊ etiaȝ ꝑ

aliquod qui habet gramaticā tātū et ita gramaticū est i pl⁹ q̄ȝ qualelibet. vnde ſi apponat̄ ſignū vniuerſale diſtributi uū ſic quodlibet q̄lelibet ⁊ cetera. ergo quodlibet grāma‑ ticū fit cōſeq̄ns. vt hic oīs homo ergo oīe aial. ⁊ ſimi‑ liter in vltio vt de quolibet q̄lelibet ergo de quolibet grā matico cū dicit de quolibet tali.

Sequitur de ſignis diſtributiuis quātitatis et ſunt illa q̄ diſtribuūt res ſe habē tes ꝑ modū quātitatis: vt quotiēſcunqȝ quan tuſcūqȝ. Et ſcd̄m hoc q̄ritur de hoc ſophiſmate quotienſ cūqȝ fuiſti pariſi⁹ totiēs fuiſti hō. Probatō. vna vice fuiſti pariſius ⁊ illa vice fuiſti hō. alia vice fuiſti pariſius ⁊ illa vice fuiſti hō ⁊ ſic de alijs. ergo quotiēſcūqȝ fuiſti pariſi‑ us totiēs fuiſti hō. Improbatio quotienſcūqȝ fuiſti pariſi us totiens fuiſti hō. ſed bis fuiſti pariſius. ergo bis fuiſti hō. qđ falſū eſt q2 hec dictio bis iportat interruptionē ei⁹ cui adiūgit̄ ſed act⁹ eſſendi hoiem nō fuit interrupt⁹ in te Solutio pria eſt falſa. Ad ꝓbationē autē reſpōdēdū eſt ꝑ iterēptionē quia ſecūda pars copulatiue eſt falſa ſcilicet illa vice fuiſti hō quia adhuc nulla vice fuiſti hō eo q̄ nō dū vita fuit termiata vt iterū iciperes viuere ⁊ poſtea ter minaret̄ qđ tñ reqrit̄ ad hoc q̄ bis fuiſſes hō. ſicut bis i cipit̄ curſus ⁊ bis t̄minat̄ ad hoc q̄ aliqs bis currat. Et nota q̄ bis nō iportat iterruptionē tēporis: ſed tātū act⁹ illius cui adiūgit̄. Ad t̄minū aūt ſeqtur iterruptio. ſi autē formaret̄ ſic paralogiſm⁹: qñcūqȝ fuiſti pariſius fuiſti hō ſed bis fuiſti pariſius: ergo bis fuiſti hō. pria eſt vā ⁊ im probatio peccat ſecūdū fallaciā figure dictionis ex muta tione predicamēti. q2 qñqȝ eſt i p̄dicamēto quādo: ⁊ bis

ī p̄dicamēto q̄ātitatis: qꝛ eſt de gn̄e q̄ātitatis diſcrete.

SEquitur de infinito quod quinqꝫ
modis dicit̄. Primo mō dicit̄ infinitū qḋ non
pōt ꝑtrāſiri. vt vox dicit̄ inuiſibilis q̄ātū ad vi
ſū qꝛ eſt inuiſibilis eo ꝙ nō eſt apta nata videri. Alio mō
dicit̄ infinitū qḋ habet trāſitū ip̄fectū eo ꝙ nōdū eſt t̄mi
natū tn̄ aptū natū eſt t̄miari. vt dū aliq̄s trāſit ſpacium ⁊
nōdū ꝑuenit ad ſuū finē. Tercio mō dicit̄ infinitū ſcd̄m
appoſitionē. vt numer⁹ augmētabilis eſt in īfinitū appōne
vnitatis vel alteri⁹ numeri. Quarto mō dr̄ īfinitū ſcd̄ꝫ diō
nē vt cōtinuū. om̄e aūt cōtinuū diuiſibile eſt in īfinitū. vn̄
ſic diffinit̄ ab ariſtotele ī q̄rto phiſicoꝝ. Cōtinuū eſt diui
ſibile in ſēꝑ diuiſibi a. Alio mō dicit̄ infinitū vtroqꝫ mō
ſcilꝫ ꝑ appōnē ⁊ diōnē vt tp̄s. cū eni tp̄s ſit ꝯtinuū eſt di
uiſibile in īfinitū in dione ⁊ cū poſt vnū tp̄s veniat aliud
tp̄s ſic ꝑ appōnē vni⁹ tēporis ad aliud eſt finitū. Et quo
ad has tres vltimas ſignificatiōes diffinit̄ ſic īfinitū. In
finitū eſt cui⁹ q̄ātitatē accipiētib⁹ ſemꝑ eſt extra ſumere.
vt ſi poſt vltimā partē linee accipiat̄ alia: poſt alterā t̄ciaꝫ
⁊ nūq̄ꝫ poſſit attingi t̄min⁹ ei⁹ ideo linea dicit̄ infinita. So
let autē poni ꝙ īfinitū q̄n̄qꝫ ſumit̄ pro termio coī ⁊ tunc
iſta ꝓpō infinita ſunt finita equalet huic aliq̄ īfinita ſūt fi
nita. q̄n̄qꝫ ſumit̄ ꝓ ſigno diſtributiuo ⁊ tunc illa eq̄pollet
huic quo ad diſtributionē quolibet plura ſūt infinita. Et
ꝓbat̄ ſic vno plura ſūt finita. duob⁹ plura ſūt finita. trib⁹
plura ſūt finita ⁊ ſic de aliĳs: ergo quolibet plura ſūt fini-
ta. ⁊ ſic dicit̄ facere ītraſcalarē diſtributōnē vel īterruptā
vel diſiūctiuā: qꝛ hec dictio plura ī p̄ia ꝓpōne ſupponit
ꝓ duob⁹ ⁊ deinceps in ſcd̄a ꝓ trib⁹ ⁊ ſic gradatī ⁊ ſcala

rıter aſcēdendō. ⁊ ſic iſta orō quolibet plura facit diſtribu
tionē intraſcalarē q2 ꝓ alijs ſuppoīt h̄ qđ dico quolibet ⁊
ꝓ alijs hoc dico plura ſecūdum numerū aſcēdēdo vt di-
ctū eſt. Circa p̄dicta q̄rit̄ de h̄ ſophiſmate infinita ſūt
finita. Probatio duo ſunt finita tria ſūt finita ⁊ ſic in īfi
nitū. ergo īfinita ſunt finita. Improbatio ibi p̄dicat̄ op-
poſitū de oppoſito. ergo locutō eſt īpoſſibilis. Pōt etiā
ſic ꝓbari q̄libet plura ſunt finita. ergo infinita ſunt finita.
Solutio Quidā diſtīgūt eo ꝙ infinitū ē equocū ad infi
nitū quo ad nos ⁊ ad īfinitū ſimplicit̄. Unde ſi ſumat̄ ī-
finitū quo ad nos pria pōt eſſe vā ⁊ nō p̄dicat̄ oppoſitū
de oppoſito q2 īfinita quo ad nos ſunt ſtelle ⁊ arene ma
ris q̄ nō ſunt īfinite ſimplicit̄. Si autē ſumat̄ infinitū ſim-
plicit̄ eſt ſimplicit̄ falſa ⁊ p̄dicat̄ oppoſitum de oppoſito.
Alij autē diſtingūt eo ꝙ infinitū pōt eſſe t̄minꝰ cōmunis
et ſic prima ē falſa. vel pōt eſſe dictio ſincathegoreumati-
ca īportās ī ſe diſtributionē ſicut dictū eſt. ⁊ ſic ponūt eā
eſſe verā. Sꝫ neutra iſtaꝝ ſolutionū valet q2 ſi remoueat̄
vtraqꝫ diſtictio ⁊ ſumat̄ infinitū ſimplicit̄ ⁊ ſcđꝫ ꝙ ē ter
minꝰ cōis: adhuc r̄manet ꝓbatio ⁊ īprobatio huiꝰ ſophiſ-
matis. vn̄ dicēdū ē ꝙ pria ſimplicit̄ ē falſa. ⁊ ꝓbatō pec-
cat ſcđꝫ qđ ad ſimplicit̄. q2 īfinitū appōne ē infinitū quo
dā mō ⁊ nō ſimplicit̄. Un̄ cū accipit ꝑtes nūeri ſcđm ap-
pōnē vt duo ⁊ tria: nō accipit īfinitū ſimplicit̄ ſꝫ quodā
mō ſiue ſcđꝫ qđ. ⁊ ideo nō pōt ex his īferri infinitū ſimpli
citer. ¶ Sequitur tractatus de exponibilibus.

p PRopoſitio exponibilis eſt propo
ſitio hñs obſcurū ſenſū expōne īdigētē ꝓpter
aliqđ ſincathegoreuma ī ea īplicite vel explici

te poſituꝫ in aliq̃ dictiõe vt ĩ hac tm̃ hõ eſt aĩal. ſortes ĩci
pit eſſe albus. ĩfinita ẽ linea ⁊ ſic de alijs. Pro quo ſciẽ-
duꝫ eſt ꝙ ea q̃ faciunt ꝓpõnẽ exponibilẽ ſunt ĩ multiplici
dr̃ia. Nã q̃dã ſunt ſigna excluſiua vt tm̃ ſolũ. q̃dã excepti
ua vt p̃ter/niſi. q̃dã reduplicatiua vt ĩquãtuꝫ ſcd̃ꝫ. q̃dã v̂o
ĩportãt ĩceptionẽ vel deſinitionẽ vt ĩcipit/deſinit. q̃dã im
portãt priuationẽ finis vt ĩfinituꝫ. q̃dã ĩportãt exceſſũ cõ
paratiui ⁊ ſuꝑlatiui gradus. q̃dã v̂o diſtĩctionẽ. vt differt
aliud ab ⁊ ſic de alijs. q̃dã v̂o ĩportãt ſpecialẽ moduꝫ di
ſtributõnis vt totꝰ/q̲libet ⁊ ſic de alijs. Vñ ꝓpt̃ illa ꝓpõ
reddit̃ obſcura ſic ꝙ ĩdiget expõne. Et iõ dicunt̃ facere
ꝓpõnẽ exponibilẽ q̃re de ipſis videnduꝫ eſt per ordinem
Et primo de excluſiuis.

S Equitur de ſignis excluſiuis. Vn
de ſigna excluſiua ſunt q̃ ex ſua ꝯſignificatõne
excluſionẽ ĩportãt ⁊ a q̲bus reddit̃ ꝓpõ exclu
ſiua. vt ſunt iſte dictiões ſolus/vnicꝰ/tm̃/tm̃mõ/dũtaxat
⁊ ſic de alijs. Hec eĩ ſigna qñq; excludũt gr̃a alietatis: ⁊
qñq; gr̃a pluralitatis. ⁊ qñq; ponunt̃ ĩ or̃one ſine nega-
tiõe. ⁊ qñq; cũ negatiõe p̃cedẽte aut ſeq̃nte. De iſtis au-
tẽ dant̃ tales regl'e. Pr̃ia ẽ ꝙ ꝓpõ excluſiua ſine negati
one exponit̃ ꝑ vnã copulatiuã affirmatiuã cuiꝰ pr̃ia pars
eſt p̃iacẽs excluſiue. ⁊ ſcd̃a pars ẽ negatiua ĩportãs nega-
tionẽ p̃dicati de oĩbꝰ alijs a ſubiecto. vt tm̃ hõ currit. id ẽ
hõ currit ⁊ nihil aliud ab hoĩe currit. vel tm̃ apl'i dei ſunt
duodeci. id ẽ apl'i dei ſũt duodeci ⁊ nõ ſũt pl'es q̃ꝫ duo-
deci. Scd̃a r̃gl'a ẽ ꝙ ꝓpõ excluſiua huiꝰ gñis ĩfert copu-
latiuã ꝯpoſitã ex duabꝰ exponẽtibꝰ ſiue ꝯponẽtibꝰ ⁊ quãli
bet eaꝝ ſeorſũ ⁊ nõ ecõtra. vt tm̃ hõ currit ergo hõ currit

⁊ nihil aliud ab hoīe currit. Tertia regula eſt ꝙ ab excluſiua affirmatiua ad vniuerſalē de terminis tranſpoſitis eſt bona cōſequētia ſi fiat excluſio gratia alietatis ⁊ non ecōtra vt tm̄ aīal eſt hō. ergo oīs hō ē aīal. quarta regl'a ē ꝙ excluſiua cōtradictoria ꝓoris exponit̄ ꝑ diſiūctiuā affirmatiuā de ꝑtib⁹ cōtradicētib⁹ prioris excluſiue. vt iſta nō tm̄ homo currit. i. null⁹ hō curritvel aliqd ab hoīe currit patȝ ex ṽtute cōtradictōis q2 vtrobiqȝ ſeruat̄ oppoſitio cōtradictionis. ex hoc etiā patet qualiter in eis valeat cōſequētia. Quīta regl'a eſt excluſiua in qua ponit̄ vna negatio ſequēs excluſionē exponit̄ ꝑ vnā copulatiuā affirmatiuā cuius ꝑma ꝑs eſt negatiua ꝑiacēs. alia eſt affirmatia in qua ꝑdicatū affirmatiue enūciat̄ de quolibet alio. vt tantuȝ accidēs non eſt ſubſtātia. i. accidēs non eſt ſubſtātia: ⁊ om̄e aliud ab accidēte eſt ſubſtātia. Et ꝑ hoc patet qualiter cōtradictio ei⁹ eſt exponēda: ⁊ q̄liter valeat ꝯña in excluſiuis

SEquitur de dictionibus exceptiuis. dicūtur autē dictōes exceptiue que ſignificant exceptionē alicui⁹ cōtenti ſub aliquo diſtributo. cui⁹mōi ſunt ꝑterq̄ ⁊ ſic de aliꝭs de qb⁹ dant̄ tales regl'e. Prima eſt ꝙ oīs exceptio fit a toto in q̄ītitate ſeu a termio ſumpto ſub ſigno vl'i. Eſt aūt totū in q̄ītitate termin⁹ cōiter ſumpt⁹ cū ſigno vl'i. vt oīs hō ꝑter ſortē currit. Scd'a regl'a eſt ꝙ dictio exceptiua nō ipedita facit terminū cōeȝ ſup quē cadit imediate ſupponere ſimplicit̄. vt om̄e aīal ꝑter hoīeȝ eſt irrationale. ibi hoīeȝ ſupponit ſimplicit̄. Tertia regl'a eſt ꝙ vl'is affirmatiua exceptiua exponit̄ copulatiue ꝑ tres cathegoricas exponētes quaꝝ ꝑma affirmat ꝑdicatū de ſubiecto ſumpto cū aliō ab ſcd'a affirmat ꝑdicatū de termino excepto. tertia eſt negatia in qua

predicatū negaṫ de termīo excepto. vt oē aīal ꝑter hoīem eſt irrōnale iſta exponiṫ ſic. oē aīal aliḋ ab hoīe ē irrōnale hō ē aīal ⁊ hō nō ē irratōnaľ. Quarta rľa ē ꝙ vľis negatiua exceptia exponiṫ copulatiē ꝑ tres ꝓpōes in q̄ꝝ ṗma ṗdicatū negaṫ ḋ ſubiecto ſūpto cū aliḋ ⁊ ab. i ſcḋa affirāṫ ſbm̄ ḋ terio excepto. i tercia affirāṫ vľiť ṗdicatū ḋ terio excepto vt ħ nullū aīal ṗt̄q̄ʒ hō ē riſibile. expōiṫ ſic nullū aīal aliḋ ab hoīe ē riſibile. hō ē aīal. ⁊ oīs hō ē riſibiľ. Ex his pʒ q̄liṫ ſue ꝯdictorie ſūt exponēde ⁊ q̄liṫ valeat ꝯña ī ipis.

Sequitur de dictionib⁹ reduplicatis. dicūṫ āt dictōes reduplicatiē q̄ ipoꝛtāt rōeʒ ꝭm quā aliq̄d alteri attribuiṫ. vt iq̄ʒtū ꝭm ꝙ ea rōe q̄ ⁊ ſic ḋ alijs ḋ qb⁹ dāṫ tales rľe. Pꝛia ē ꝙ dictio reduplicatia ṗſuppōit aliq ḋ ṗdicatū ineē alicui ſubiecto ⁊ ḋnotat ꝙ illḋ ſuꝑ qḋ cadit imediate eē cām inherētie illi⁹. Scḋa ē ꝙ dictio reduplicatia ſꝑ ferṫ ad ṗdicatū ⁊ nū q̄ꝫ reduplicat ipʒ. Tertia ē ꝙ ꝓpō reduplicatia affirmatia expōiṫ ꝑ q̄tuoꝛ exponētes affirmatiās: q̄ꝝ ṗma affirāṫ ṗdicatū ṗncipale ḋ ſubiecto. ſcḋa āt affirāṫ r̄duplicatū ḋ ſubiecto. tercia v̊o affirāt ṗdicatū pꝛīcipale ḋ reduplicato. q̄rta ē vna cālis i cui⁹ an̄te pōiṫ dictio ſuꝑ quā cadit reduplicatio ḋ ab q̄ trāſcēdēte ⁊ ī ꝯn̄te ṗdicatū pꝛīcipale affirāṫ ḋ relatio illi⁹ trāſcēdētis vt ħ hō inq̄ʒtū rōalis ē flebiľ. i. hō eſt flebiľ. ⁊ hō ē rōaľ ⁊ oē rōale ē flebile. ⁊ qꝛ aliq̄d ē rōale illud ē flebile. Quarta rľa ē ꝙ ꝓpō reduplicatia in q̄ poniṫ negatō p⁹ dictōeʒ reduplicatiuā expōiṫ copulatiē ꝑ q̄ttuoꝛ exponētes. quaꝝ ṗma negat ṗdicatū ḋ ſubiecto. ſcḋa affirmat reduplicatū de ſubiecto. tercia negat vľiter ṗdicatuʒ pꝛīcipale ḋ reduplicato. quarta ē vna cālis in cui⁹ an̄te affirmaṫ reduplicatio ḋ ſuo trāſcēdēte: ⁊ in ꝯn̄te negaṫ ṗdi-

catū de relatiuo illius tranſcendētis. vt hic nullus hō in=
q̄ztū rationalis eſt rudibilis.i.null⁹ hō eſt rudibilis oīs hō
eſt rōnalis ⁊ nullū rōale eſt rudibl'e.⁊ q2 aliqd ē rōnale ipꝫ
non ē rudibl'e. Ex quo pꝫ ꝑ legē ꝯdictoriaꝝ qualiꝰ expo=
nēde ſunt ꝯdictorie iſtaꝝ ⁊ q̄liter valet cōſequētia in ipis.
Sequitꝰ de icipit ⁊ deſinit: ꝓ quoꝝ expōe notādū ē ꝙ reꝝ
quedam ſunt quaꝝ totū eſſe in iſtāti ⁊ ſil' acqritꝰ vt hō vel
binarius.ſiue ſit mediāte aliq̄ mutatiōe ſucceſſiua p̄ceden
te vt in ꝓductiōe naturali.ſiue nulla mutatōe p̄cedēte.vt
in creatōe angl'i. Alia vero ſunt quaꝝ eſſe acqritꝰ ſucceſſi
ue ⁊ ꝑs poſt ꝑtem vt ſunt res nature ꝑmanētꝫ.vt albū ⁊ ni
grū quaꝝ denoiatio depēdꝫ a dn̄io ſupra ꝯtriū ſicut albū
nigrū ⁊ calidū.⁊ etiā res nature ſucceſſiue vt mot⁹ ⁊ tp̄s
⁊ ſimil'r aliquaꝝ reꝝ quaꝝ eſſe deꝑditꝰ totū ſiml' ⁊ in in
ſtāti. Aliaꝝ aūt quaꝝ totū eē deꝑditꝰ ſucceſſiue.⁊ ꝑm has
dictōes ponūtꝰ q̄ttuor regl'e. Pria ē ꝙ ꝓpōes de incipit
rerū quaꝝ eē totū ſil' acqritꝰ exponuntꝰ ꝑ vnā copulatiuā
cui⁹ p̄ma ꝑs eſt affirmatiā de p̄nti:ſecūda negatiā de p̄te
rito vt hō incipit eſſe.i.hō nūc eſt.⁊ imediate ante nō fuit
Scd'a regl'a eſt ꝙ ꝓpōes de incipit rerū quaꝝ eſſe acqritꝰ
ſucceſſiue exponūtꝰ ꝑ vnā copulatiuā cui⁹ p̄ma ꝑs eſt ne
gatiua de p̄ſenti ⁊ ſecūda affirmatiā de futuro.vt hic ſor
tes incipit eſſe alb⁹.i.ſortes nūc nō ē alb⁹ ⁊ imediate poſt
hoc erit albus.vel ſic motus incipit eſſe id eſt motus non
eſt ⁊ imediate poſt erit. Tercia regula eſt ꝙ ꝓpoſitiones
de deſinit rerum quaꝝ eſſe acquiritur totum ſimul expo=
nuntur per vnam copulatiuā cuius prima pars eſt affir=
matiua de preſenti ⁊ de ſecunda negatiua de futuro. vt
ſortes deſinit eſſe homo id eſt ſortes eſt homo ⁊ immedi
ate poſt non erit hō. Quarta regula eſt ꝙ ꝓpoſitōes de

deſinit rerū quaꝝ eſſe dep̄dit ſucceſſiue: exponūt copula
tiue ꝑ vnā negatiuā de p̄ſenti ⁊ aliā affirmatiuā de p̄teri
to. vt hic ſortes deſinit eſſe alb⁹. i. ſortes nūc nō eſt albus
⁊ imediate ante hoc fuit alb⁹. Ex p̄dictis patet qualit̄ cō-
tradictorie iſtaꝝ ſunt exponēde. ⁊ q̄lit̄ ꝯñtia valeat in ipſis

SEquitur de noīe infinito cuius
ſolēt aſſignari quedā diſtinctōes. Prima ē ꝙ
infinitū q̄nqȝ tenet negatiue ⁊ eſt illđ qđ nō eſt
finitū neqȝ aptū natū finitari. vt de⁹. Alio mō pōt p̄uatiue
capi ⁊ ē illđ qđ nō eſt finitū tñ eſt aptū natū finitari vt mo
tus nōdū ꝑfect⁹ eſt infinit⁹ ⁊ illđ ē triplex. ſcȝ īfinitū ꝑ ap
poſitōez vt in nūeris. aliđ ꝑ dictōez tm̄ vt in ꝯtinuis. aliđ ꝑ
vtrūqȝ vt tp̄s. Scđa diſtinctio ē de infinito q̄ pōt diſtigui
q̄libet modoꝝ p̄cedētiū qꝛ aliđ dicit̄ infinitū in actu qđ ē
q̄titū nō termīatū. aliđ ē infinitū in potētia vt ſunt ꝯtinua. a
liud ē infinitū quo ad nos ⁊ nō ſcđm rem. tertia diſtīctio
eſt ꝙ infinitū vno mō capit̄ cathegorice ꝓut ē q̄titas rei
ſubiecte vl̓ p̄dicate. vt cū dicit̄ mūd⁹ ē infinit⁹. alio mō ſin
cathegoreumatice nō ꝓut dicit q̄litatē rei ȝ eq̄lit̄ ſe hȝ ſub
iectū i ordīe ad p̄dicatū ⁊ ſic ē diſtributio ſubiecti ⁊ ſignū
diſtri. ⁊ de his dant̄ q̄dā regl̓e. Pria ē ꝙ infinitū ſinca-
thegoreumatice captū poſitū i ſubiecto facit terminū cōez
ſequētē ſtare ꝯfuſe tm̄ vt hic. īfiniti hoīes currūt ibi hoīeſ
ſupponit cōfuſe nō tñ mobilit̄. Scđa regl̓a ē ꝙ ꝓpoſitio
de infinito ſincathegoreumatice capto exponit̄ ꝑ vnā co
pulatiuā cui⁹ p̄ma ps affirmat p̄dicatū de ſubiecto ſump
to ſub aliq̄ q̄titate ꝯtinua l̓ diſcreta ⁊ ſcđa negat p̄dicatū
ineē tali ſubiecto ſcđȝ debitā q̄titatē vt iſta. infiniti hoīes
currūt que ſic exponit̄ aliq hoīes currūt ⁊ nō tot qn pl̓es
duob⁹ vel trib⁹. vl̓ ſic hoīes aliq currūt ⁊ nō quilȝ plures

Tertia regula eſt ꝙ ꝓpoſitio de infinito capto cathego-
rice exponit̃ ꝑ vnã copulatiuã cuiꝰ p̄ma pars affirmat q̃ꝫ-
titatẽ de ſubiecto ⁊ ſecunda negat terminũ illius q̃ꝫtitatis
vt hic linea eſt infinita.i.linea eſt q̃ꝫta ⁊ non hꝫ terminuꝫ
ſue q̃ꝫtitatis. ⁊ hoc eſt ſi infinitũ ſit in p̄dicato ſed ſi ſit in
ſubiecto p̄ma affirmat p̄dicatũ de ſubiecto q̃ꝫtuꝫ:⁊ ſecũda
negat terminũ illius q̃ꝫtitatis vt hic.aliqđ corpus infinitũ
eſt albũ id eſt aliqđ corpus q̃ꝫtuꝫ eſt albũ.⁊ idẽ corpus nõ
habet terminũ ſue q̃ꝫtitatis.Et nota ꝙ oportet negare ter-
minũ illius q̃ꝫtitatis ſcđm quẽ dicit̃ infinitũ:ita ꝙ ſi ſit in-
finitũ in actu negandus eſt terminꝰ illiꝰ q̃ꝫtitatis.⁊ ſi ſit in
potẽtia ita ꝙ ſit infinitũ ſcđm q̃ꝫtitatẽ potentialẽ ⁊ non ſe-
cundũ actualẽ negandꝰ eſt terminꝰ q̃ꝫtitatis potẽtialis et
non q̃ꝫtitatis actualis ſiue ſit infinitum ſecundum appoſi
tioneꝫ vel dictionem.

SEquitur de cõparatiuis ⁊ ſupla
tiuis de quibꝰ dant̃ tales regule.Prima eſt ꝙ
ꝓpoſitio habẽs cõꝑatiuũ ꝓprie captũ ⁊ non a
buſiue exponit̃ copulatiue ꝑ tres exponẽtes quaꝝ p̄ma af
firmat poſitiuũ de re excedẽte. ſecũda affirmat eundẽ de
re exceſſa.⁊ tertia affirmat exceſſuꝫ de re excedẽte reſpe-
ctu rei exceſſe vt hic.ſortes ẽ albior aſino:exponit̃ ſic.ſor
tes eſt albus aſinꝰ eſt albꝰ ⁊ ſortes eſt magis albꝰ q̃ aſinꝰ
vel negãdo equalitatẽ forme ineſſe exceſſo reſpectu exce
dẽtis vt hic.ſortes eſt albꝰ aſinꝰ eſt albꝰ ſed aſinꝰ nõ ẽ eque
albꝰ ſicut ſortes.Secũda reg̃la eſt ꝙ ſuplatiuꝰ diſtribuit
terminũ cõem ſequẽteꝫ q ſignat rem exceſſiuã.vt leo ẽ for
tiſſimꝰ aĩaliũ.aĩaliũ diſtribuit̃.Tertia reg̃la ẽ ꝙ ſuplatiuꝰ
ꝓprie tentꝰ vult gtm̃ ſignificantẽ rem exceſſiuã ꝯuenire rei
excedẽti.pꝫ q: hec eſt improꝑa locutio leo eſt fortiſſimus

lincum.qꝛ linx de leone oino non verificaẜ.Quarta regu
la eſt ꝙ ꝓpoſitio de ſuplatiuo ꝓpꝛie capto exponiẜ copu
latiue ꝑ tres exponētes quaꝝ p̄ma affirmat poſitiuū de re
excedēte.ꝛ ſecūda affirmat eūdē de re exceſſa.tertia negat
vl'iter exceſſuꝫ de re exceſſa ꝑ reſpectū ad rem excedentē
vt hic.roſa eſt pulcberrim⁹ flos floꝝ.i.roſa eſt pulchꝛa:et
oīs flos eſt pulcher: ꝛ nullus flos eſt pulchꝛioꝛ roſa. Si
vero ſuplatiu⁹ teneaẜ affirmatiue tertia exponens dꝫ eſſe
affirmatiua affirmās exceſſuꝫ de re excedēte ꝑ reſpectū ad
rē exceſſaꝫ acceptū vl'iẜ.vt dicēdo roſa ē pulchꝛioꝛ oī floꝛe
Et oēs ꝓpoſitiones de maxio ꝛ mimo ꝛ ſic de aliȷs ſup
latiuis his duobus modis poſſunt exponi dūmodo pona
tur genitiu⁹ impoꝛtās rem exceſſam ꝛ ſi non pōiẜ ille geni
tiu⁹ dꝫ omitti ſecūda exponēs.vt hic ſoꝛtes eſt foꝛtiſſim⁹
id ē ſoꝛtes ē foꝛtis ꝛ null⁹ eſt foꝛtioꝛ ipſo.Et cōtrarie iſtaꝝ
debēt exponi ꝑ diſiūctiuas de ꝑtib⁹ cōtradicētibus.

Equitur de differt.aliud ab de q̇
bus danẜ tales regl'e.Prima eſt ꝙ differt a
liud ab ꝛ diuerſum cōuenit tm̄ entib⁹. Nam vt
diciẜ quarto methaphiſice nec nō enſ enti:nec enſ nō enti
eſt idē vel diuerſuꝫ:Secūda regl'a eſt ꝙ ablatiu⁹ rect⁹ ab
iſtis dictionib⁹ mediāte a vel ab diſtribuiẜ ſi ſit diſtribui
bilis niſi habeat aliud impedimētū.Tertia regl'a eſt ꝙ ꝓ
poſitio d̄ differt affirmatīa exponiẜ ꝑ tres exponētes affir
matiās in quaꝝ p̄ma affirmaẜ hoc verbū eſt de eo qd̄ dif
fert.i ſcd̄a affirmaẜ idē de eodē a quo differt.tertia negat
vnū illoꝝ de alio vt hō differt ab aſino.i.hō eſt ꝛ aſin⁹ eſt
ꝛ hō nō eſt aſin⁹.Quarta regl'a eſt ꝙ ꝓpoſitio negatiua
de differt dꝫ exponi ꝑ vnā diſiūctiuā de ꝑtib⁹ ꝯdicētib⁹
vt ſoꝛtes nō differt ab aſino.i.ſoꝛtes nō eſt.vl' aſin⁹ nō ē vl'

ſortes eſt aſinꝰ ⁊ valēt ꝯſequētie i iſtis ſicut in p̄ced ētibꝰ
SEquitur de hoc ſigno totus pro
quo ſciendū eſt ꝙ hoc ſincathegoreuma totus
pōt capi cōiter ꝓ oī illo qđ hꝫ ꝑtes vñ cōponit̄.
Alio modo capit̄ magis ꝓprie ꝓ oī illo qđ ex oībꝰ ſuis ꝑ
tibus eſt ꝑfectū ſicut domꝰ dicit̄ tota quādo eſt cōpleta ⁊
his duobꝰ mōis totꝰ tenet̄ ſignificatiue. Tertio mō capit̄
ſincathegoreumatice ꝓut includit ſignū diſtributiuū. vt h̄
totus ſortes eſt albꝰ ⁊ ſic nō dicit q̄le ſit ſubiectū ſed qua-
liter ſe hꝫ ad p̄dicatū ⁊ hoc mō reddit ꝓpoſitōem exponi-
bilē de quo dant̄ due regl'e. Prima eſt ꝙ totus diſtribuit
terminū cui adiūgit̄ ꝓ qualibet ꝑte integrali eius. vt totꝰ
ſortes eſt albꝰ. i. quelibet pars ſortis eſt alba. Scđa regl'a
eſt ꝙ ꝓpoſitio affirmatiua de toto exponit̄ ꝑ vnā cathe-
goricā tranſſumēdo li totus in hoc qđ ē ſcđm qualibꝫ ſui
ꝑtem. vt totus ſortes eſt minor ſorte. i. ſortes ſcđm qualibꝫ
ſui ꝑteꝫ eſt minor ſorte. Preterea notādū eſt ꝙ hec ſigna
qualelibet q̄ntūlibet non ꝓprie faciūt ꝓpoſitiones exponi
biles ſed faciūt diſtributōeꝫ abſolutā ſcđm modū reliquo
rum ſignoꝝ. ſicut ſunt iſta oīs. quilibꝫ. ſed cōtrahūt ad de
terminatū genus p̄dicamētale. vt q̄ntūlibꝫ diſtinguit pro
quātitate cōtinua. ⁊ tantū valet ſicut habēs om̄eꝫ quātita
tem cōtinuā. ⁊ qualelibet ꝓ oi qualitate: ⁊ valet ſicut hñs
omnē qualitatem. Et ſic dicunt̄ mentaliter complexa: quo
rum propoſitiones fiunt per cōpoſitionem. Et hec de ex-
ponibilibus dicta ſufficiant.

¶ Petri hyſpani viri doctiſſimi ordinis predicatoꝝ: ſum
mulaꝝ liber dyaletice artis fundamentū Feliciter explicit